

OCHRONA WYDANIE SPECJALNE I BEZPIECZENSTWO OBIEKTÓW I BIZNESU

PAŹDZIERNIK 2022

SECURITECH

WYDANIE SPECJALNE
DLA SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

**NOWOCZESNE
TECHNOLOGIE
GWARANCJĄ SUKCESU
W OBIEKTACH
PENITENCJARNYCH**

Część III

ASCS

ADVANCED
SECURE
COMMUNICATION
SOLUTIONS

DONIMET

HERTZ
NEW TECHNOLOGIES

IFTER

**CENTRALNY SYSTEM TELEFONII DLA OSADZONYCH
ROZWIĄZANIA DLA SŁUŻBY WIĘZIENNEJ**

**NAJLEPSZA JAKOŚĆ POŁĄCZEŃ
BŁYSKAWICZNY SERWIS**

***Lider w telefonii dla
osadzonych obecny
w 90% okręgów.***

***Firma ponosi 100% kosztów
montażu systemu realizacji
połączeń.***

***Innowacyjny
system
blokujący
pokoje
telekonferencyjne.***

789 044 432

KONTAKT@DIALTECH.PL

WWW.DIALTECH.PL

Szanowni Czytelnicy!

Szanowni Czytelnicy! Przed Wami kolejny 3 numer dodatku specjalnego poświęcony więziennictwu. Dodatek, który obfituje w wiele ciekawych i merytorycznych artykułów, których autorami są wysoko wykwalifikowani specjaliści ze Służby Więziennej. Serdecznie zapraszam do lektury bo zapewniam, że jest ona bardzo interesująca. O czym zatem poczytamy w tym wydaniu? Poznamy zagadnienia związane z najnowszymi rozwiązaniami systemów antynapadowych wzmacniających bezpieczeństwo funkcjonariuszy, rozstrzygniemy zagadnienie poziomu bezpieczeństwa w zależności od zastosowanych kluczy – mechanicznych czy elektronicznych? Ponadto nieco więcej dowiemy się na temat kontroli dzieci wchodzących na teren więzienia czy też działań i urządzeń jakich mogą użyć funkcjonariusze wobec osób odwiedzających. Wejdziemy też na obszar „więziennictwa międzynarodowego” w artykule dotyczącym „systemów dozoru elektronicznego w kontekście wybranych doświadczeń międzynarodowych”.

Poza tym zachęcam do lektury materiałów przedstawiających zagadnienia prawnych i praktycznych aspektów telefonii osadzonych oraz jakości obrazu w systemach dozoru wizyjnego.

Serdecznie zapraszam do lektury.

Robert Gabrysiak

Publikacja powstała we współpracy z:

COSSW w Kulach

OSSW w Suchej

- 3** **DIALTECH**
SŁUCHAMY, TWORZYMY, WDRAŻAMY
DIALTECH Sp. z o. o.
- 4** **KLUCZ MECHANICZNY I ELEKTRONICZNY**
– RÓŻNE POZIOMY WIĘZIENNEGO BEZPIECZEŃSTWA
mjr mgr inż. Cezary Mecwaldowski
- 8** **(NIE)BEZPIECZNE WIĘZIENIA – ARCHITEKTURA,**
TECHNIKA, CZŁOWIEK
mjr Tomasz Nawrocki
- 15** **KONTROLA OSOBISTA DZIECI W POLSKICH WIĘZIENIACH**
kpt. Grzegorz Sobiech
- 18** **KIEDY LICZY SIĘ CZAS REAKCJI!**
NOWOCZESNE SYSTEMY ANTYPADOWE ODPOWIEDZIĄ
NA WZMOCNIENIE BEZPIECZEŃSTWA FUNKCJONARIUSZY
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ
mjr mgr inż. Tomasz Bieliński
- 21** **SYSTEM DOZORU ELEKTRONICZNEGO W KONTEKŚCIE**
WYBRANYCH DOŚWIADCZEŃ MIĘDZYNARODOWYCH
kpt. Barbara Mamos-Horodeńska
- 24** **DZIAŁANIA I URZĄDZENIA WYKORZYSTYWANE PRZEZ**
FUNKCJONARIUSZY SŁUŻBY WIĘZIENNEJ WOBEC OSÓB
WCHODZĄCYCH NA TEREN JEDNOSTKI PENITENCJARNEJ
mjr dr Paweł Łuszcz
- 26** **PRAWNE I TECHNICZNE ASPEKTY TELEFONII**
OSADZONYCH
mjr Michał Mudy
- 30** **MATERIAŁ DOWODOWY Z SYSTEMU DOZORU WIZYJNEGO.**
JAKOŚĆ OBRAZU – SUBIEKTYWNE WRAŻENIA
CZY OBIEKTYWNA OCENA
mjr mgr inż. Cezary Mecwaldowski
dr Robert Poklek
- 34** **RADYKALIZACJA NIEJEDNO MA IMIĘ, CZYLI EKSTREMIZM**
A FUNKCJONARIUSZE SŁUŻBY WIĘZIENNEJ
dr Magdalena El Ghamari
- 37** **BRAMKA DO WYKRYWANIA TELEFONÓW**
KOMÓRKOWYCH LXDP-2000
LYNX ELECTRONICS Limited
- 38** **GRUPA WB: INTELIGENTNE ROZWIĄZANIA**
DLA WIĘZIENICTWA
MindMade Sp. z o. o.
- 40** **NOWE RADIOTELEFONY Z SERII AP5 I BP5 W OFERCIE**
FIRMY HYTERA
RTcom
- 42** **SYSTEM KOMUNIKACJI AUDIO-WIDEO WSPIERA**
FUNKCJONARIUSZY SŁUŻBY WIĘZIENNEJ
C&C Partners Sp. z o. o.
- 44** **WIĘZIENIE – OBIEKT POD SPECJALNYM NADZOREM**
CIAS Sp. z o. o.
- 46** **INTEGRACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZEŃ GWARANCJĄ**
BEZPIECZEŃSTWA W JEDNOSTKACH PENITENCJARNYCH
Miwil Urmet Sp. z o. o.
- 48** **SPECJALIZOWANE ZAMKI I DRZWI DLA WIĘZIENICTWA**
KŁOS Nowoczesne Technologie Bankowe Sp. z o. o.
- 50** **LINCOLNSHIRE SECURE UNIT – PLACÓWKA WIĘZIENNA**
DLA NIELETNICH
Synology GmbH
- 52** **SYSTEM KONTROLI DOSTĘPU RACS 5 – OPTYMALNE**
ROZWIĄZANIE W OBIEKTACH PENITENCJARNYCH
ROGER Sp. z o. o. sp. k.
- 54** **RĘCZNY NEUTRALIZATOR – SKUTECZNIE**
UNIESZKODLIWIA DRONY
Hertz New Technologies Sp. z o. o.
- 57** **SYSTEM INTERKOMOWO – PRZYZYWOWY**
Z RADIOWĘZŁEM
ASCS Sp. z o. o.
- 58** **NIEZAWODNY SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA ZAKŁADU**
KARNEGO
OPTEX Security Sp. z o. o.
- 60** **ZABEZPIECZENIA TECHNICZNO-OCHRONNE JEDNOSTEK**
PENITENCJARNYCH
Donimet Bis Sp. z o. o.
- 62** **KOMPLEKSOWE SYSTEMY BEZPIECZEŃSTWA W OPARCIU**
O IFTER EQU2
IFTER Jerzy Taczalski

Wydawca

Mediafachowe, ul. Wąski Jar 9
02-786 Warszawa, tel. +48 22 53 53 227

Prezes zarządu: **Katarzyna Polesińska**

Dyrektor wydawnicza

Joanna Jaworska
j.jaworska@euro-media.pl
tel. 606 911 070

Redakcja:

ul. Wąski Jar 9, 02-786 Warszawa
redakcja@ochrona-bezpieczenstwo.pl
www.ochrona-bezpieczenstwo.pl

Robert Gabrysiak

Redaktor prowadzący

redakcja@ochrona-bezpieczenstwo.pl
tel. 785 210 093

Lidia Tuchowska

Redaktor/Marketing iPR

tel. 604 995 466
l.tuchowska@ochrona-bezpieczenstwo.pl

Katarzyna Kalata-Kieblesz

Kierownik Działu Reklamy

tel. 604 588 851
k.kalata@ochrona-bezpieczenstwo.pl

DIALTECH

Słuchamy, tworzymy, wdramy

Jesteśmy liderem w branży telekomunikacyjnej świadczącej swoje usługi w jednostkach penitencjarnych. Od 2009 roku z aparatów samoinkasujących naszej spółki korzystają osoby osadzone w jednostkach penitencjarnych. Zasięgiem naszej spółki obejmujemy **90 % okręgów w Polsce**.

Naszym głównym założeniem jest dostarczanie zakładom karnym i aresztom śledczym gotowego systemu telefonii dla osadzonych, dzięki któremu podtrzymują oni kontakt z najbliższymi w sposób najzupełniej bezpieczny dla społeczeństwa.

Jesteśmy gotowi do wprowadzenia najnowszego rozwiązania globalnego obejmującego wszystkie jednostki w Polsce.

Lider na rynku

Z dużym szacunkiem odnosimy się do pracy funkcjonariuszy Służby Więziennej i ich indywidualnych potrzeb dlatego rozwijamy nasz system każdego dnia.

Jako pierwsi na rynku skonstruowaliśmy i wprowadziliśmy szereg istotnych udogodnień systemowych, dzięki którym realizowanie postanowień przepisów prawa jest proste i skuteczne, a także nie wymaga dużego zaangażowania czasowego pracowników Służby Więziennej.

W trudnych czasach pandemii, dbając o bezpieczeństwo jednostek penitencjarnych byliśmy prekursorem rozwiązań, które całkowicie sprawdziły się w tym czasie, który dotknął wszystkie zakłady karne i areszty śledcze, wszystkich tam pracujących i odbywających karę.

Blokowanie telekonferencji

Dzięki innowacyjności powstał gotowy, niezawodny, doskonały system działający na terenie całego kraju już od 2009 roku. Nasza telefonia przez lata była rozwijana, dostosowywana do indywidualnych potrzeb tak administracji jak i osadzonych, aby była bezpieczna dla społeczeństwa.

Centralny system telefonii

Zakończyliśmy prace nad **centralnym systemem telefonii dla osadzonych**, mogącym obejmować swoim zasięgiem cały kraj, a którego realizacja odbywa się w sposób bezpieczny dla społeczeństwa.

Trudno wymienić wszystkie innowacyjne rozwiązania już wprowadzone jak i te, nad którymi prace zakończyliśmy i chcemy je wdrożyć.

Profesjonalnie dostosowaliśmy nasz system do wytycznych obowiązujących przepisów prawa i rekomendacji Dyrektora Generalnego Służby Więziennej oraz indywidualnych oczekiwań jednostek penitencjarnych.

Nasze działania charakteryzuje indywidualne podejście do każdej z jednostek, uwzględniające jej specyfikę, położenie geograficzne, profil oraz pojemność. **Nie zostawiliśmy w potrzebie żadnej jednostki, która się do nas zwróciła.**

Chętnie przedstawimy nasze rozwiązania na spotkaniu lub prezentacji.

Dzwon bez karty

Wiedząc jak ważny jest kontakt z rodziną i bliskimi uruchomiliśmy niezwłocznie po nowelizacji prawa w 2015 roku usługę „Dzwon bez karty” czyli **opcję na koszt odbiorcy**.

Koszty, stawki

Koszty realizacji i wdrożenia rozwiązań systemowych finansowane są przez nas ze sprzedaży kart telefonicznych, dzięki czemu jednostki mają zapewnioną możliwość realizacji ustawowego obowiązku zapewnienia osadzonym możliwości wykonywania rozmów telefonicznych, a osadzeni mają gwarancję konkurencyjnych stawek na realizację połączeń.

Doświadczenie

Nazwa spółki Dialtech jest już marką samą w sobie, kojarzącą się z rzetelnością, kreatywnością i zaangażowaniem oraz wysoce wyspecjalizowaną kadrą techniczną, a pozycja lidera na rynku usług telefonii dla osadzonych jest wynikiem innowacyjnych jak i świadczonych na wysokim poziomie usług, w tym szybkich i niezawodnych usług serwisowych.

Wyzwania jakie podejmujemy świadczą o dojrzałości rynkowej i wiedzy w zakresie obowiązujących przepisów a przekonanie, że szeroki pakiet i wysoka jakość usług oferowanych jednostkom penitencjarnym i osadzonym jest gwarantem owocnej współpracy na lata.

Jesteśmy spółką ambitną, dla której nie ma rzeczy niemożliwych.

Słuchamy, tworzymy i wdramy.

DIALTECH Spółka z o. o.
ul. Wilczak 16 a/6
61-623 Poznań

☎ Grzegorz Rydzyński 539 678 070
✉ grzegorz.rydzyński@dialtech.pl

www.dialtech.pl

KLUCZ MECHANICZNY I ELEKTRONICZNY, RÓŻNE POZIOMY WIĘZIENNEGO BEZPIECZEŃSTWA

Zamki mechaniczne w drzwiach więziennych i klucz w rękę strażnika więziennego to charakterystyczne symbole więziennictwa. Mimo pojawiających się nowocześniejszych rozwiązań jak zamki elektromechaniczne z cewką indukcyjną sterowane lokalnie i centralnie, po współczesne zamki elektroniczne, mechaniczny klucz w rękę funkcjonariusza nadal pełni wiodącą rolę. Zamek mechaniczny, elektromechaniczny z cewką indukcyjną i nowoczesne sterowane elektronicznie z cewką lub silnikiem krokowym, każde ma swoje wady i zalety. Wybór rozwiązania istotnie wpływa na procedury ochronne i poziom bezpieczeństwa w więzieniu. Artykuł zawiera opis funkcjonalny poszczególnych rozwiązań.

Obowiązujące przepisy dotyczące stosowania zamków, systemów kontroli dostępu określające minimalne parametry, jakim powinny charakteryzować się urządzenia i systemy zawarte są w Wytycznych Dyrektora Generalnego Służby Więziennej¹. W Służbie Więziennej stosowane są klucze specjalne i zwykłe².

Klucze specjalne „to klucze do bram, drzwi i krat wejściowych do budynków zakwaterowania osadzonych, cel, magazynu uzbrojenia oraz innych drzwi i krat spełniających funkcje ochronne. Klucze specjalne powinny być zróżnicowane, odcinane i ewidencjonowane. Jeden klucz specjalny nie może umożliwiać otwarcia drzwi i krat wejściowych do budynków i oddziałów mieszkalnych oraz drzwi i krat przejściowych w ciągach komunikacyjnych, z wyjątkiem klucza specjalnego w postaci karty elektronicznej. Klucze specjalne niebędące w użytkowaniu są przechowywane w wartowni, klucze rezerwowe, w ilości zapewniającej otwarcie wszystkich przejść i pomieszczeń, przechowywane się w podręcznym magazynie uzbrojenia dowódcy zmiany. Z kluczy rezerwowych, wyłącza się klucz rezerwowo do podręcznego magazynu uzbrojenia dowódcy zmiany, który przechowuje się odpowiednio zabezpieczony w wartowni. W zakładach karnych typu zamkniętego oddziałowy nie może posiadać kluczy do drzwi i krat wyjściowych z oddziału mieszkalnego – dyrektor może określić odstępstwo od tej zasady”².

Karta elektroniczna „może umożliwiać otwarcie drzwi i krat wejściowych do budynków i oddziałów mieszkalnych oraz drzwi i krat przejściowych w ciągach komunikacyjnych tylko w zakresie niezbędnym do realizacji czynności służbowych wykonywanych

Zdj. 1. Korytarz oddziału mieszkalnego

Źródło: materiały autora

przez jej użytkownika. Dyrektor określa zasady ewidencjonowania, użytkowania i przechowywania kart elektronicznych”².

Klucze zwykłe „to klucze niezakwalifikowane jako specjalne, kierownik jednostki organizacyjnej określa sposób postępowania z kluczami zwykłymi”².

Gospodarka kluczami odbywa się obecnie przy zastosowaniu dyspozytorów kluczy. Podstawowym dysponentem klucza specjalnego w oddziale mieszkalnym, jakim jest klucz do cel i pomieszczeń, jest funkcjonariusz pełniący tam służbę tzw. oddziałowy.

Klucz i zamek mechaniczny

Historycznie to pierwsze rozwiązanie, stosowane do dziś. Brak jest jednego standardu kluczy i zamków. Przyjęte rozwiązania różnią się pomiędzy więzieniami. Charakterystyczne wady klucza mechanicznego, to:

- brak dostępności zamka i zamiana na inny model może spowodować, iż funkcjonariusz zamiast posługiwać się jednym kluczem do cel w oddziale mieszkalnym, posługuje się kilkoma. Ponadto, w oddziale mieszkalnym mogą znajdować się cele i pomieszczenia o zróżnicowanych kluczach np. cele zabezpieczające, izolacyjne, świetlice itp. Sytuacja komplikuje się znacznie, kiedy pojawiają się dodatkowe klucze np. od okienek podawczych w drzwiach więziennych. Stwarza to problemy w sytuacjach dynamicznych, kiedy potrzebna jest szybka reakcja funkcjonariusza.
- czasami zdarza się osadzony, który jest specjalistą od włamań, otwierania zamków. Niedopuszczalne jest, aby taki osadzony pracując w warsztacie zajmował się naprawą zamków czy dorabianiem kluczy.

¹ **Wytyczne Nr 1/19** Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w sprawie wymagań technicznych i ochronnych dla pawilonów zakwaterowania osadzonych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej; **Wytyczne Nr 2/2013** Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w sprawie wymagań dla zabezpieczeń techniczno-ochronnych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej; **Wytyczne Nr 4/2013** Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w sprawie określenia standardów zabezpieczeń elektronicznych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej; **Wytyczne Nr 2/22** Dyrektora Generalnego Służby Więziennej zmieniające wytyczne w sprawie wymagań technicznych i ochronnych dla pawilonów zakwaterowania osadzonych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej z dnia 05.10.2022 r.

² Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu ochrony jednostek penitencjarnych Służby Więziennej z dnia 17 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1804)

- klucz mechaniczny otwierający wszystkie cele w oddziale mieszkalnym będący w dyspozycji funkcjonariusza oddziałowego, stanowi zagrożenie dla tego funkcjonariusza. W sytuacji zagrożenia funkcjonariusz ma odrzucić klucz, aby nie dostał się w ręce osadzonych. Jednak w sytuacji przejścia klucza przez osadzonych w oddziale mieszkalnym istnieje ryzyko, iż otworzą wszystkie cele. Oddziałowy pozostanie wtedy zagrożony i zamknięty w oddziale, w którym osadzeni otworzyli wszystkie cele mieszkalne.
- zaginięcie klucza mechanicznego – specjalnego powoduje uruchomienie procedury alarmowej. Do czasu odnalezienia klucza lub wymiany zamka, nie można powrócić do standardowych przedsięwzięć ochronnych.
- w przypadku wykonania odcisku klucza lub zdjęcia przemycnym telefonem komórkowym, relatywnie łatwo wykonać kopię takiego klucza poza więzieniem np. na drukarce 3D. Taki klucz wykonany z plastiku, przy próbie przemytu nie zostanie wykryty przez bramkowe czy ręczne wykrywacze metali. Zdjęcie stażysty w więzieniu Heidering w Niemczech, na którym znalazł się klucz specjalny, spowodowało konieczność wymiany 600 zamków w więzieniu o wartości blisko 50 tys. euro³.
- stosowanie klucza mechanicznego nie pozwala na gromadzenie danych np. kiedy otwierano daną celę mieszkalną (poza obrazem z kamer, w których obszarze dozoru znajduje się dana cela).

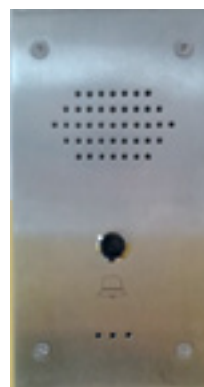
Zamek elektromagnetyczny, mechaniczno-elektryczny – sterowanie manualne, centralne

Stosowane od dziesięcioleci zamki elektromechaniczne z cewką indukcyjną, posiadają jedną zaletę, są prostej konstrukcji, którą łatwo naprawiać. Wada tych zamków to impuls o dużym prądzie niezbędny do uruchomienia napędu zamka. W przeszłości często będący przyczyną przepalania cewek zamka (zdj. 2). Wymaga wysokoprądowych źródeł zasilania. Proste sterowanie za pomocą przycisków lub pośrednich styczników, wyprowadzone do punktu centralnego np. „łącznika” w oddziałach mieszkalnych lub wartowni, gdzie funkcjonariusz za pomocą przycisków w panelu sterującym otwiera wybrane zamki. Często przy przejściach na terenie jednostki montowany był interkom (zdj. 5) za pomocą, którego przemieszczające się osoby komunikowały się z funkcjonariuszem sterującym przejściami. Kiedy zamki elektromechaniczne montowano w drzwiach cel mieszkalnych, jako zabezpieczenie przed samodzielnym otwarciem w oddziale, stosowano komunikację przez radiotelefon – funkcjonariusz oddziałowy wywoływał przez radiotelefon funkcjonariusza, który zdalnie otwierał zamek w drzwiach celi. Wprowadzona została także funkcjonalność centralnej blokady krat (zamek), którą uruchamiano w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa w oddziale mieszkalnym. Wywołanie otwarcia zamka przez radiotelefon miało (poza funkcją podwójnego potwierdzenia przy otwarciu celi) także wadę, zajmowało kanał łączności radiowej. W analogowym systemie łączności radiowej Służby Więziennej, kiedy jeden radiotelefon nadawał pozostałe tylko nasłuchiwały. Ponadto informacje o otwieraniu cel, przejść mogły uzyskać osoby niepowołane, wystarczyło nasłuchiwać częstotliwości Służby Więziennej, co nie jest zabronione prawem, a które do 2018 r. nie były szyfrowane.

³ „Więzienie musiało wymienić wszystkie zamki. Przez selfie stażysty” <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2021-03-05/wiezienie-musialo-wymienic-wszystkie-zamki-przez-selfie-stazysty/> [dostęp: 05.20.2022 r.]

Zdj. 2. Przykład spalonej cewki w zamku mechaniczno-elektrycznym
Źródło: materiały autora

Zdj. 3. Panel rozmówny interkomu instalowanego przy drzwiach i kratach przejściowych
Źródło: materiały autora

Zamek elektroniczny z silnikiem krokowym – sterowanie z systemu kontroli dostępu

To najbardziej zaawansowane technicznie rozwiązanie (zdj. 4). Polska Służba Więzienna wdraża Systemy Kontroli Dostępu (SKD) z czytnikami zbliżeniowymi i kartami w standardzie MiFare X Plus⁴. Zastosowanie kart zbliżeniowych i czytników pozwala na automatyzowanie ruchu osób. Poprzez wyeliminowanie opisanych powyżej wad zamka i klucza mechanicznego systemy kontroli dostępu zwiększają poziom bezpieczeństwa w więzieniu poprzez:

- Zgubienie klucza w postaci karty – taką zgubioną kartę można szybko wyłączyć z użycia i korzystanie z niej nie będzie możliwe, jednocześnie do użycia można wprowadzić nową kartę, nie dezorganizując normalnego funkcjonowania.
- W przypadku przejścia karty w oddziale mieszkalnym przez osadzonych, otwarcie wszystkich cel, jak to miałyby miejsce z kluczem mechanicznym, nie będzie możliwe, ponieważ operator systemów zabezpieczeń elektronicznych w wartowni może szybko zablokować daną kartę lub cały oddział mieszkalny. Jak tylko spostrzeże przez system dozoru wizyj-

⁴ C. Mecwaldowski „Przykład zastosowania systemu kontroli dostępu w zakładzie karnym” OMil 3/2017

Zdj. 4. Przykład nowoczesnego zamka z silnikiem krokowym i sterowaniem mikroprocesorowym

Źródło: materiały autora

nego, że kartą posługuje się osoba nieuprawniona, dokona jej zdalnej blokady.

- Należy stosować funkcje zwiększonego bezpieczeństwa przemieszczania się przez przejścia jak anty-pass-back oraz podwójne uwierzytelnianie.
- Każde przyłożenie karty do czytnika jest rejestrowane (spełniając zasadę dozoru i ewidencjonowania ruchu osób).
- Skopiowanie karty poza systemem jest niemożliwe (ekonomicznie nieuzasadnione) na dzień opracowania artykułu.

System kontroli dostępu zapewnia nadzorowanie otwieranych wejść i przejść. Czujniki otwarcia drzwi z sygnalizacją pozostawionych otwartych drzwi, krat. System generuje także sygnały nieautoryzowanego otwarcia. Rejestr zdarzeń wpisuje się w procedurę organizacji ruchu na terenie więzienia, który jest zorganizowany, nadzorowany i ewidencjonowany.

Zastosowanie wielu systemów zabezpieczeń elektronicznych i urządzeń wymaga ich zintegrowania, ułatwiającego obsługę oraz pozwalającego realizować rzeczywiste zarządzanie bezpieczeństwem⁵.

Oczywiście specyfika funkcjonowania więzienia wymusza niestandardowe rozwiązania w zakresie odporności mechanicznej wszystkich wszystkich elementów wyposażenia i urządzeń oraz instalacji okablowania. Więzienne zastosowanie elektronicznych systemów zabezpieczeń wymaga wykonania zasilania rezerwowego, o parametrach opisanych we wspomnianych powyżej wytycznych. Także drzwi więzienne posiadają określoną charakterystykę w wytycznych technicznych Służby Więziennej: **Drzwi więzienne** (zdj. 5) – „do cel mieszkalnych w aresztach śledczych i zakładach karnych typu zamkniętego należy stosować certyfikowane drzwi więzienne o silnej konstrukcji i o minimalnej klasie odporności na włamanie RC4, zaopatrzone w atestowany zamek więzienny, dwie zasuwki i szerokokątny wizjer. Ponadto drzwi więzienne powinny być odporne na wielokrotne zamykanie i otwieranie oraz działanie sił operacyjnych. W zakładach karnych typu półotwartego i otwartego można stosować drzwi wzmocnione z tym, że w celach izolacyjnych i celach zabezpieczających – stosować drzwi typu więziennego z wizjerem. Drzwi powinny się otwierać na zewnątrz celi. W pawilonach nowo budowanych drzwi do cel mieszkalnych powinny mieć szerokość nie mniej niż 0,8 m w świetle ościeżnicy. W celach dla osadzonych niepełnosprawnych, w izbach chorych oraz innych pomieszczeniach do których przewidziany jest dostęp osób poruszających

⁵ C. Mecwaldowski „Zarządzanie rozproszoną infrastrukturą krytyczną na przykładzie obiektów Służby Więziennej” A&S 5/2020

Zdj. 5. Współczesne drzwi więzienne

Źródło: <https://www.assaabloy.com/pl/pl/solutions/products/doors-gates/donimet-doors/dc31-zk> [dostęp: 05.10.2022 r.]

się na wózkach inwalidzkich szerokość drzwi powinna wynosić nie mniej niż 0,9 m w świetle ościeżnicy, a próg nie więcej niż 2 cm wysokości. W pomieszczeniach pomocniczych: pokoje wychowawców, dyżurki oddziałowych, itp. powinny być stosowane drzwi wzmocnione, zaopatrzone w ogólnodostępne zamki. Do pomieszczeń wychowawców, psychologów i terapeutów należy stosować zamek drzwiowy z wkładką jednostronną z możliwością zamykania jedynie od zewnątrz. Zabrania się montowania elementów umożliwiających zamknięcie pomieszczenia od wewnątrz. Dodatkowo drzwi należy wyposażać w przeszklenie szybą bezpieczną klasy P2 lub innego materiału przezroczystego (pleksiglas grubości min. 6 mm), nieznieszkalającego widoku

Zdj. 6. Przykład bezdotykowego czytnika geometrii dłoni

Źródło: materiały autora

Zdj. 7. Przykład zamka mechaniczno-elektrycznego

Źródło: <https://wyposazeniecel.igbm.pl/zamki-wiezienne/>

o wymiarach min. 200x500 mm. Przeszklenie powinno umożliwiać wgląd do pomieszczenia bez ich otwierania.”⁶.

Kluczy mechanicznych nie da się wyeliminować całkowicie, są niezbędne do otwierania przejść w sytuacjach awaryjnych (w przypadkach awarii systemów elektronicznych).

Ciekawy przykład zastosowania nowoczesnych technologii w więziennictwie, jest w Irlandii. Już w 2014 r. we wszystkich tamtejszych więzieniach wprowadzono systemy kontroli dostępu, z bardzo zaawansowanymi technologicznie czytnikami geometrii dłoni (zdj. 6). Osadzeni, funkcjonariusze i osoby

⁶ Wytyczne Nr 2/22 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej zmieniające wytyczne w sprawie wymagań technicznych i ochronnych dla pawilonów zakwaterowania osadzonych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej z dnia 05.10.2022 r.

z wolności odwiedzający więzienie, przemieszczali się po terenie samodzielnie, uzyskując dostęp po odczycie geometrii dłoni. Cały ruch, bezpieczeństwo więzienia zarządzane i realizowane jest z centrum monitorowania alarmów – wartowni (ang. Control room). To tam przydziela się uprawnienia i nadzoruje przemieszczanie po terenie więzienia. Osadzony wypuszczony z celi mieszkalnej sam udawał się na plac spacerowy, korzystając z czytników geometrii dłoni, dozorowany przez system kontroli dostępu i system dozoru wizyjnego z wartowni. Takie połączenie technologii i procedur ochronnych podnosi poziom bezpieczeństwa, zmniejszając liczbę przedsięwzięć ochronnych realizowanych bezpośrednio przez funkcjonariuszy. W efekcie oddziałowi z oddziałów mieszkalnych mogli spokojnie o danej godzinie opuścić oddziały i udać się do kantyny na śniadanie. To przykład dobrych praktyk, gdy umiejętnie połączono nowe technologie z procedurami ochronnymi. Zrealizowano w ten sposób kilka celów, między innymi odciążono zbędnymi przedsięwzięciami funkcjonariuszy pozostających w bezpośrednim kontakcie z osadzonymi, ograniczono kontakt służby ochrony z osadzonymi do niezbędnego. Uzyskano najwyższy poziom bezpieczeństwa dla zakładu karengo zamkniętego, który pozostaje w rękach dwóch doświadczonych operatorów zintegrowanych zabezpieczeń elektronicznych w zmianie.

mjr mgr inż. Cezary Mecwaldowski

Starszy wykładowca w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej w Kułach. Wykładowca Ośrodka Szkolenia Polskiej Izby Systemów Alarmowych. Prelegent i autor publikacji branży security.

forum

SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

* **Miesięcznik**, którego wydawcą jest Dyrektor Generalny Służby Więziennej, **dociera do:**

- ▶ prawie 30 tysięcy funkcjonariuszy i pracowników formacji
- ▶ prenumeratorów
- ▶ parlamentarzystów, przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości i innych urzędów centralnych
- ▶ pracowników naukowych i studentów kierunków związanych z penitencjarystyką
- ▶ nauczycieli i uczniów klas mundurowych
- ▶ bibliotek

* **Forum Służby Więziennej** pisze o służbie i pracy tych, którzy zapewniają prawidłowe, praworządne i humanitarne wykonywanie kary pozbawienia wolności

www.sw.gov.pl
forum@sw.gov.pl

(NIE)BEZPIECZNE WIĘZIENIA

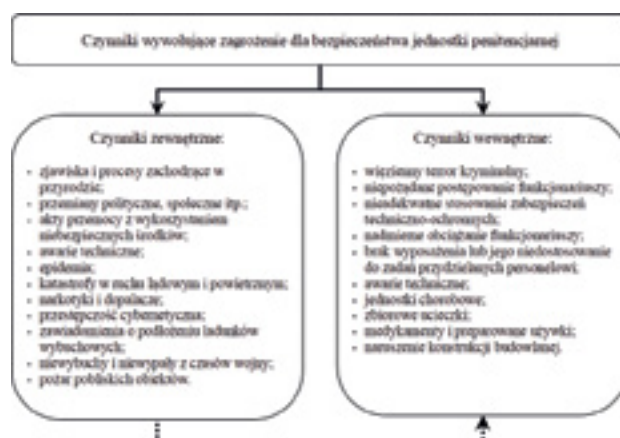
– ARCHITEKTURA, TECHNIKA, CZŁOWIEK

Więzienie jest miejscem specyficznym, skupiającym w sobie sprzeczności występujące na płaszczyźnie architektury, wyposażenia i populacji. Wszystkie tworzą załączki czynników mogących wywołać zagrożenie dla bezpieczeństwa jednostki. Po pierwsze, więzienia są miejscami odseparowania osób niebezpiecznych od społeczeństwa, jednak często zlokalizowanymi w aglomeracji miejskiej – przestrzeni społecznej. Po drugie, technika, która zapewnia utrzymanie akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa i wspiera personel jest zależna od czynnika ludzkiego. Po trzecie, więzienie to instytucja zajmująca się resocjalizacją a mimo to w relacjach między osadzonymi a personelem powstaje wiele sytuacji konfliktowych.

Obecnie bezpieczeństwo jednostek penitencjarnych stanowi związek trzech elementów: rozwiązań architektonicznych, środków technicznych, personelu, w relacji dominującej względem danego zagrożenia. **Zagrożenie** to sytuacja lub stan, powstające w wyniku aktywności/braku aktywności innego podmiotu lub aktywności zjawiska. W odniesieniu do osób zagrożenie wywołuje zaburzenia prawidłowego funkcjonowania i często negatywnie rzutuje na wykonywane przez nie czynności. Zaburzenie funkcjonowania wywołane zagrożeniem może dotyczyć także instytucji, systemów, urządzeń itp.¹ Katalog zagrożeń, dla bezpieczeństwa jednostki penitencjarnej, tworzą czynniki podzielone na dwa zbiory wyróżnione jako czynniki zewnętrzne i czynniki wewnętrzne. Mimo wyraźnego podziału, jak przedstawiono w schemacie nr 1, niektóre z nich wykazują związki przyczynowo-skutkowe między zbiorami co oznaczono wektorem z linią przerywaną. Dodatkowo czynniki obu zbiorów mogą wystąpić jako zdarzenia współwystępujące – niezależne od siebie lub wtórne – pośrednio zależne.

Do czynników zewnętrznych tworzących zagrożenie zaliczamy:

- zjawiska i procesy zachodzące w przyrodzie: geologiczne np. zapadliska; atmosferyczne w tym anomalie pogodowe,

Schemat 1. Katalog czynników zewnętrznych i wewnętrznych wywołujących zagrożenia dla bezpieczeństwa jednostki penitencjarnej²

Źródło: opracowanie własne.

skrajne temperatury, obfite opady atmosferyczne np. śniegu, deszczu, gradu, ponadto: powódzie, pożary, wichury, wyładowania atmosferyczne itp.²

- przemiany polityczne, społeczne, ekonomiczne powodujące niepokoje w społeczeństwie objawiające się dynamicznym przebiegiem np. zamieszkami ulicznymi, masowymi demonstracjami;
- akty przemocy z wykorzystaniem niebezpiecznych środków. Zdarzenia z użyciem materiałów lub urządzeń wybuchowych albo broni palnej np. akty terroru, działalność zorganizowanych zbrojnych grup przestępczych. W lipcu 2008 roku były oficer Wojska Polskiego w trakcie awantury z żoną – nauczycielką w Zespole Szkół dla Dorosłych przy ZK nr 1 w Grudziądzu, do której doszło na terenie poczekalni tego ZK zdetonował granat ręczny typu F-1. Kobieta doznała ciężkich obrażeń ciała skutkujących amputacją;³
- awarie techniczne sieci gospodarki komunalnej, sieci energetycznych, pobliskich zapór zbiorników wodnych itp.;
- epidemie;
- katastrofy w ruchu lądowym i powietrznym;
- narkotyki i dopalacze dystrybuowane w dużych ilościach mogą przyczyniać się do agresywnych zachowań osadzonych, a w przypadku przedawkowania do zgonów;
- przestępczość cybernetyczną opartą na tzw. *hackingu*; *crackingu*; *sniffingu*; *spoofingu*.
- zawiadomienia o podłożeniu ładunków wybuchowych;

² Schemat opracowany w oparciu o załącznik nr 1 do zarządzenia nr 1 z dnia 3 stycznia 2018 r. Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w sprawie służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej, zdarzeń mogących wystąpić w Służbie Więziennej oraz sposobu ich wyjaśniania i dokumentowania.

³ A. Kantor, *Wybuchowa zazdrość*, Forum Penitencjarne 9/2008, s. 16–17.

¹ T. Nawrocki, *Charakterystyka wybranych klęsk żywiołowych i form pomocy dla poszkodowanych*, Materiały naukowe, WSKZ w Przemyśle, 2022r., s. 4.

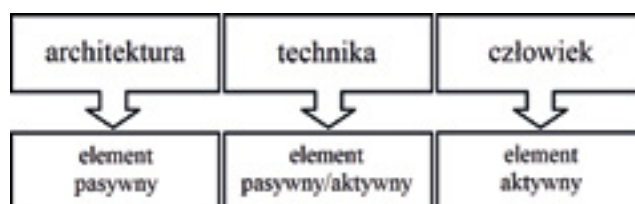
- niewybuchy i niewypały z czasów wojny zlokalizowane na terenie przyległym do więzienia lub w jego pobliżu, odkrywane podczas remontów⁴;
 - pożary pobliskich obiektów np. budynków bezpośrednio przylegających do więzienia albo innych obiektów znajdujących się w jego pobliżu np. zaparkowanych samochodów, kontenerów na śmieci itp.
- Do czynników wewnętrznych tworzących zagrożenie zaliczamy:
- więzienny terror kryminalny** to ogół działań opartych na intensywnym stosowaniu przez więźniów psychicznych i fizycznych form przemocy, skierowanych przeciwko personelowi penitencjarnemu, współwięźniom oraz innym osobom, a także instytucjom⁵. Tego rodzaju terror może cechować różna forma, skala i intensywność np. krótkotrwałego incydentu destrukcyjnego jak też długotrwałego i radykalnego wystąpienia zbiorowego – buntu;
 - niepożądane postępowanie funkcjonariuszy polegające na niedopełnieniu obowiązków służbowych, przekroczenia uprawnień, eskalowaniu agresją czynną wobec personelu więziennego, osadzonych lub innych osób przebywających na terenie zakładu karnego czy aresztu śledczego, przyswajanie przez personel niektórych zachowań i sposobów funkcjonowania charakterystycznych dla podkultury więziennej;
 - nieadekwatne stosowanie zabezpieczeń techniczno-ochronnych. Duże zagęszczenie instalacji w miejscu tego niewymagającym, powodujące wzajemne zakłócenia albo utrudnienia w wykonywaniu zadań ochronnych;
 - nadmierne obciążanie funkcjonariuszy: obowiązkami służbowymi – dodatkowymi zadaniami niekoniecznie wynikającymi z zajmowanego stanowiska; obciążenie psychiczne wynikające z presji przełożonych w tym permanentnej kontroli i nadzoru; brak udzielenia wsparcia albo podania konkretnych rozwiązań usprawnienia wykonywania zadań służbowych;
 - brak wyposażenia lub jego niedostosowanie do zadań przydzielanych personelowi;
 - awarie techniczne uniemożliwiające funkcjonowanie zabezpieczeń techniczno-ochronnych;
 - jednostki chorobowe np. zjadliwe odmiany zakaźne o długim i utajonym okresie inkubacji przez co trudne do wykrycia, ujawniające się nagłą niedyspozycją zdrowotną nosiciela;
 - zbiorowe ucieczki. Sprawcy działają w sposób ukryty wykorzystując głównie błędy w nadzorze albo w sposób jawny a próba ucieczki jest następstwem wystąpienia ogólnego chaosu⁶. Zwykle ucieczkom sprzyja to, że ukształtowany system ochrony jest nielogiczny, obciążony pewnymi niedoskonałościami czy lukami⁷.
 - medykamenty (nielegalnie gromadzone, przechowywane i zażywane w różnych ilościach), preparowane używki (bazę stanowią substancje spożywcze przyjmowane w dużym stężeniu i w sposób właściwy dla osiągnięcia odurzenia);

⁴ Starogard Gdański, w dniu 17. 06. 2021r. w związku z zagrożeniem spowodowanym odnalezieniem niewybuchu, najprawdopodobniej pochodzącego z okresu II Wojny Światowej, w pobliżu terenu jednostki penitencjarnej doszło do ewakuacji wszystkich osadzonych oraz całej załogi starogardzkiego więzienia. Było to wydarzenie bezprecedensowe, nigdy wcześniej nie doszło do tego rodzaju sytuacji. Źródło: <https://www.sw.gov.pl/aktualnosc/ewakuacja>

⁵ M. Krzywicki, *Więzienny terror kryminalny. Bez strachu ale z rozważą.*, materiały naukowe z 2021, s. 16, źródło: <https://ochronapenitencjarna.pl/>

⁶ M. Krzywicki, T. Nawrocki, *Rok konfrontacyjnego kryzysu (II)*, Forum Penitencjarne 2/2010, s. 18.

⁷ E. Szlęzak-Kawa, *Ucieczki to impulsy*, Forum Penitencjarne 8/2011, s. 22.

Rys. 1. Ogólny podział elementów sposobu ochrony

Źródło: opracowanie własne.

- naruszenie konstrukcji budowlanej wynikające: ze złego stanu technicznego konstrukcji nośnych ukrytych w strukturze budynku albo z użytkowania obiektu niezgodnie z przeznaczeniem.

Opracowując procedury przeciwdziałania należy dokonać analizy przypuszczalnych przyczyn i skutków najbardziej prawdopodobnych odmian zagrożenia. **Przeciwdziałanie** to aktywność podmiotu (jednostki, zespołu lub instytucji), której celem jest niedopuszczenie do wzbudzenia się czynników, zjawisk powodujących realne zagrożenie dla tego podmiotu. W przypadku wystąpienia zagrożenia, aktywność podmiotów polegać będzie na spowolnieniu lub zahamowaniu eskalacji oraz minimalizacji negatywnych następstw wzbudzonego czynnika lub zjawiska⁸. Przy czym podmioty te w swoich działaniach mogą korzystać z pozostających w ich dyspozycji środków pasywnych. Sposób ochrony jednostek organizacyjnych tworzą trzy główne elementy, które wykazują różnicowanie ze względu na ich funkcję pasywną albo aktywną – rys. 1.

Elementy pasywne – (architektura i technika) to zbiór rozwiązań architektonicznych i prostych środków technicznych, ograniczających dostęp do wyznaczonych przestrzeni jednostki organizacyjnej oraz swobodne przemieszczanie się po jej terenie.

Elementy aktywne – (człowiek i technika) oparte na zintegrowaniu środków technicznych zaawansowanych technologicznie z przedsięwzięciami ochronnymi realizowanymi przez funkcjonariuszy lub stosowane w sytuacjach kryzysowych – działaniach ochronnych. Elementy te, w odróżnieniu od pasywnych, posiadają zdolność działania reaktywnego.

Przedstawiony katalog czynników wywołujących zagrożenia i zestawienie ich z elementami systemu ochrony prowadzi do wniosków, które mogą stanowić punkt zwrotny w postrzeganiu bezpieczeństwa jednostek organizacyjnych a przede wszystkim przebywających w nich osób.

Kłopotliwa architektura i wyposażenie

Współczesne więzienia to budynki zróżnicowane architektonicznie. Większość z nich charakteryzuje się konstrukcją izolacyjną w tym selektywnym dostępem dla osób z zewnątrz. Cechują je najczęściej wysokie ogrodzenia zewnętrzne, grube mury i ściany budynków, stosunkowo niewielkie otwory okienne i drzwiowe. Dokonując analizy stopnia zabezpieczenia obiektów i pracującego w nich personelu powinno się uwzględnić: architekturę otoczenia, budynku i wewnątrz a także znajdujące się tam wyposażenie. Tak więc w podanym zakresie wskazane zostały:

1. Lokalizacja

- duże aglomeracje miejskie tracą na utrudnienia wynikające z natężenia ruchu drogowego, zaparkowanych pojazdów, wyłączeniem stref przejazdu np. w związku z pracami drogowymi. Przekłada się to na wydłużenie

⁸ T. Nawrocki, *Charakterystyka wybranych klęsk żywiołowych...*, s. 17.

w czasie realizacji zadań wymagających przemieszczania się pojazdami służbowymi np. w ramach działania sił wsparcia lub niesienia pomocy przez służby pogotowia ratunkowego czy straży pożarnej;

- bliskie sąsiedztwo wysokich budynków mieszkalnych umożliwia nawiązywanie nielegalnego kontaktu osoby z zewnątrz z osadzonym, daje też możliwość przeprowadzenia rozpoznania lub dokonania skrytego ataku np. z okien budynków;
 - występowanie w jednej aglomeracji obiektów np. przemysłowych, składowisk substancji odpadowych itp., które w przypadku awarii technicznej albo pożaru emitują trujące gazy;
 - występowanie w pobliżu budynków więziennych zbiorników wodnych, rzek itp. naraża na podtopienia lub powódź;
 - usytuowanie budynków więziennych w nieckach geodezyjnych daje skutek jak wyżej w przypadku obfitych opadów atmosferycznych;
 - pozostawianie w strefie populacji z tzw. trudnych dzielnic, w tym korzystanie z tych samych obiektów użytku publicznego przez osoby z zewnątrz i osoby konwojowane.
2. Powierzchnia terenu
- relatywnie duża powierzchnia wyznaczona na strefę bezpiecznego gromadzenia się osób np. osadzonych ewakuowanych z pawilonów mieszkalnych, objętych pożarem albo funkcjonariuszy tworzących siły wsparcia, wyznaczonych do działań ochronnych. Brak takiej przestrzeni na terenie, w sytuacjach wymagających, wiąże się z koniecznością wypracowania jej poza murami więzienia.
3. Pojemność jednostki penitencjarnej
- duża pojemność pawilonów mieszkalnych wymaga złożonej logistyki w bieżącej obsłudze placówki. Poziom trudności wzrasta i komplikuje się w sytuacjach kryzysowych wywołanych pożarem albo buntem zbiorowym. Więzienie dużej pojemności wymaga zaangażowania ogromnych sił i środków w opanowaniu agresywnych osób.
4. Zewnętrzne struktury architektoniczne
- bliskość obiektów oraz ich wysokość pozwalają na przemieszczanie się między nimi;
 - elementy takie jak niewielkie wnęki okienne, gzymsy, filary, murki stanowią punkty zaczepienia dla dłoni oraz oparcia dla stóp uciekiniera;
 - powszechnie stosowane betonowe kostki brukowe, układane wzdłuż budynków, spełniające funkcje chodników są estetyczne a jednocześnie łatwe w demontażu oraz poręczne w miotaniu. Zdecydowanie trudniej jest rozbić zbrojone i grube wylewki betonowe albo wyjąć i rozbić ciężkie bloczki chodnikowe tzw. trylinki;
 - użyty do termoizolacji tani styropian zamiast np. niepalnej wełny skalnej, jest tworzywem łatwopalnym i do tego wydzielającym toksyczny, żrący dym podczas spalania.
5. Architektura wnętrz i wyposażenie
- wiekowe jednostki penitencjarne podlegają nadzorowi konserwatora zabytków przez co ograniczona jest inwazyjna ingerencja w niektóre elementy konstrukcyjne. Zatem służba w takich obiektach będzie zawsze cechować się przebywaniem w ograniczonej przestrzeni: wąskich korytarzach, stromych klatkach schodowych, pomieszczeniach z obniżonym lub bardzo wysokim stropem;

- przeszkody architektoniczne takie jak świetliki znajdujące się w środkowej części korytarzy wymagają od interweniujących funkcjonariuszy podzielenia szyku;
- drzwi cel mieszkalnych otwierane do wewnątrz pomieszczenia to bariera trudna do pokonania w przypadkach zabarykadowania się przez osadzonych od środka. Jedyńm sposobem na pokonanie tej przeszkody jest wycięcie drzwi z futryny przez co wydłuża się czas interwencji;
- niezliczone zakamarki np. między rurami, w zabudowach karton-gips, otworach rewizyjnych itp. znajdujące się na trasach przejść grup doprowadzanych do łazni albo na spacer, ułatwiają ukrywanie przedmiotów niedozwolonych w tym niebezpiecznych;
- również wyposażenie obiektów więziennych do których zaliczymy sprzęt kwaterunkowy, socjalny, biurowy itp. w rękach więźniów zyskuje inne przeznaczenie niż pierwotne. Przedmioty pozostające w zasięgu osób pozbawionych wolności a używane przez nie w walce nazwane zostały środowiskową bronią więźniów.

Środowiskowa broń więźniów to adaptowane lub wytwarzane przedmioty oraz substancje (stosowane oddzielnie lub w kompilacji), posiadające niebezpieczne właściwości wykorzystywane w walce, przez osobę pozbawioną wolności, które są dostępne na terenie Zakładu Karnego lub Aresztu Śledczego w bezpośrednim otoczeniu tej osoby. Materialne środki walki używane przez osoby pozbawione wolności występują pod postacią alternatywnej broni nienormatywnej (np. przedmioty niebędące bronią wykorzystywane w walce) oraz preparowanej broni normatywnej – prymitywnej lub zawansowanej konstrukcyjnie (np. broń śmieciowa – „trashweapon”; broń martwa – „de-ad weapon”; samodiałowa broń palna).

Broń alternatywna – „alternative weapon” to środki (przedmioty, substancje) pochodzenia naturalnego lub wyprodukowane przez człowieka, które w świetle prawa nie są traktowane jako broń, jednak ze względu na swoje właściwości fizyczne, chemiczne oraz dostępność stanowią skuteczny środek walki. Broń alternatywna używana jest zarówno przez osoby w stanie silnego wzburzenia emocjonalnego tzn. działające w afekcie jak też osoby działające metodycznie. Do alternatywnej broni nienormatywnej zalicza się:

- przedmioty stanowiące wyposażenie pomieszczeń;
- przedmioty codziennego użytku oraz niektóre elementy odzieży;
- płynne substancje spożywcze o wysokiej temperaturze np. zupa, herbata, kawa;
- patogeniczne substancje pochodzenia fizjologicznego np. ślina, mocz, stolec, krew;
- substancje trujące pochodzenia naturalnego np. roślin doniczkowych lub ogrodowych;
- substancje trujące pochodzenia farmaceutycznego np. mieszanek leków lub w wysokim stężeniu;
- substancje narkotyczne odurzające np. przedawkowane lub niewłaściwie zaaplikowane;

Na uwagę zasługują przedmioty, używane w bezpośredniej konfrontacji fizycznej, takie jak: przybory biurowe (długopis, ołówek, nożyczki itp.); wyposażenie kwaterunkowe (meble – krzesło, biurko, stolik oraz sprzęt biurowy – komputer, drukarka itp.); wyposażenie zaplecza socjalnego np. czajnik, kubki, sztućce; wyposażenie zaplecza sanitarnego np. chemiczne środki czyszczące, odkażające oraz sprzęt; elementy wystroju wnętrza np. donice, wazon; sprzęt p.poż – gaśnica.

Broń martwa – „de-ad weapon” to broń używana w ataku i obronie, preparowana z przedmiotów i substancji, legalnie pozostających w dyspozycji osoby pozbawionej wolności oraz z innych dozwolonych, udostępnionych tej osobie w środowisku więziennym. Istotą „broni martwej” jest wykorzystanie w jej konstrukcji ukrytego potencjału – niebezpiecznych właściwości, wyselekcjonowanych z przedmiotów powszechnie uznawanych za bezpieczne. Preparowanie odbywa się w procesie **dewastacyjno-adaptacyjnym** przy czym stopień dewastacji może być:

- nieznaczny (niewykrywalny) i odwracalny. Broń po użyciu może zostać rozłożona a jej elementy konstrukcyjne przywrócone pierwotnemu przeznaczeniu (np. sprężyna, płaskownik, klamka, listwa itp.);
- rozległy i trwały, kwalifikujący dany przedmiot jako odpad lub śmieć.

Broń śmieciowa – „trashweapon” to ofensywne i defensywne środki walki wykonane z materiałów odpadowych oraz przedmiotów zużytych bądź zniszczonych albo trwale i znacznie uszkodzonych lub z innych przyczyn nie kwalifikujących się do użytkowania zgodnie z ich właściwym przeznaczeniem.¹⁰

O tym, co może stać się środowiskową bronią więźnia decydują: dostępność materiałów lub umiejętność ich zdobycia, pomysłowość, zdolność zaprojektowania i wykonania, a przede wszystkim determinacja, bezwzględność, siła i precyzja użycia¹¹.

Techniczne wspomaganie

Niebezpieczeństwa wynikające z zastosowania środków technicznych na terenie jednostek penitencjarnych obejmują:

⁹ Podział zabezpieczeń techniczno-ochronnych został opracowany na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej.

¹⁰ Definicja broni śmieciowej – „trashweapon” opracowana przez M. Krzywicki, *Więzienny terror kryminalny. Bez strachu ale z rozważą.*, materiały naukowe z 2021, s. 71, źródło: <https://ochronapenitencjarna.pl/>

¹¹ M. Krzywicki, T. Nawrocki, *Środowiskowa broń więźniów.*, [w:] Poklek R., Dela P. (red. nauk.), *Możliwości i ograniczenia techniki w zastosowaniach penitencjarno-ochronnych. Humanistyczne i technologiczne wymiary systemu bezpieczeństwa.* Wydawnictwo Euro Media sp. z o.o., Warszawa 2017, s. 93.

- nieadekwatne stosowanie zabezpieczeń techniczno-ochronnych, polegające na montowaniu tych zabezpieczeń w sposób nietrwały czyli nieskuteczny albo w miejscach, które tego nie wymagają. Mnogość zabezpieczeń techniczno-ochronnych takich jak kraty przejściowe, drzwi z zamkami systemowymi, utrudnia ucieczkę nie tylko więźniom ale też stanowią śmiertelną pułapkę dla funkcjonariuszy. Nadmierne wyposażenie w siatki i concertyny może utrudniać funkcjonariuszowi stosowanie środków przymusu bezpośredniego w postaci pocisków niepenetracyjnych miotanych z broni palnej.
- awarie techniczne; powodujące wyłączenie częściowego podglądu na strefy wymagające wzmożonego nadzoru, powstałe w ten sposób tzw. „martwe strefy” niedostępne dla oka kamery są miejscami, w których dochodzi najczęściej do samosądów i konfrontacji fizycznej wśród więźniów; całkowite odłączenie zasilania w energię elektryczną – „Blackout”, w tym elektronicznych systemów zabezpieczeń¹².
- brak wyposażenia w sprzęt ochronny w miejscu pełnienia służby np. maski p. gaz dla osób pierwszej linii podejmujących i przeprowadzających akcję ewakuacyjną osób z oddziału.
- niedostosowanie środków przymusu bezpośredniego do wyznaczonych zadań. Wyposażenie w środki na podstawie wymogów formalnych bez uwzględnienia wymogów rzeczywistych co wywołuje uciążliwość w wykonywaniu zadań służbowych albo uniemożliwia stosowanie przydzielonego środka.
- nadmierne obciążanie funkcjonariuszy przez: łączenie w jednym stanowisku funkcji np. oddziałowego z operatorem monitorowym prowadzącym obserwację osadzonych suicydalnych za pomocą monitoringu; poddawanie presji permanentnego nadzoru realizacji zadań na zajmowanym stanowisku np. obserwacja funkcjonariusza monitorowego¹³.

¹² G. Sobiech, *Więzienny „Blackout” – awaria systemów bezpieczeństwa*, Ochrona i bezpieczeństwo obiektów i biznesu. Wydanie specjalne, s. 22–24.

¹³ C. Mecwaldowski, R. Poklek, *(Nie)dobrze praktyki w stosowaniu dozoru wizyjnego w Służbie Więziennej*, Ochrona i bezpieczeństwo obiektów i biznesu. Wydanie specjalne, s. 44–50.

Tab. 1. Przykład podziału zabezpieczeń techniczno-ochronnych stosowanych w więzieniach⁹

Zabezpieczenia techniczno-ochronne stosowane w więzieniach	
Pasywne	Aktywne
wygradzenia wewnętrzne oddzielające poszczególne rejony jednostki organizacyjnej	agregat prądotwórczy lub inne zastępcze źródła energii elektrycznej i oświetlenia
bramy, drzwi i kraty zamontowane przy wejściach do jednostki organizacyjnej, poszczególnych budynków, rejonów i cel oraz pomiędzy kondygnacjami budynków	urządzenia telewizji przemysłowej i urządzenia kontroli dostępu
kraty okienne oraz wewnętrzne kraty koszarowe instalowane za drzwiami wejściowymi i przed otworami okiennymi	urządzenia do kontroli osób, bagaży, pojazdów i ładunków
przesłony i siatki, zabezpieczające otwory okienne	instalacje przyzywowe
zamki i blokady do bram, drzwi i krat	środki łączności radiowej i przewodowej
zabezpieczenia studzienek, kanałów, urządzeń wentylacyjnych, rynien, instalacji odgromowych, słupów, masztów antenowych, kominów i innych punktów wysokościowych, świetlików, wejść na strychy i dachy oraz wejść do piwnic	środki alarmowania
sprzęt kwaterunkowy mocowany na stałe	inne mechaniczne, elektryczne, elektroniczne oraz budowlane zabezpieczenia techniczno-ochronne

Źródło: opracowanie własne.

Fot. 1. Taser X2, przedmiot przeznaczony do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Obsługa tego urządzenia wymaga od użytkownika zdolności zgrzywania czynności ruchowych z selektywnością celu i warunkami otoczenia

Źródło: https://my.axon.com/buy/ccr__ProductDetails?sku=22003&cclcl=en_US

Techniczne rozwiązania stosowane w więzieniach wymagają od personelu kontroli sprawności. Wszędzie tam gdzie zostaną stwierdzone awarie, uszkodzenia lub braki należy je niezwłocznie wyeliminować. Jednak bywa tak, że przywrócenie pełnej sprawności technicznej wymaga czasu, w którym trzeba posługiwać się zamiennymi środkami obsługiwanymi ręcznie. Niekiedy awarie techniczne wymuszają zastąpienie ich człowiekiem w czynnościach obserwacji i przekazywania informacji. Zasada substytucji techniki zasobami ludzkimi odnosi się do niektórych aktywnych zabezpieczeń techniczno-ochronnych.

Ogólny podział środków technicznych wykorzystywanych w zabezpieczeniu obiektów na terenie więzienia oraz personelu pełniącego w nich służbę przedstawia tabela 1.

Obok zabezpieczeń techniczno-ochronnych należy wymienić **środki przymusu bezpośredniego**, wśród których znajdują się techniczne środki pozwalające na selektywne, czasowe obezwładnianie osób. Nie wszystkie środki przymusu bezpośredniego wykazują się złożonością budowy i działania, właściwą dla urządzeń technicznych. Środki przymusu bezpośredniego możemy ogólnie podzielić ze względu na cel stosowania jako: **środki prewencyjne** – kajdanki, pas obezwładniający, kask zabezpieczający; **środki reaktywne** – pałka służbowa, wodne środki obezwładniające¹⁴, pociski niepenetracyjne miotane z broni palnej, chemiczne środki obezwładniające, przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

Natomiast dwoma rodzajami środków, pozostającymi zupełnie poza zbiorem środków technicznych są: cela zabezpieczająca – rozwiązanie architektoniczne oraz siła fizyczna – zasobów ludzkich.

Reasumując, sposób ochrony jednostki organizacyjnej skupia w sobie elementy materialne oraz zasoby ludzkie niezbędne dla zapewnienia i utrzymania bezpieczeństwa na jej terenie.

W przypadku niedoborów kadrowych bardzo łatwo o zaburzenie równowagi pomiędzy niezbędnymi kwalifikacjami i kompetencjami funkcjonariuszy a prawidłową obsługą mnogości sprzętu technicznego. Dlatego w pierwszej kolejności należy kłaść nacisk na przygotowanie personelu do pracy oraz komfort pracy ponieważ personel to najważniejszy w hierarchii z elementów sposobu ochrony.

Konstrukcja I. Funkcjonariusz (F) > Technika (T) > Architektura (A). Określa hierarchię elementów sposobu ochrony

¹⁴ Ustawodawca dopuścił prawem stosowanie wodnych środków obezwładniających przez funkcjonariuszy Służby Więziennej jednak w chwili obecnej formacja SW nie jest wyposażona w żadne urządzenia przeznaczone do zastosowania tego rodzaju środka przymusu bezpośredniego.

Fot. 2. Cela izolacyjna. Widoczna na zdjęciu krata koszowa jest zabezpieczeniem techniczno-ochronnym odgradzającym funkcjonariusza od osadzonego. Krata chroni funkcjonariusza przed atakiem fizyczny np. uderzeniami i chwytami, natomiast nie chroni przed oblanie substancjami brudzącymi (śmierdzącymi), zakaźnymi albo gorącymi płynami

Źródło: archiwum autora

wg. funkcji nadzorowania, wspomaganie i zabezpieczenia. Konstrukcja charakterystyczna dla etapu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.

Konstrukcja II. Architektura (A) > Technika (T) > Więzień (W).

Określa hierarchię środków architektonicznych i technicznych wg. funkcji izolacyjnej, prewencyjnej, unieszkodliwiającej stosowanych wobec więźnia. Konstrukcja charakterystyczna dla etapu reagowania w sytuacji kryzysowej.

Rys. 2. Hierarchia elementów sposobu ochrony w relacji funkcjonariusz a osoba pozbawiona wolności

Źródło: opracowanie własne.

Obie konstrukcje podporządkowane są funkcjonariuszowi i można zapisać je następującym wzorem:

$$F_{\frac{2A}{A+1}} > W$$

Zarówno rysunek jak i wzór podkreślają rolę technicznych środków w zabezpieczeniu funkcjonariuszy podczas realizacji zadań ochronnych. Techniczne środki są elementem mającym wytworzyć przewagę po stronie funkcjonariusza wobec osoby pozbawionej wolności i zagrożeń powodowanych przez tę osobę. Przewagę wytwarza się przez racjonalne i umiejętnie korzystanie z zasobów.

Więżniowie vs więźniennicy

Społeczność więzienną tworzą dwie, z założenia opozycyjne wobec siebie grupy: osoby pozbawione wolności i personel instytucji, co rodzi szereg antagonizmów między nimi oraz wewnątrz populacji osadzonych¹⁵. Instytucja totalna jaką jest więzienie i związane z jej funkcjonowaniem narzucone rygory, zwłaszcza wobec osób pozbawionych wolności, sprzyjają powstawaniu u nich zachowań agresywnych. Personel więzienny przebywający w bezpośrednim kontakcie z więźniami np. oddziałowy, wychowawca, psycholog, odczuwają presję psychiczną związaną z funkcjonowaniem w strefie ciągłego narażenia. Agresja fizyczna jest skrajnie niebezpieczną formą przemocy stosowaną przez więźniów ponieważ posiada potencjał destrukcyjny. Przyczyną agresji człowieka jest usytuowanie go w warunkach inicjujących takie zachowanie oraz jego podatność do nadmiernej i natychmiastowej reakcji na pojawiające się bodźce. Obok agresji wywołanej stanem emocjonalnym lub stanem choroby umysłowej istnieje agresja instrumentalna – wykorzystywana jako środek do osiągnięcia korzyści. Więźniowie stosujący przemoc: wzmacniają swoją pozycję w hierarchii społeczności przestępczej; dają upust wewnętrznym żądom osiągając stan satysfakcji psychicznej i fizycznej; traktują ją nierzadko jako jedyną właściwą formę rozwiązywania sytuacji konfliktowych co jest charakterystyczne dla osób pochodzących ze środowisk patologicznych.

Należy przy tym wspomnieć o niebezpiecznych indywidualnych dyspozycjach więźniów, które obejmują cechy psychiczne i fizyczne oraz umiejętności ich wykorzystywania w konfrontacji i walce z otoczeniem¹⁶. Co do zasady, każda osoba pozbawiona wolności a tym samym funkcjonująca w silnie oddziaływującym otoczeniu, wywołującym stres, frustrację, złość itp. staje się potencjalnym sprawcą czynów nacechowanych agresją. Tabela nr 3) przedstawia model metodycznego przebiegu ataku fizycznego. W przypadku ataku wywołanego emocjami wynikającymi z nagłego doświadczenia negatywnej sytuacji, model działania sprawcy przejawia się w układzie *bodziec – reakcja* i najczęściej pozbawiony jest etapu rozpoznania.

Poprzez szczególne warunki odizolowania od społeczeństwa, rodziny i znajomych, więzienia stają się miejscem, gdzie następuje integracja osób skazanych za podobne przestępstwa

i o podobnych poglądach ideologicznych. Osoby skazane przez państwo są z natury bardziej podatne na ideologię, która gloryfikuje antyspołeczne i antypaństwowe zachowania, a która daje jasne, choć nie zawsze akceptowalne rozwiązania złożonych problemów wynikających z potrzeby przynależności i utożsamiania się z grupą w zamkniętych społecznościach¹⁷. Nieformalne grupy subkulturowe skupione wokół wspólnych interesów wykazują często postawy zradykalizowane a radykalizm to przedsiamek ekstremizmu.

Personel więzienny stanowi wrażliwe ogniwo systemu bezpieczeństwa. W przypadku nadmiernej eksploatacji ulega w krótkim czasie zmęczeniu przez co spada wydolność wspomnianego systemu. Nadmierne obciążenie zadaniami służbowymi, presja czasu i odpowiedzialności powodują, że funkcjonariusz skupia

¹⁷ M. Adamczuk, *Rodzimy terroryzm jako zjawisko zagrażające bezpieczeństwu w Europie*, *Bezpieczeństwo Narodowe* I-2011/17, s. 75–76.

Fot. 3. Pozorowana napaść osadzonego na pracownicę instytucji. Unieruchomienie ofiary z jednoczesną groźbą użycia wobec niej niebezpiecznego narzędzia. Okratowania w przejściach do oddziału zamykane tradycyjnym kluczem utrudniają szybkie wejście do oddziału
Źródło: archiwum autora

¹⁵ M. Ciosek, *Izolacja więzienna. Wybrane aspekty w izolacji więziennej w percepcji więźniów i personelu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1993, s. 58.

¹⁶ M. Krzywicki, T. Nawrocki, *Środowiskowa broń więźniów*, [w:] Poklek R., Dela P. (red. nauk.), *Możliwości i ograniczenia techniki w zastosowaniach penitencjarno-ochronnych. Humanistyczne i technologiczne wymiary systemu bezpieczeństwa*. Wydawnictwo Euro Media sp. z o.o., Warszawa 2017, s. 91.

Tab. 2. TRAP¹⁸ – model metodycznego przebiegu ataku fizycznego

TRAP – model przebiegu metodycznego ataku fizycznego			
symbol	nazwa	treści	przykłady
T	target (cel)	typowanie przeciwnika – ofiary	ze względu na status: osoba decyzyjna; osoba z rywalizującej organizacji; ze względu na stan psychiczny i fizyczny: osoba rozkojarzona; osoba w kryzysie emocjonalnym; osoba osłabiona w wyniku przebiegu choroby; osoba słabsza fizycznie ze względu na wiek lub płeć; osoba zaabsorbowana
		kojarzenie celu ataku z indywidualną korzyścią	trwale lub czasowe wyeliminowanie ze środowiska podmiotu uprzykrzającego życie; zaspokojenie własnych żądań; realizowanie poczucia misji; zdobycie albo utrzymanie pozycji wśród współwzięniów
R	recognize (rozpoznać)	bezinwazyjne rozpoznanie mocnych i słabych stron przeciwnika – ofiary	w trakcie rozmowy albo obserwacji i analiza zachowania na bodźce. Rozpoznanie obejmuje asertywność albo uległość; umiejętność samoobrony albo jej brak; podatność na zastraszenie albo jej brak; gotowość do konfrontacji fizycznej albo jej brak; podatność na utratę czujności
		dopasowanie wariantu działania	optymalny wariant zaczepny – pozwalający sprawcy doprecyzować potencjał i podatność przeciwnika-ofiary, na krótko przed atakiem
		wybór dogodnego momentu do ataku	sytuacja zapewniająca bezpośredni kontakt z ofiarą; miejsce postronne bez perspektywy udzielenia szybkiego wsparcia osobie zaatakowanej; przeciwnik – ofiara w pozycji utrudniającej jej reakcję i obronę
		adaptacja środka walki	użycie przedmiotów posiadających walor bojowy – ostre lub twarde powierzchnie, znajdujących się w miejscu incydentu albo przyniesionych ze sobą; użycie broni, preparowanej we własnym zakresie
A	attac (atak)	atak dynamiczny, wykonany z zaskoczenia najczęściej z użyciem niebezpiecznego przedmiotu	techniki uderzenia wyprowadzone zdecydowanie w formie szybkich i mocnych ciosów rękami albo nogami. Atak skierowany w miejsca ciała szczególnie wrażliwe lub vitalne; użycie przedmiotów twardych i ostrych podnoszących potencjał siły i zasięgu techniki
P	play out (rozegrać)	postawa manipulacyjna (zamiar pomniejszenia kategorii czynu)	sprawca przedstawia się w roli ofiary zmuszonej do obrony; wskazuje na permanentne i celowe prowokowanie; symuluje chorobę psychiczną.
		postawa radykalna	sprawca wskazuje na własne przekonania lub uprzedzenia o podłożu: religijnym, rasowym, politycznym, płciowym, subkulturowym itp. Źródłem postaw radykalnych mogą być także choroby psychiczne.

Źródło: opracowanie własne.

się na wykonywaniu zleconych czynności zapominając o własnym bezpieczeństwie.

Więzienie od zawsze należało do aktywnego obszaru, gdzie kielkowały projekty, patenty, eksperymenty, teoretyczne dyskursy, osobiste relacje i ankiety¹⁹. Wszystkie te przedsięwzięcia służyły do wypracowania i wdrażania rozwiązań najkorzystniejszych dla instytucji. Proponowany przez angielskiego filozofa Jeremy'ego Bentham'a projekt *Panoptikon*²⁰ był opracowany z myślą o stworzeniu schematów architektonicznych stawiających na efektywność pracy więźniaków. Do dziś funkcjonują więzienia zbudowane na planie wachlarza lub krzyża, to jest w oparciu o koncepcję J. Bentham'a. Wraz z rozwojem zdalnych technologii audiowizualnych i stosowaniu nowych narzędzi, panopticon zyskał wymiar cyfrowy. Samo przesunięcie akcentu

ku technologiom służyć ma zwiększeniu bezpieczeństwa i wydolności w realizowaniu zadań ochronnych na terenie jednostki organizacyjnej. Owa wydolność dotyczy wszystkich trzech elementów sposobu ochrony: architektury, techniki, człowieka. Przeciążenie jednego z nich powoduje, że pozostałe muszą przejąć na siebie część jego funkcji o ile posiadają taką właściwość. Sytuacje kryzysowe spowodowane różnymi czynnikami pokazują, że stare i proste rozwiązania oraz nowoczesne ale bardziej złożone są dla siebie wzajemną alternatywą.

¹⁸ Trap (tłum. *pułapka*), model opracowany przez autora w ramach programu „Samoobrona do trzeciej” i „Samoobrona³”, wykorzystanego w zajęciach praktycznych z osobami pracującymi w ograniczonych przestrzeniach i pomieszczeniach biurowych.

¹⁹ M. Foucault, *Nadzorować i karać. Narodziny więzienia*, Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 2020, s. 348.

²⁰ (*Panopticon*; gr. *pan* = wszystko; *optikos* = widzieć).

mjr Tomasz Nawrocki

wykładowca Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej w Kulach. Od 2008 roku związany z dydaktyką w zakresie przedmiotów: samoobrona, działania interwencyjne. Swoje zainteresowania skupia na zagadnieniach dotyczących bezpieczeństwa personalnego. Współautor pierwszej w Polsce klasyfikacji „środków przemocy stosowanych przez więźniów” ze wskazaniem na „środowiskową broń więźniów” (klasyfikacja opracowana w 2017 r. wspólnie z Marcinem Krzywickim).

KONTROLA OSOBISTA DZIECI W POLSKICH WIĘZIENIACH

Jednym z nadrzędnych celów Służby Więziennej jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim osobom przebywającym w zakładach karnych i aresztach śledczych. Aby móc zrealizować ten cel funkcjonariuszom nadane zostały przez ustawodawcę uprawnienia. Jednym z nich jest prawo do przeprowadzenia kontroli osób starających się o wstęp i o opuszczenie terenu jednostki.

Funkcjonariusze, wykonując czynności służbowe, mają prawo:

- legitymowania osób ubiegających się o wstęp oraz opuszczających teren jednostek organizacyjnych oraz deponowania dokumentów tożsamości osób przebywających na terenie jednostki organizacyjnej;
- legitymowania funkcjonariuszy i pracowników wchodzących i wychodzących z jednostki organizacyjnej;
- żądania od osób wymienionych w pkt. 1 i 2 przekazania do depozytu przedmiotów niebezpiecznych i przedmiotów niedozwolonych, dokonywania kontroli osobistej tych osób i kontroli ich odzieży, ubrania i przeglądania zawartości bagaży oraz innych przedmiotów, które posiadają przy sobie, sprawdzenia pojazdów wjeżdżających oraz wyjeżdżających, a także ładunków tych pojazdów, również przy użyciu urządzeń technicznych, psów służbowych wyszkolonych w zakresie wyszukiwania środków odurzających i substancji psychotropowych lub materiałów wybuchowych¹

O potrzebie takich uprawnień świadczą przykładowe meldunki o zdarzeniach:

Ujawnienie przedmiotu niedozwolonego na terenie jednostki organizacyjnej lub miejscu zatrudnienia osadzonych poza terenem jednostki organizacyjnej:

W dniu 21.07.2021 r. o godz. 10.40, podczas kontroli osoby ubiegającej się o wstęp na teren jednostki, na widzenie z osadzonym, ujawniono zawiniątko z substancją niewiadomego pochodzenia, ukryte w ustach. Wstępne badanie narkotestem wykazało obecność marihuany. Znalezioną substancję zabezpieczono i wraz z osobą odwiedzającą przekazano funkcjonariuszom Policji. Dyrektor jednostki wszczął czynności wyjaśniające.

W dniu 07.10.2021 r. o godz. 8.00, w wyniku kontroli pracownika cywilnego, przy wejściu do jednostki, ujawniono alkohol oraz telefon komórkowy z kartą sim, ukryty w odzieży wierzchniej typu kurtka. Na czas pobytu ww. w jednostce znalezione przedmioty zabezpieczono. Dyrektor jednostki wszczął czynności wyjaśniające.

W dniu 14.10.2021 r. o godz. 12.55, w wyniku kontroli osoby ubiegającej się o wstęp na teren jednostki w celu widzenia się z osadzonym, ujawniono substancję niewiadomego pochodzenia w postaci proszku o wadze 0,870 g, ukrytą we włosach. Wstępne badanie narkotestem wykazało obecność kodeiny. Ujawnioną substancję zabezpieczono i wraz z osobą odwiedzającą przekazano funkcjonariuszom Policji. Dyrektor jednostki wszczął czynności wyjaśniające.

¹ Art. 18. 1. ustawy o Służbie Więziennej z dnia 9 kwietnia 2010 r.

² Statystyka zdarzeń w Służbie Więziennej

Do przeprowadzenia kontroli przed wejściem i przed opuszczeniem jednostki zobowiązany jest funkcjonariusz (bramowy). Nie zezwala on na wstęp na teren jednostek osobom, które nie wyrażają zgody na poddanie się kontroli. Celem takich kontroli jest sprawdzenie czy osoba wchodząca nie próbuje wnieść (nawet nieświadomie) przedmiotów niedozwolonych, które mogłyby zagrozić bezpieczeństwu jednostki penitencjarnej. Dla osób nie związanych ze środowiskiem więziennym takie przedmioty codziennego użytku jak telefon komórkowy, pamięć przenośna, urządzenia rejestrujące obraz i dźwięk czy też lekarstwa, które przepisał lekarz, nie są poza terenem zakładów karnych i aresztów śledczych przedmiotami niebezpiecznymi, ale dla Służby Więziennej już tak. Dlatego ważne jest, aby funkcjonariusz – bramowy, nie tylko pytał osoby ubiegające się o wstęp na teren jednostek penitencjarnych o posiadane przy sobie przedmioty niedozwolone, ale również wyjaśniał jakie to są przedmioty np.: „Czy posiada Pan/Pani przedmioty, które są niedozwolone na terenie zakładu karnego/aresztu śledczego: broń palną; broń białą typu noże, bagnety lub inne przedmioty ostre lub zaostrzone; amunicję; materiały wybuchowe lub pirotechniczne; alkohol lub kosmetyki na ich bazie; narkotyki lub inne środki psychoaktywne; leki; urządzenia rejestrujące obraz lub dźwięk; telefony komórkowe lub inne środki łączności; przedmioty, które służą jako pamięć przenośna”. Jeżeli funkcjonariusz pełniący służbę na stanowisku bramowego podejrzewa, że osoba ubiegająca się o wstęp na teren jednostki penitencjarnej posiada przedmioty niedozwolone, wówczas podejmuje decyzję przeprowadzenia manualnego sprawdzenia odzieży i obuwia tej osoby oraz kontroluje posiadane przez nią przedmioty i bagaże, również

wykorzystując urządzenia techniczne (bramkowe i ręczne wykrywacze metali, czy też urządzenia przeznaczone do przesiewania bagaży). Często taka kontrola jest wystarczająca, jednak gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba ubiegająca się o wstęp może posiadać przy sobie przedmioty niedozwolone, funkcjonariusz pełniący służbę na stanowisku bramowego podejmuje decyzję o kontroli osobistej³.

Zgodnie z ustawą o Służbie Więziennej, kontrola osobista polega na:

- oględzinach ciała, lub
- sprawdzeniu jamy ustnej, nosa, uszu oraz włosów, lub
- sprawdzeniu bielizny, a także, w szczególnie uzasadnionych przypadkach – miejsc intymnych.

Kontroli osobistej dokonuje co najmniej dwóch funkcjonariuszy tej samej płci co osoba kontrolowana, w odrębnym pomieszczeniu niedostępnym w czasie wykonywania kontroli dla osób postronnych.

Podczas sprawdzenia bielizny, a także, w szczególnie uzasadnionych przypadkach – miejsc intymnych, osoba kontrolowana powinna być częściowo ubrana⁴.

Z kontroli osobistej sporządza się protokół, w którym uwzględnia się informację dotyczącą wyrażenia zgody osoby kontrolowanej na poddanie się kontroli potwierdzoną jej podpisem.

³ Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowego trybu działań funkcjonariuszy Służby Więziennej podczas wykonywania czynności służbowych z dnia 23 grudnia 2019 r.

⁴ Ustawa o Służbie Więziennej z dnia 9 kwietnia 2010 r.

Zdj. 1

Źródło: Piotr Hukało, <https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Walcza-o-widzenia-w-aresztach-i-wiezieniach-Dzieci-nie-widzialy-ojca-od-miesiecy-n15584.html> [dostęp: 03 października 2022 r.]

Zdj. 2

Źródło: California Narcotic Officers' Association on FB [dostęp: 12 grudnia 2019 r.]

Kontrola osobista realizowana przez funkcjonariuszy Służby Więziennej jest realizowana zawsze z poszanowaniem godności ludzkiej!

O ile przepisy dotyczące wstępu na teren jednostki penitencjarnej osób pełnoletnich są jednoznaczne, to wątpliwości co do interpretacji ww. przepisu pojawiają się w momencie, gdy na widzenie do osadzonego przyjdzie osoba niepełnoletnia. Logiczne jest, że zgodę na kontrolę osobistą dziecka wyraża przedstawiciel ustawowy osoby niepełnoletniej i przeważnie są to jego rodzice. A co w przypadku, gdy o wstęp na teren jednostki ubiega się osoba dorosła z dzieckiem, która przyprowadziła dziecko na widzenie z rodzicem pozbawionym wolności, a ten opiekun nie jest spokrewniony z małoletnim oraz nie jest przedstawicielem prawnym? Czy może on zadecydować o kontroli osobistej dziecka? Jeżeli tak, to czy opiekun faktyczny nie powinien posiadać pisemnego upoważnienia od opiekuna prawnego, że jest on wyznaczony przez niego do sprawowania opieki nad dzieckiem, a co za tym idzie również do podejmowania czynności prawnych np.: zgodny na kontrolę osobistą dziecka. Jeżeli opiekun faktyczny nie ma prawa podejmować takich decyzji i nie posiada pisemnego upoważnienia, to czy mógłby to zrobić rodzic pozbawiony wolności posiadający pełne prawa rodzicielskie? W takim przypadku gdyby była zgoda tego rodzica to czy kontrola osobista niepełnoletniego nie powinna odbywać się w jego obecności? Czy to nie byłoby sprzeczne z ideą kontroli osobistej osoby wchodzącej na teren jednostki organizacyjnej? Teoretycznie można taką kontrolę przeprowadzić bez obecności opiekuna prawnego, ale czy jednym z głównych celów Służby Więziennej nie jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim osobom przebywającym na terenie jednostek penitencjarnych? Przez zapewnienie bezpieczeństwa należy rozumieć nie tylko bezpieczeństwo fizyczne, ale również psychiczne. Już sam pobyt na terenie zakładu karnego lub aresztu może być w pewnym stopniu traumatycznym przeżyciem dla dzieci, a co dopiero taka forma kontroli bez obecności opiekuna. Dyrektor Generalny Służby Więziennej

w piśmie do Dyrektorów Okręgowych Służby Więziennej z dnia 26.02.2021 r. zaleca „(...) aby w miarę posiadanych możliwości oraz zasobów kadrowych, kontroli osobistej dzieci w wieku przedszkolnym dokonywali w pierwszej kolejności funkcjonariusze z personelu medycznego, bądź też działu penitencjarnego (psychologów)”. Można pójść o krok dalej. Dobrze by było gdyby taką kontrolę wobec małych dzieci (np.: do lat 9) realizowały tylko funkcjonariuszki kobiety ubrane w odzież medyczną lub cywilną, bez względu na płeć małoletniego. Kontrola taka polegałaby na tym, że opiekun pomagałby dziecku zdejmować ubrania i podawał je osobom kontrolującym. Inny problem kontroli osobistej pojawia się, gdy osoba małoletnia, która jeszcze nie osiągnęła wieku dorosłego przyszła na widzenie z kimś dorosłym np. 17 letnia dziewczyna z 19 letnim bratem do ich ojca. Czy taką małoletnią osobą można kontrolować bez obecności dorosłego opiekuna, z którym przyszła na widzenie? Jeżeli nie można, to czy nastolatka powinna rozbierać się w obecności dorosłego mężczyzny mimo, że jest nim jej brat?

Z uwagi na brak wytycznych do kontroli osób niepełnoletnich, wielu funkcjonariuszy ma obawy związane z możliwością postawienia zarzutów związanych z przekroczeniem uprawnień. Jednak obawy te nie mogą wpływać na realizowane przez nich czynności kontrolne.

W tym momencie należy przypomnieć, że funkcjonariuszowi publicznemu, na skutek niedopełnienia obowiązków oprócz konsekwencji służbowych grozi do 3 lat pozbawienia wolności. Kwestia odpowiedzialności dyscyplinarnej, a także karnej wydaje się oczywista w przypadku, gdyby funkcjonariusz Służby Więziennej umyślnie ich nie zrealizował⁵.

Kontrola osób wchodzących na teren jednostek penitencjarnych jest wręcz niezbędna, aby zapewnić na ich terenie optymalne bezpieczeństwo. Realizować powinni ją przede wszystkim funkcjonariusze Służby Więziennej charakteryzujący się wysokim poziomem empatii oraz kultury osobistej, którzy do jej realizacji wykorzystują urządzenia do kontroli i zapobiegania przemytom⁶. Ich właściwe wykorzystanie w jednostkach penitencjarnych przekłada się nie tylko na jakość kontroli osób wchodzących, ale również na poprawianie wizerunku Służby Więziennej. Na terenie więzień nadrzędnym celem funkcjonariuszy jest szczególna ochrona dobra dziecka.

Niestety, dzieci bywają wykorzystywane do realizacji przemytu na teren więzień oraz wymuszenia dodatkowych widzeń osadzonych z osobami, które przychodzą z nieletnimi w charakterze ich opiekunów. Dlatego, aby zapobiec obawom funkcjonariuszy związanych z przeprowadzaniem kontroli dzieci, procedury kontrolne małoletnich powinny być proste i jednoznaczne.

kpt. Grzegorz Sobiech

Wykładowca zagadnień bezpieczeństwa Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej w Kulach w Oddziale Zamiejscowym w Sulejowie

⁵ D. Rubiński „Kontrola osób a odpowiedzialność funkcjonariusza” Ochrona i Bezpieczeństwo 2021, Nowoczesne technologie gwarantują sukcesu w obiektach penitencjarnych część II

⁶ C. Mecwaldowski „Urządzenia do kontroli i zapobiegania przemytom” Ochrona i Bezpieczeństwo 2021, Nowoczesne technologie gwarantują sukcesu w obiektach penitencjarnych część II

KIEDY LICZY SIĘ CZAS REAKCJI!

Nowoczesne systemy antynapadowe odpowiedzią na wzmocnienie bezpieczeństwa funkcjonariuszy Służby Więziennej.

Praca z najgroźniejszymi przestępcami w kraju, (mordercami, gwałcicielami, pedofilami) to wyzwania, z którymi każdego dnia mierzą się funkcjonariusze Służby Więziennej. Odnotowywane napaści osadzonych na funkcjonariuszy w trakcie wykonywania przez nich obowiązków służbowych są wpisane w ryzyko naszej służby. Skutki tych zdarzeń bywają różne, od lekkich uszczerbków na zdrowiu, po niestety te najtragiczniejsze.

W obliczu potencjalnych zagrożeń oraz potrzeby zapewnienia wszystkim funkcjonariuszom i pracownikom Służby Więziennej, możliwie jak najwyższego poziomu bezpieczeństwa, zaistniała potrzeba wdrożenia narzędzi, które pozwolą zwiększyć poczucie bezpieczeństwa oraz pożądaną ochronę funkcjonariuszy.

Dzięki decyzjom kierownictwa Ministerstwa Sprawiedliwości i programowi modernizacji Służby Więziennej w latach 2022–2025, udało się pozyskać środki finansowe, które umożliwiły wdrożenie nowoczesnych technologii w zakresie bezpieczeństwa.

Funkcjonariusze Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Lublinie opracowali pomysł, a na jego bazie koncepcję budowy, jednolitego dla wszystkich jednostek okręgu lubelskiego, systemu antynapadowego. Przyjęte rozwiązanie, funkcjonuje na analogicznych zasadach we wszystkich jednostkach penitencjarnych okręgu lubelskiego.

Zadaniem nadrzędnym, podczas procesu projektowego, było zapewnienie skutecznego systemu powiadomienia

o napaści na funkcjonariusza znajdującego się na terenie jednostki penitencjarnej, możliwie jak największej ilości osób w jednym czasie.

Po szczegółowej analizie w zakresie dostępnych systemów, wybór padł na krajowego producenta systemów alarmowych i kontroli dostępu firmę SATEL. Za tą decyzją przemawiała dostępność dużej sieci dystrybutorów, dobre wsparcie techniczne oraz powszechna znajomość rozwiązań firmy przez instalatorów zewnętrznych. Ponadto kluczowym kryterium wyboru była możliwość połączenia rozwiązań firmy SATEL z większością platform integrujących systemy zabezpieczeń z systemami monitoringu IP i SKD.

Przed przystąpieniem do wdrożenia projektu, funkcjonariusze zaangażowani do realizacji tego zadania, ukończyli certyfikowane szkolenia z zakresu instalacji i programowania systemów alarmowych.

Budowę systemu podzielono na dwa etapy:

Etap 1:

Instalacja magistral, szkieletu systemu oraz modułów bezprzewodowych w oparciu o kontrolery ABAX2. W tym rozwiązaniu, jako elementy wywoławcze, wybrano dwukierunkowe piloty.

Etap 2:

Instalacja stacjonarnych przycisków napadowych oraz sygnalizatorów optyczno – akustycznych.

Główne różnice funkcjonalności pomiędzy stopniem Grade 2 a 3: w zakresie zasilania:

Norma PN-EN 50212-1 Minimalne okresy gotowości zasilacza rezerwowego	
Stopień 2 (Grade 2)	Stopień 3 (Grade 3)
12 h	60 h
Norma PN-EN 50212-1 Zasilacz rezerwowy – okresy doładowania	
Stopień 2 (Grade 2)	Stopień 3 (Grade 3)
72 h	24 h

w zakresie typu intruza przed którym system spełniający dane kryteria będzie zabezpieczał

Grade 2	intruz ma podstawową wiedzę o systemach alarmowych, a przy rozbrajaniu będzie korzystał z szerokiej gamy ogólnodostępnych narzędzi (np. multimetru).
Grade 3	intruz posiada dobrą wiedzę na temat systemów alarmowych oraz ma dostęp do specjalistycznych narzędzi służących do rozbrojenia systemu.

System antynapadowy jednostek penitencjarnych okręgu lubelskiego

Systemy alarmowe zostały zbudowane w oparciu o centralę alarmową firmy SATEL INTEGRA 256 Plus zapewniającą zgodność z wymaganiami normy EN50131 Grade 3.

W pomieszczeniach stanowisk dowodzenia w jednostkach, zainstalowane zostały manipulatory LCD do obsługi systemu oraz wyświetlania informacji o zdarzeniach i alarmach występujących w systemie. Centrale alarmowe i większość ekspanderów systemu wraz z zasilaczami i akumulatorami, zostały zainstalowane w znajdujących się na terenie jednostek organizacyjnych serwerowniach, które dodatkowo objęte są systemem kontroli dostępu oraz gwarantowanym zasilaniem UPS.

Każdy budynek na terenie jednostki połączony został z centralą alarmową poprzez magistralę światłowodową w topologii gwiazdy, przy użyciu konwerterów światłowodowych INT-FI firmy SATEL (jednomodowe) lub METEL (wielomodowe). Rozwiązanie to pozwoliło na wykorzystanie włókien, które były już dostępne w jednostkach do przesyłania magistral ekspanderów i manipulatorów. Takie podejście przyczyniło się do obniżenia kosztów instalacji systemów.

Wykorzystanie torów światłowodowych umożliwiło jednocześnie zabezpieczenie całości systemu przed skutkami indukcji napięć w przypadku wyładowań atmosferycznych oraz zapewniło galwaniczną separację pomiędzy poszczególnymi budynkami. Kolejnym elementem zapewniającym bezpieczeństwo jest funkcjonalność systemu, która w przypadku uszkodzenia torów światłowodowych natychmiast sygnalizuje sabotaż modułów zainstalowanych za miejscem uszkodzenia i wskazuje awarię systemu alarmowego do czasu jej naprawy.

W punktach dystrybucyjnych oraz serwerowniach poszczególnych budynków zainstalowane zostały zasilacze oraz moduły ekspanderów wejść i wyjść. Na tym etapie budowy istotnym było obliczenie bilansu prądowego zasilaczy i akumulatorów oraz elementów aktywnych systemów, w tym sygnalizatorów, tak aby utrzymać minimalny stopień zabezpieczenia systemu na poziomie Grade 2. Obliczono to na podstawie liczby modułów rozszerzeń wejść i wyjść oraz urządzeń do nich podłączonych.

Od modułów wejść zostały poprowadzone linie przewodowe do przycisków napadowych zainstalowanych w pomieszczeniach funkcjonariuszy. Założenie projektowe systemu było takie, aby stan każdej linii pomiędzy centralą

lub ekspanderem, a przyciskami musiał być monitorowany w trybie ciągłym zarówno w zakresie wywołania alarmu jak i jej uszkodzenia lub sabotażu. W przypadku uszkodzenia linii system w trybie natychmiastowym informuje stanowisko dowodzenia o potencjalnej awarii. Linie do której zostały podłączone przyciski napadowe również zostały

oprogramowane w trybie ciągłego 24 godzinnego dozoru i zdefiniowane jako alarm napadowy bez możliwości przypadkowego wyłączenia czy dezaktywacji przez użytkownika.

W każdym miejscu objętym systemem, gdzie przebywają osadzeni i w którym pełnią służbę funkcjonariusze, zamontowano sygnalizatory optyczno-akustyczne zapewniające pełną zgodność z normą EN50131, stopień zabezpieczenia Grade 2. Sygnalizatory załączają się w przypadku uruchomienia któregośkolwiek z elementów wywoławczych systemu napadowego w danym oddziale mieszkalnym.

W pomieszczeniach objętych instalacją napadową na każde stanowisko pracy zainstalowane zostały przyciski napadowe posiadające stopień zabezpieczenia minimum Grade 3 wyposażone w manualny reset stanu alarmowego za pomocą kluczyka. W celu detekcji uszkodzenia, nieuprawnionej modyfikacji oraz stałego nadzoru systemu wszystkie elementy systemu w tym przyciski napadowe i sygnalizatory zostały objęte ciągłą 24-godzinną ochroną sabotażową.

W celu szybkiego i dokładnego zlokalizowania miejsca wezwania pomocy dodatkowo, nad pomieszczeniami wyposażonymi w przyciski systemu napadowego, zainstalowane zostały sygnalizatory optyczne, które sygnalizują alarm do czasu jego skasowania przez dowódcę zmiany lub osobę do tego uprawnioną. Kasowanie wyzwolonego alarmu odbywa się dwutorowo, w pierwszej kolejności funkcjonariusz działu ochrony pełniący służbę w oddziale mieszkalnym musi zweryfikować powód wyzwolenia przycisku i za pomo-

cą dedykowanego klucza odblokować przycisk napadowy przywracając go do stanu czuwania. Po weryfikacji dowódca zmiany na manipulatorze dedykowanym do obsługi systemu wykonuje procedurę kasowania alarmu, poświadczając ją osobistym kodem przydzielonym w systemie.

Stanowiska, które nie mogą być wyposażone w przewodowe przyciski napadowe z uwagi na mobilny charakter pełnienia służby, zostały wyposażone w piloty dwukierunkowego systemu SATEL ABAX2. Dzięki temu rozwiązaniu wciśnięcie dowolnego przycisku pilota uruchamia sygnalizację alarmową na stanowisku dowodzenia z identyfikacją pilota użytkownika aktywującego alarm. Ponadto system dwukierunkowy w oparciu o kontrolery ABAX 2 sygnalizuje z wyprzedzeniem konieczność wymiany baterii pilota oraz poprawność jego komunikacji z kontrolerami systemu alarmowego, co daje nam gwarancje, że każdy funkcjonariusz może zawsze skutecznie wezwać pomoc.

Ponadto na stanowiskach dowodzenia, zostały zainstalowane dedykowane stacje monitoringu z bezpłatnym oprogramowaniem SATEL GUARDX, na których jest wyświetlana graficzna wizualizacja stanu systemu alarmowego w celu zapewnienia właściwego nadzoru oraz bieżącej kontroli przez kierujących zmianą dowódców.

Dzięki powstałym w jednostkach systemom, czas reakcji na wezwanie pomocy został skrócony do niezbędnego minimum, bez konieczności przekazywania informacji pomiędzy stanowiskiem dowodzenia, a funkcjonariuszami będącymi w pobliżu miejsca zagrożenia.

Bez determinacji i zaangażowania funkcjonariuszy zajmujących się zagadnieniami informatyki, łączności i elektronicznych zabezpieczeń techniczno-ochronnych w jednostkach oraz wsparciu Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Lublinie, budowa tak rozległych i zaawansowanych systemów nie byłaby możliwa do zrealizowania w tak krótkim czasie.

Systemy, które działają w naszych jednostkach od niespełna kilku miesięcy, pozwoliły już skutecznie zapobiec napadom na funkcjonariuszy ratując ich zdrowie i życie.

mjr mgr inż. Tomasz Bieliński

Specjalista do spraw informatyki, łączności i zabezpieczeń elektronicznych
Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Lublinie

SYSTEM DOZORU ELEKTRONICZNEGO W KONTEKŚCIE WYBRANYCH DOŚWIADCZEŃ MIĘDZYNARODOWYCH

W świetle międzynarodowych zaleceń, sankcje o charakterze nieizolacyjnym są dość mocno akcentowanym rozwiązaniem, a system dozoru elektronicznego (SDE) z pewnością wpisuje się w tę narrację, pozwalając nie tylko na znaczące zmniejszenie populacji osadzonych, ale też umożliwiając odbywanie kary i resocjalizację w sposób o zmniejszonym relatywnym negatywnym wpływie izolacji penitencjarnej. Dlatego też, nie jest zaskoczeniem, że wdrażanie systemu dozoru elektronicznego od lat rozwija się nie tylko w zakresie populacji osób objętych dozorem ale też i możliwości w jakich ten dozór można wykorzystać. Odbywanie kary w systemie dozoru elektronicznego (SDE) w Europie jest stosunkowo nowym rozwiązaniem przyjętym przez wymiar sprawiedliwości. Pod koniec lat 80-tych to Wielka Brytania zapoczątkowała stosowanie dozoru elektronicznego, którego użytkowanie dynamicznie rozpowszechniło się w większości krajów Europy, mając wszechstronne zastosowanie względem tymczasowo aresztowanych, skazanych, osób warunkowo zwolnionych oraz skazanych objętych dozorem w celu odbycia pozostałej części kary. Na przykładzie Wielkiej Brytanii, która dość dynamicznie rozwija stosowanie SDE, wprowadzenie, obok tradycyjnych opasek, **lokalizatorów GPS** jest najistotniejszą zmianą, która miała miejsce w tym kraju od 1999 r. Przewaga lokalizatorów GPS jest przede wszystkim związana z ich zwiększonymi możliwościami wykorzystania poprzez oferowanie dodatkowych opcji monitorowania, takich jak sprawdzanie przestrzegania strefy wykluczenia, sprawdzanie uczęszczania osoby dozorowanej w wybranych programach i zajęciach lub dostarczanie informacji o lokalizacji przebywania osoby dozorowanej w celu zwiększenia efektywności oddziaływań resocjalizacyjnych. W tym systemie opcje monitorowania mogą być bardzo precyzyjnie dostosowane do danej osoby, uwzględniając w szczególności jej zachowania w znacznie bardziej wyrafinowany sposób, niż było to możliwe wcześniej. Jeśli osoba dozorowana przemieszczając się np. do pracy, musi wkroczyć do strefy wykluczonej, system pozwala na to dzięki utworzeniu tzw. korytarza transportowego, umożliwiając pokonanie określonego 'szlaku' w wyznaczonym czasie. Takie rozwiązanie pozwala na zarządzanie ryzykiem osoby dozorowanej w sposób proporcjonalny i dopasowany do indywidualnych potrzeb życiowych takiej osoby. Adresatami tego rozwiązania są przestępcy, w przypadku których ograniczenia związane z zakazem wstępu do strefy wykluczenia stanowią dostateczną karę. Należy

Zdj. 1. Przykład opaski SDE

Źródło: <https://www.infor.pl/prawo/prawo-karne/inne/288293,Dozor-elektroniczny-coraz-bardziej-powszechny.html> [dostęp: 5.10.2022 r.]

jednak nadmienić, że lokalizatory nie spowodują natychmiastowej reakcji w przypadku naruszenia takiego zakazu, dlatego w przypadku ryzyka powstania poważnej szkody, należy zachować szczególną ostrożność. Korzyści stosowania lokalizatorów GPS zostały wykazane w 18-miesięcznym programie pilotażowym prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości pod koniec 2016 roku. Osoby objęte badaniem stwierdziły, że technologia skutecznie odstrasza przed naruszeniem zakazu wstępu do strefy wykluczenia oraz może wywierać pozytywny wpływ na osoby dozorowane. W szczególności, przestępcy cenili to, że stosowana technologia uchroniła ich przed pozbawieniem wolności i pozwoliła na przyjęcie normalności codziennych czynności, niwelując potencjalne ryzyko negatywnych zachowań. W niektórych przypadkach osoby dozorowane zażądały nieusuwania opaski z nogi nawet po zakończeniu okresu dozorowania, ponieważ stanowiło to swego rodzaju dowód, że nie popełniali dalej wykroczeń.

Z technicznego punktu widzenia, program pilotażowy wykazał, że lokalizatory GPS wykazują zwiększone zapotrzebowanie na ładowanie baterii. Osoby dozorowane musiały ładować baterie codziennie, co było pewnym wyzwaniem, ponieważ odnotowano 58% przypadków naruszeń związanych z brakiem ładowania baterii opaski. Rozwiązaniem tego problemu było zastosowanie opasek o dwukrotnie wy-

Zdj. 2. Przykład biometrycznego rozpoznawania twarzy w SDE

Źródło: <https://www.russellwebster.com/facial-recognition-smartwatches-will-monitor-foreign-offenders/> [dostęp: 5.10.2022 r.]

dłużonej użyteczności baterii oraz przypominanie przez telefon osobie dozorowanej o konieczności ładowania baterii w momencie pozostałych 20% naładowania takiej baterii oraz wibrowania i emitowania podświetlenia przez opaskę gdy wskaźnik naładowania wynosił 10%. Oczywiście osoby dozorowane zostały wyposażone w przenośne ładowarki tak aby godzinne ładowanie baterii nie ograniczało przemierzania się¹.

Ciekawostką jest funkcjonujący od 13 lat system dozoru elektronicznego w Korei Południowej, gdzie został on wprowadzony z zamiarem prewencji przestępstw na tle seksualnym. Tutaj ta prewencja ma charakter odstraszający, działając w połączeniu z realizowanymi programami resocjalizacyjnymi oraz monitorowaniem lokalizacji osoby dozorowanej. W tym kontekście SDE zostało wprowadzone jako środek zaradczy, mający na celu zapobieganie popełnieniu przestępstwa przez skazanych za przestępstwa seksualne, przebywających na wolności a stwarzających ryzyko popełnienia takiego przestępstwa. Za sprawą nowelizacji przepisów, kodeks karny Korei Południowej przewiduje możliwość objęcia dozorem elektronicznym sprawców takich przestępstw jak: przestępstwa seksualne, porwania, zabójstwa i kradzieże. Ponadto SDE może zostać wykorzystane względem orzeczonych kar w zawieszeniu, osób objętych dozorem kuratorskim oraz skazanych zwolnionych w trybie przed-

minowego warunkowego zwolnienia. Należy tu jednak zaznaczyć, że skuteczność prewencji przestępstw seksualnych w koreańskim SDE nasuwa pewne wątpliwości, chociażby z braku rzetelnych wyników tego rozwiązania. Choć przyjmuje się, że statystycznie liczba recydywistów seksualnych, objętych dozorem, w ciągu ostatnich 10 lat utrzymywała się na stałym poziomie 2 % w porównaniu z wyższym wynikiem 5% osób nie objętych SDE, którzy w sumie stwarzali potencjalnie niższe ryzyko powrotu do przestępstwa.

Niezależnie od podawanych wyników czy też ich braku, z pewnością Korea Południowa przypisuje pozytywną rolę SDE. Przede wszystkim trzeba zaznaczyć, że koreańskie SDE nie jest wykorzystywane jednorozowo, jako rozwiązanie samo w sobie. Tutaj SDE jest dość istotnie połączone z takimi działaniami jak intensywny nadzór, programy oddziaływań resocjalizacyjnych i spełnianie określonych wymogów. Zatem zaangażowanie i aktywność kuratora/osoby nadzorującej w połączeniu z SDE jest tutaj nie bez przesady mocno akcentowane, tak aby osiągnąć zamierzony cel. W proponowanym użytkowaniu SDE to zaangażowanie kuratora/osoby dozorującej przekłada się na działanie ukierunkowane na człowieka, raczej niż działanie ukierunkowane technologicznie, ponieważ to budowanie pozytywnej „relacji” z osobą dozorowaną pozwala na przewyższenie ewentualnych negatywów SDE takich jak stygmatyzacja czy ryzyko ponownego popełnienia przestępstwa. Dodatkowo w 2018 r. Ministerstwo Sprawiedliwości i Biuro ds. Polityki Prewencji Przemysłowej zainstalowały programy aktywnego użytkowania systemu GPS i wdrożyły technologię śledzenia z wykorzystaniem jednoelementowego narzędzia SDE, co pozwala na przewyższenie ograniczeń stosowania narzędzia składającego się z dwóch elementów. W Korei Południowej funkcjonują dwie centrale SDE w Seulu i Daejeon, gdzie zespoły SDE obserwują dane każdego narzędzia SDE przez 24h/7. Nowością są również trwające prace nad wdrożeniem SDE z uwzględnieniem programu monitorującego spożycie alkoholu przez osoby dozorowane 24h/7 przy równoczesnej obserwacji lokalizacji osoby dozorowanej.

Oczywiście, koreański system dozoru elektronicznego wymaga poprawy samej technologii, oscylując pomiędzy komfortem użytkowania a przeciwdziałaniem próbom ingerowania osoby dozorowanej w użytkowany sprzęt SDE. W 2019 roku Biuro ds. Polityki Prewencji Przemysłowej powołało Dział Zarządzania Danymi Prewencji Przemysłowej, które odpowiada za rozwój technologiczny narzędzia śledzącego lokalizację i oprogramowania monitorującego. Ponadto wspomniany dział ma za zadanie opracować system Sztucznej Inteligencji i olbrzymiej bazy danych w systemie SDE z możliwością zautomatyzowanej oceny ryzyka. Niedawno wdrożone Oprogramowanie Analizy Danych Prognozujących Przestępstwo może przedstawiać wyniki codziennej oceny ryzyka poprzez analizowanie danych z urządzenia SDE osoby dozorowanej i Koreańskiego Systemu Informacji Probacyjnej. Sztuczna inteligencja porównuje dane codziennych czynności i lokalizacji osoby dozorowanej z niedawno pobranymi danymi historii lokalizacji takiej osoby z oprogramowania monitorującego (U-Guard) oraz z danymi związanymi z popełnionym przestępstwem znajdującymi się w Zintegrowanej Bazie Danych Przeciwdziałania Przestępczości. To oprogramowanie działające w oparciu o sztuczną inteligencję analizuje również dane tekstowe z raportów

¹ <https://www.cep-probation.org/location-monitoring-tags-in-england-and-wales-launch/>

kuratora/osoby dozoru jako źródło dynamicznej analizy oceny ryzyka. Jeżeli poziom ryzyka popełnienia przestępstwa w danym dniu przekracza dotychczasowy, uśredniony poziom takiego ryzyka, oprogramowanie automatycznie przesyła sygnał o takim zagrożeniu kuratorowi/osobie dozoru celem zweryfikowania takiego zagrożenia przy użyciu głównego oprogramowania monitorującego (U-Guard)².

Kolejną nowością i ciekawostką rozwoju SDE jest Turecki innowacyjny system BIOSIS, czyli elektroniczny system śledzenia i monitorowania z użyciem biometrycznej metody weryfikacji. Ta innowacyjna metoda pozwala na bardziej wszechstronne zastosowanie SDE co przekłada się na rozszerzenie pakietu środków nieizolacyjnych. Dotychczasowy model systemu dozoru elektronicznego wymagał znacznych zasobów kadrowych i kosztownego sprzętu. Te ograniczenia przewyższa system BIOSIS, pozwalając na efektywny dozór za pomocą metody rozpoznającej twarz i/lub głos oraz telefonicznej lokalizacji GPS, bez konieczności zastosowania jakiegokolwiek sprzętu poza telefonem komórkowym. Dla personelu odpowiedzialnego za nadzór i monitoring opracowano zarówno oprogramowanie internetowe, z którego można korzystać na komputerze, jak i aplikację mobilną. Ponadto opracowano mobilną aplikację do monitoringu elektronicznego dla osób objętych dozorem. Za sprawą zmian legislacyjnych, osoba dozorowana ma prawo wyboru co do metody dozoru, którą ma być objęta, czyli może podlegać dozorowi w „tradycyjnym” ujęciu z wykorzystaniem dotychczasowego systemu dozoru elektronicznego lub wyrazić zgodę na objęcie dozorem z użyciem systemu BIOSIS. W przypadku wyrażenia takiej zgody, odpowiednia aplikacja zostaje zainstalowana w telefonie komórkowym osoby dozorowanej. BIOSIS jest stosowany w ramach dozoru sprawowanego przez kuratora. Aplikacja ułatwia dozowanie osoby oszczędzając przy tym czas i zasoby kadrowe. BIOSIS dokonuje analizy miejsca przebywania osoby dozorowanej i w przypadku naruszenia czyli np. odmowy wykonania biometrycznej weryfikacji bądź naruszenia zakazu opuszczania określonego obszaru, system automatycznie informuje dozującego wysyłając określony sygnał. Aplikacja użytkowana przez kuratorów zawiera weryfikator twarzy, informację o bieżącej lokalizacji, informację o poprzedniej lokalizacji, mapę **gęstości**, **mapę powiązanych obszarów**, dane graficzne, kalendarz wydarzeń, wiadomości i weryfikator twarzy na polecenie.

Korzyści użytkowania systemu BIOSIS wydają się być dość obiecujące. Dotychczasowy system dozoru elektronicznego boryka się chociażby z takim ograniczeniem jak liczba osób objętych dozorem. BIOSIS pozwala na wielokrotne zwiększenie liczby osób objętych dozorem, a jego zastosowanie można dalej rozszerzać. Pod względem czasu pracy, kosztów instalacji, konserwacji i naprawy dotychczasowego sprzętu SDE, BIOSIS pozwala na znaczącą redukcję tych kosztów. Istotne względy etyczne i standardy poszanowania ludzkiej godności są również uwzględnione przez BIOSIS, ponieważ system ten jest znacznie mniej „inwazyjny” dla człowieka i wolny od stygmatyzacji co może mieć miejsce w przypadku dotychczasowego systemu SDE. Zakazy opuszczania określonego obszaru, nakazy przebywania w określo-

nym miejscu, w tym stosowanie aresztu domowego, są egzekwowane przez dozór utworzonej specjalnej mapy obszaru. Kurator/osoba dozująca nie musi fizycznie udawać się do miejsca przebywania osoby dozorowanej celem dokonania jakiegokolwiek instalacji³.

Użytkowanie systemu dozoru elektronicznego intensywnie rozwinęło się w niespełna dwie dekady, poczynając od jednorodnego zastosowania jako narzędzia dozującego do wszechstronnego użytkowania w kontekście prewencyjnym, wykonania kary czy prewencyjno-terapeutycznym w intoksykacji alkoholowej. Wydaje się, że to nie koniec możliwości SDE, który wraz z rozwojem innowacji technologicznych nabiera nowego wymiaru możliwości sankcji nieizolacyjnych. Dotychczasowe doświadczenia napawają optymizmem i zachęcają do wnikliwego rozważania stosowania SDE tak aby system ulepszać i poszukiwać rozwiązań ewentualnych ograniczeń czy problemów. Można zauważyć, że tak wszechstronne i dość elastyczne zastosowanie SDE pozwala na wielotorowe użytkowanie tego rozwiązania w połączeniu z innymi narzędziami, zwiększającymi jego skuteczność i cel resocjalizacyjny. W kontekście oczywistych rekomendacji, jest to narzędzie przyszłości, które posiada pewien potencjał, nie tylko w oczywisty sposób redukujący populację osadzonych, ale jako nośnik potencjalnych rozwiązań nieizolacyjnych, pozwala, pod warunkiem przemyślanego zastosowania z wykorzystaniem odpowiedniej technologii i zaangażowania „czynnika ludzkiego”, spoglądać w przyszłość jako niezbędny element każdego systemu penitencjarnego czy probacyjnego.

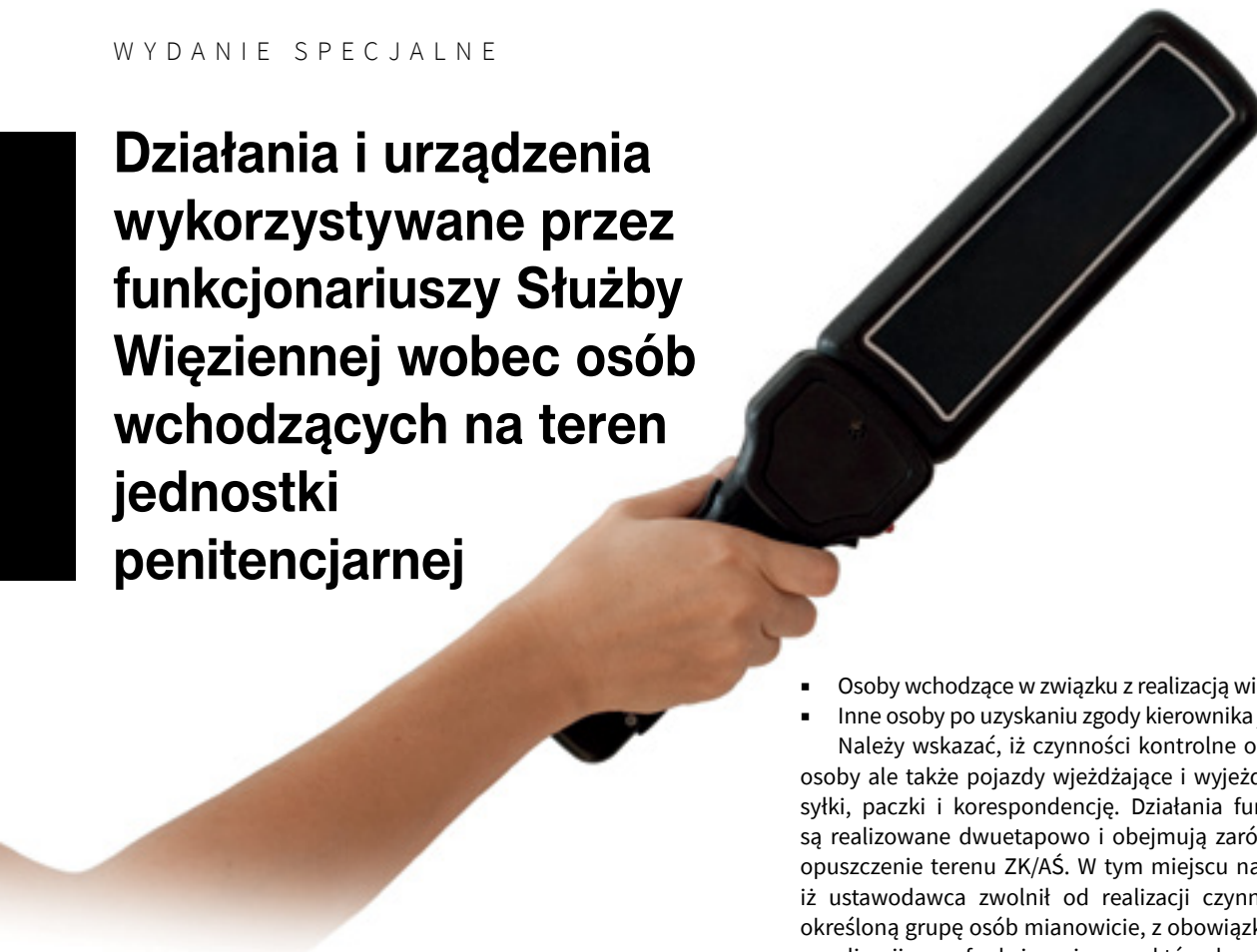
kpt. Barbara Mamos-Horodeńska

starszy wykładowca Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej w Kulach filolog anglistyki i iberystyki, absolwentka Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych w Warszawie wieloletni tłumacz i uczestnik wielu międzynarodowych konferencji, programów i wizyt studyjnych

² <https://www.cep-probation.org/the-recent-development-in-korean-electronic-monitoring/>

³ <https://www.cep-probation.org/electronic-tracking-and-monitoring-via-biometric-verification-method-biosis/>

Działania i urządzenia wykorzystywane przez funkcjonariuszy Służby Więziennej wobec osób wchodzących na teren jednostki penitencjarnej

Jednostki organizacyjne Służby więziennej (w tym zakłady karne i areszty śledcze)¹ to charakterystyczne miejsca, nie tylko z uwagi na otaczające je wygradzenie, które wraz ze zwieńczeniem powinno wynosić 5–6 metra od poziomu terenu². To także miejsca, do których nie każdy ma prawo wstępu, a jeśli już wchodzi na jej teren podlega specjalnemu traktowaniu i postępowaniu. Na wstępie należy wskazać, iż liczba osób mogących wejść do jednostki organizacyjnej SW (ZK/AŚ) jest ograniczona i obejmuje między innymi:

- Funkcjonariuszy SW;
- Funkcjonariuszy innych służb którzy doprowadzają osoby do odbycia kary lub tymczasowego aresztowania – w tej grupie w szczególności funkcjonariusze Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu itd.;
- Osoby zgłaszające się do odbycia kary pozbawienia wolności;
- Instytucje zewnętrzne dokonujące kontroli, wizytacji również z racji nadzoru – należy tu wyszczególnić zarówno instytucje międzynarodowe np. CPT, oraz krajowe Rzecznik Praw Człowieka, Państwowa Stacja Sanitarno – Epidemiczna;
- Osoby świadczące posługi osadzonym np. kapelani;
- Osoby korzystające z immunitetów parlamentarnych, sędziowskich lub prokuratorskich;
- Służby wezwane z uwagi na udzielanie pomocy, ratownictwo – Państwowa Straż Pożarna, Pogotowie Ratunkowe, Pogotowie Gazowe itd.;

¹ Art. 8 pkt 3 Ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej Dz. Ust. z 2021 r. poz. 1064.

² § 2 pkt 6 ppkt 1 lit b Wytyczne nr 2 / 2013 z dnia 4 czerwca 2013 r. Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w sprawie wymagań dla zabezpieczeń techniczno – ochronnych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej

- Osoby wchodzące w związku z realizacją widzeń osadzonych;
- Inne osoby po uzyskaniu zgody kierownika jednostki.

Należy wskazać, iż czynności kontrolne obejmują nie tylko osoby ale także pojazdy wjeżdżające i wyjeżdżające oraz przesyłki, paczki i korespondencję. Działania funkcjonariuszy SW są realizowane dwuetapowo i obejmują zarówno wejście oraz opuszczenie terenu ZK/AŚ. W tym miejscu należy przedstawić, iż ustawodawca zwolnił od realizacji czynności kontrolnych określoną grupę osób mianowicie, z obowiązków wynikających z realizacji praw funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 1 pkt 3 (Ustawy o SW), w zakresie poddania się kontroli osobistej oraz kontroli ubrania i obuwia, są wyłączeni:

- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej;
- Prezes Rady Ministrów;
- członkowie Rady Ministrów;
- Rzecznik Praw Obywatelskich;
- Rzecznik Praw Dziecka;
- Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
- osoby korzystające z immunitetu parlamentarnego, sędziowskiego lub prokuratorskiego;
- osoby korzystające z immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na mocy ustaw, umów międzynarodowych albo powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych³.

Ponadto w szczególnie uzasadnionych przypadkach kierownik jednostki organizacyjnej może:

- zwolnić funkcjonariusza od obowiązku legitymowania osobę ubiegającą się o wstęp na teren jednostki organizacyjnej oraz z obowiązków, o których mowa w ust. 1 pkt 3 (też Ustawy – czyli dokonywania kontroli osobistej tych osób i kontroli ich odzieży, ubrania i przeglądania zawartości bagaży oraz innych przedmiotów, które posiadają przy sobie, sprawdzenia pojazdów wjeżdżających oraz wyjeżdżających, a także ładunków tych pojazdów, również przy użyciu urządzeń technicznych i psów służbowych wyszkolonych w zakresie wyszukiwania środków odurzających i substancji psychotropowych lub materiałów wybuchowych);
- zwolnić osobę ubiegającą się o wstęp na teren jednostki organizacyjnej z obowiązku przekazywania do depozytu przedmiotów niebezpiecznych i przedmiotów niedozwolonych⁴.

³ Art. 18 pkt. 2 Ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. Ust. z 2021 r. poz. 1064).

⁴ Tamże art. 18. Pkt 3.

Prowadzone działania kontrolne mają za zadanie nie tylko niedopuszczenie do przedostania się na teren jednostki przedmiotów niedozwolonych ale także nie dopuścić do ucieczki osadzonego z terenu jednostki (chodzi tu w głównej mierze o podmianę osadzonego z osobą odwiedzającą, wypuszczenie do zatrudnienia zewnętrznego innego osadzonego itp. Dlatego należy rozważyć w trakcie realizacji zadań służbowych wprowadzenie systemu identyfikacji osadzonych wykorzystującego elementy biometriki, tj. odciski linii papilarnych, tęczę oka, co zapewni 100% pewność właściwej identyfikacji osadzonych, a zarazem wpłynie na sprawniejszą realizację zadań służbowych przez funkcjonariuszy). W celu realizacji powyższych działań funkcjonariusze pełniący służbę w rejonie wejścia do jednostki wykorzystują urządzenia techniczne w postaci:

- bramowych wykrywaczy metalu;
- ręcznych wykrywaczy metalu;
- urządzeń do prześwietlania bagaży.

Służba w rejonie wejścia do jednostki to również sytuacje związane z ratowaniem życia bądź zdrowia osób przebywających w tym rejonie, dlatego też należy przyjąć jako zasadę, iż w każdej dyżurce bramowej, biura przepustek znajduje się jedno urządzenie typu „ambu” (jest to urządzenie stosowane do prowadzenia wentylacji oddechowej u pacjentów wymagających zastąpienia lub wspomagania tej funkcji), oraz jedno urządzenie automated external defibrillator (AED)⁵. Nie bez znaczenia pozostaje kwestia wprowadzenia odpowiednich procedur, instrukcji związanych z przeprowadzaniem kontroli osobistej niepełnosprawnych⁶ oraz dzieci. Biorąc pod uwagę styczność funkcjonariuszy z szerokim spektrum osób (również obcokrajowców i osób niepełnosprawnych) należy uwzględnić aby wyposażać miejsca bramy głównej w:

- elektronicznego tłumacza języka migowego;
- elektronicznego tłumacza języków obcych.

W każdej jednostce w rejonie bramy głównej powinno znajdować się urządzenia do bezpiecznego rozładowania broni⁷ oraz elektroniczny depozytor broni (wskazane urządzenia wpłyną na poprawę pracy i bezpieczeństwo funkcyj-

nariusza pełniącego służbę w rejonie bramy głównej. Osoba wchodząca na teren jednostki zobowiązana do zdeponowania broni wszystkie czynności z tym związane wykonuje sama bez konieczności angażowania funkcjonariusza). Dodatkowo zasadnym wydaje się aby miejsca gdzie odbywa się wejście do jednostek były wyposażone w:

- urządzenia służące do identyfikacji dokumentów – sprzęt ten pozwoli na dokonanie technicznej analizy autentyczności dokumentu;
- urządzenia umożliwiające wykrycie osoby w pojazdach – to urządzenia potocznie nazywane – wykrywanie życia w pojazdach. Ich działanie polega na wychwyceniu i analizie czy w kontrolowanym pojeździe jest wyczuwalne bicie serca, tętno, puls.;
- ręczne detektory – wykrywacze narkotyków – w potocznym języku funkcjonariuszy nazywane – elektronicznymi nosami. Urządzenie to działa na zasadzie swobodnego zasysania powietrza z badanego elementu i dokonania jego analizy pod kątem zawierania materiału narkotycznego. Przeprowadzone badanie osób powinno obejmować w pierwszej kolejności okolice dłoni, paska do spodni, stóp/obuwia.;
- lustra inspekcyjne, obejmujące swym zakresem zarówno dach auta, jak i jego podwozie;

Skierowanie do działań kontrolnych psów wyszkolonych na specjalistycznych kursach do odnajdywania substancji niedozwolonej (narkotycznej) celem realizacji tychże czynności również u kierunkowanych na kontrole pojazdów, paczek oraz osób wchodzących znacząco wpłynie na poprawę bezpieczeństwa. Nie bez znaczenia pozostaje również element szkoleniowy funkcjonariuszy obejmujący zakres sprawdzenia i poprawnej diagnozy czy dokument tożsamości jest autentyczny⁸.

Wykorzystanie wszystkich wskazanych urządzeń, procedur i mechanizmów w sposób znaczący powinno przełożyć się na zwiększenie nie tylko komfortu i bezpieczeństwa pracy funkcjonariuszy ale także na poziom bezpieczeństwa jednostki penitencjarnej, której jedną ze składowych jest także ważna procedura wstępu na jej teren uprawnionych osób.

mjr dr Paweł Łuszcz

specjalista ds. ochrony w OISW w Krakowie

⁵ P. Łuszcz, Koncepcja Bezpieczeństwa Jednostki Penitencjarnej, Warszawa 2021 r., s. 229.

⁶ Tamże, s. 282

⁷ Tamże, s. 229

⁸ Tamże, s. 242.

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY TELEFONII OSADZONYCH

Rozwój technologiczny przebiega w zawrotnym tempie. Na czele stawki znajdują się rozwiązania związane z telekomunikacją. Postęp w dziedzinie łączności wprowadza w bardzo szybkim tempie nowe rozwiązania i tworzy nowe sposoby korzystania z tych innowacji. Powoduje to konieczność ciągłego dostosowywania do trwających zmian. Można poddać wątpliwości, czy te rozwiązania telekomunikacyjne umożliwiają i ułatwiają społeczną potrzebę zdalnego kontaktu? A może już jest odwrotnie – rozpędzony postęp technologiczny wymusza coraz większą potrzebę i nowe możliwości kontaktu, nie zważając na formę i treść samej komunikacji. W rzeczy samej niepomahowana ilość i różnorodność przekazywanych

treści zdają się odbiegać od tego co najistotniejsze w trakcie wymiany informacji. Bez względu na wynik takiego rozważania socjologicznego sprawa także dotyczy jednostek penitencjarnych. Na terenie zakładów karnych i aresztów śledczych telekomunikacja jest dziedziną, tak istotną i strategiczną jak wrażliwą i niebezpieczną. Łączność telefoniczna, ale także funkcjonująca obok niej inna forma łączności jak videokomunikacja, jest jednym z podstawowych form kontaktu osadzonych ze światem zewnętrznym. Z punktu widzenia jednostki penitencjarnej ta sama łączność jest narzędziem wspomagającym procesy związane z funkcjonowaniem jednostki, oddziaływania na osadzonych, zapewnienia bezpieczeństwa, realizacji wymogów prawnych i technicznych telefonowania.

Primum secundum legem¹

Każdy obszar działalności służby więziennej opiera się na obowiązującym porządku prawnym. Nie inaczej jest w kwestii rozmów telefonicznych osadzonych. Niezależnie od możliwości i rozwiązań technicznych, rodzaju i typu jednostki², a także obciążenia kadry jednostki, rozmowy telefoniczne osób pozbawionych wolności są realizowane. Nie tylko dlatego, że są ważnym, a czasem jedynym sposobem kontaktu ze światem zewnętrznym. Także dlatego, że korzystanie z samoinkasujących telefonów jest uregulowane w obowiązujących normach prawnych – od ustawy i rozporządzenia, do aktów wewnętrznych jak zarządzenia i instrukcje. Istotnym wyzwaniem jest dostosowywanie realizacji uprawnień osadzonych do korzystania z łączności telefonicznej pod wpływem zmian legislacyjnych. Tych zmian regulujących telefonowanie osadzonych w ostatnim czasie miało miejsce co najmniej kilka³, z czego niektóre mają duże znaczenie zarówno dla osadzonych jak i dla funkcjonariuszy ich nadzorujących. Także dla sposobu funkcjonowania jednostki i specyfiki technicznej systemu telefonii dla osadzonych wprowadzone zmiany mają znaczenie aktualnie i będą kształtować system telefonii w przyszłości.

*Kodeks Karny Wykonawczy*⁴ ustawowo normuje m.in. zagadnienie rozmów telefonicznych osadzonych. Zgodnie z zapisem ustawy skazany, a także tymczasowo aresztowany, może porozumiewać się ze swoim przedstawicielem prawnym, a rozmowy telefoniczne z tymi osobami nie podlegają kontroli (art. 8 § 3). Nowym zapisem kodeksowym jest zagwarantowanie minimalnej ilości wykonywania połączeń, w czasie określonym porządkiem wewnętrznym jednostki (art. 8 § 4). Uregulowano także sposób informowania o osobie i numerze telefonu, z którym osadzony może wykonać połączenie (art. 8 § 5). Kontrola pozostałych rozmów telefonicznych osadzonych oraz rozmów za pomocą innych środków łączności, zależy typu zakładu karnego. W zakładzie karnym typu zamkniętego rozmowy telefoniczne skazanych podlegają kontroli, ale możliwe jest odstępnie od tej kontroli decyzją dyrektora zakładu karnego (art. 90 ust. 9). W zakładzie karnym typu półotwartego i otwartego rozmowy telefoniczne skazanych mogą podlegać kontroli (art. 91 ust. 11 i art. 92 ust. 14).

Kolejne unormowania ustawodawcy dotyczą uprawnień skazanych do rozmów telefonicznych. Skazany ma prawo w szczególności do komunikowania się z przedstawicielem prawnym lub innymi spośród stowarzyszeń, fundacji i organizacji, a także z podmiotami kościelnymi i wyznaniowymi (art. 102 ust. 7 i 8). Oprócz powyższych uprawnień ustawa zobowiązuje jednostkę penitencjarną do umożliwienia utrzymywania więzi osadzonego przede wszystkim z rodziną i innymi osobami bliskimi m.in. przez rozmowy telefoniczne (art. 105 § 1). Kontrola rozmów telefonicznych, z uwzględnieniem specyfiki jednostki powiązana jest z zapewnieniem bezpieczeństwa i odbywa się na podstawie decyzji dyrektora (art. 105 § 3 i 4). Z powyższego uprawnienia skazanego do telefonowania oraz zobowiązania administracji jednostki do jego umożliwienia, wynika kolejne zapisane w ustawie prawo

skazanego do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy (art. 105 § 1). Nowym zapisem kodeksowym jest zagwarantowanie minimalnej ilości wykonywania połączeń telefonicznych, w czasie określonym porządkiem wewnętrznym jednostki. Zmiany legislacyjne wprowadzają możliwość dodatkowych lub szczególnych okoliczności korzystania lub wstrzymania uprawnienia do korzystania z dostępu do aparatu samoinkasującego (art. 105b par. 1, 1a, 3). Ponadto, zgodnie z obowiązującym zapisem możliwa będzie realizacja telefonii osadzonych poprzez dedykowany system. Taki system przeznaczony do potrzeb polskich więzień będą mogły zapewnić przywiezione zakłady pracy (art. 105b par. 4). Wprowadzono także zapis dotyczący możliwości technicznych systemu telekomunikacyjnego, z którego korzystają osadzeni – nie dopuszcza się do wykorzystywania funkcji przekierowania i telekonferencji (art. 105c).

Dalsze regulacje dotyczące rozmów telefonicznych skazanych mają związek z oddziaływaniem na osadzonych. Ustawa przewiduje nagrodę m.in. w postaci zezwolenia na telefoniczne porozumienie się skazanego ze wskazaną przez niego osobą na koszt zakładu karnego (art. 138 § 1 ust. 15). Wprowadzona nowelizacja ustawy wprowadza do katalogu nową nagrodę tj. zezwolenie na dodatkowe skorzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy (art. 138 § 1 ust. 16). Z drugiej strony rozszerzony został katalog kar dyscyplinarnych o pozbawienie możliwości korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego do 28 dni (art. 143 par. 7a). Ponadto, podczas wykonywania wymierzonej kary dyscyplinarnej umieszczenia w celi izolacyjnej, osadzonego pozbawia się możliwości korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego (art. 143 § 3 ust. 1).

Korzystanie z aparatów telefonicznych przez tymczasowo aresztowanych w znacznej mierze jest analogiczne do zasad dotyczących skazanych, jednak istnieje kilka istotnych różnic.

Osadzony o statusie tymczasowo aresztowanego nie może korzystać z innych niż samoinkasujący aparat telefoniczny środków łączności (art. 217c par. 1). Analogicznie jak skazany, aresztowany może korzystać w aparacie samoinkasującego w terminach ustalonych w porządku wewnętrznym obowiązującym w areszcie. Nowelizacja kodeksu zapewniła osobom aresztowanym minimalną ilość dostępu do telefonu oraz przypadki dodatkowego dostępu. Zmiana ustawy reguluje za razem możliwości odbiorcy telefonu i sposób informowania o jego numerze telefonicznym (art. 217c par. 1a i 1b). Tymczasowo aresztowany może korzystać z aparatu telefonicznego zgodnie z porządkiem wewnętrznym obowiązującym w areszcie oraz za zgodą organu, do którego dyspozycji pozostaje (art. 217c par. 1c).

W sytuacji poważnego zagrożenia, dyrektor jednostki penitencjarnej może na czas określony wstrzymać lub ograniczyć korzystanie z samoinkasujących aparatów telefonicznych (art. 247).

Dalsze uregulowania dotyczące obszaru rozmów telefonicznych osadzonych są określone w aktach wykonawczych ustawy Kodeks Karny Wykonawczy.

*Regulamin Organizacyjno-Porządkowy wykonywania kary pozbawienia wolności*⁵ – akt wykonawczy ustawy Kodeks Karny Wykonawczy regulujący w sposób szczegółowy korzystanie z aparatów telefonicznych przez osoby odbywające karę pozbawienia wolności. Niniejsze rozporządzenie zobowiązuje dyrek-

¹ Najpierw zgodnie z prawem – tłumaczenie z łac.

² Rodzaje i typy jednostek penitencjarnych określa art. 69 i art. 70 § 1 Kodeks karnego wykonawczego.

³ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022 poz. 1855).

⁴ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny Wykonawczy (Dz. U. 1997 Nr 90 poz. 557 z późn. zm.)

⁵ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. 2016 poz. 2231).

tora do określenia w porządku wewnętrznym zakładu karnego godziny i miejsca korzystania z samoinkasujących aparatów telefonicznych (§ 14. ust. 2. pkt. 11). Następnie zapisy Regulaminu precyzują ilość korzystania przez skazanych z aparatu telefonicznego – jeden raz w ciągu dnia, a także warunki udzielenia dodatkowej rozmowy. Dla zakładów karnych typu półotwartego i otwartego także możliwość większej ilości korzystania z aparatu. Następnie Regulamin reguluje czas jednorazowego korzystania przez skazanych z przedmiotowych aparatów, z zastrzeżeniem sytuacji, których ograniczenie to nie dotyczy oraz wskazuje inne możliwe uregulowanie (§ 24 ust. 1 i 3).

*Regulamin Organizacyjno-Porządkowy wykonywania tymczasowego aresztowania*⁶ – jako akt wykonawczy Kodeksu Karnego Wykonawczego, jest szczegółową regulacją korzystania z aparatów telefonicznych przez osoby tymczasowo aresztowane. Analogicznie do Regulaminu dla osób skazanych, dyrektor w porządku wewnętrznym aresztu śledczego określa godziny i miejsce korzystania z aparatu telefonicznego (§ 15. ust. 2. pkt. 11). Dalej rozporządzenie precyzuje warunki wydania przez organ dysponujący zgodą na korzystanie z aparatu telefonicznego oraz ustala zakres zarządzenia zawierającego dane kontaktowe uprawnionych podmiotów (§ 25 ust. 1 i 2). W dalszej części Regulaminu znajduje się zapis odnoszący się do kodeksowego uprawnienia osoby tymczasowo aresztowanej – korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub na koszt rozmówcy. Ponadto dyrektor aresztu śledczego może wyrazić zgodę na skorzystanie z aparatu innego niż aparat samoinkasujący, a w przypadku braku środków finansowych, na koszt aresztu. Powyższe uprawnienia możliwe są jednak z zastrzeżeniem uzyskania wcześniejszej zgody organu dysponującego (§ 26 ust. 1 i 2). Kolejny zapis Regulaminu zobowiązuje administrację aresztu do weryfikowania uzyskanego połączenia zgodnie z zarządzeniem organu dysponującego (§ 27). Wreszcie, jak w przypadku skazanych, tymczasowo aresztowani mogą korzystać z aparatu telefonicznego jeden raz w ciągu dnia, a za zgodą dyrektora przeprowadzić dodatkową rozmowę, oczywiście z zastrzeżeniem zgodności połączeń z zarządzeniem. Ponadto Regulamin określa czas jednorazowego korzystania przez tymczasowo aresztowanych z przedmiotowych aparatów, z zastrzeżeniem sytuacji, których ograniczenie to nie dotyczy oraz wskazuje inne możliwe uregulowanie (§ 28 ust. 1 i 3).

*Porządek wewnętrzny*⁷ – wewnętrzny akt prawny jednostki penitencjarnej precyzuje zapisy aktów wyższych, jak ustawa i rozporządzenie, na gruncie jednostki. Czyni to w sposób szczegółowy i w odniesieniu do specyfiki i organizacji aresztu śledczego lub zakładu karnego. W porządku wewnętrznym uregulowany jest m.in. dokładny czas, miejsce i zasady korzystania z aparatów samoinkasujących oraz innych środków komunikacji. Uregulowane są również przypadki dopuszczalnych przepisami wyłączeń i odstępów od zasad ogólnych, jak warunki i tryb udzielania dodatkowych rozmów telefonicznych.

Instrukcje, wytyczne, procedury – dokumenty, zatwierdzone przez kierownika jednostki penitencjarnej, mający charakter instruktażowy. W zakresie aparatów samoinkasujących określają sposób zrealizowania połączenia czy obsługę aparatu. Regulacja ta jest adresowana do użytkownika systemu telefonii osadzonych.

Real Reality

Obowiązujące normy prawne definiują zasady korzystania z rozmów telefonicznych, natomiast rynek telekomunikacyjny dostarcza narzędzia do ich realizacji. Różnorodność jednostek penitencjarnych generuje odmienne zapotrzebowanie na rozwiązania systemów telefonicznych z przeznaczeniem dla osadzonych. Zróżnicowanie dotyczy pojemności jednostki oraz rodzaj populacji osadzonych w niej przebywających. Duże jednostki wymagają dużej ilości aparatów telefonicznych. Mniej restrykcyjna jednostka – zakład karny typu półotwartego lub otwartego, stwarza możliwość większej ilości rozmów, a to także generuje większe zapotrzebowanie na dostęp do aparatu telefonicznego. W rzeczywistości potrzeby jednostek penitencjarnych w zakresie telefonii dla osadzonych są realizowane przez różnych dostawców i operatorów z zastosowaniem odmiennych rozwiązań technicznych. Należą do nich pojedyncze aparaty samoinkasujące zarówno lokalnego lub mniejszego operatora, jak i znanego czy dużego operatora posiadającego swoje rozwiązania w wielu jednostkach penitencjarnych. Wykorzystywane są także mieszane rozwiązania w zakresie operatorów, a także samych aparatów samoinkasujących. Wreszcie wykorzystywane są systemy telefonii, gdzie aparaty telefoniczne dostawcy systemu umożliwiają komunikację za pośrednictwem dowolnego operatora telekomunikacyjnego. Przy czym coraz częściej, żeby nie powiedzieć powszechnie, ma tutaj zastosowanie technologia telefonii VoIP, dająca elastyczne możliwości dostosowania się do zmian i możliwości rynku telekomunikacyjnego. Różnice w wykorzystywanych w jednostkach penitencjarnych rozwiązaniach dotyczą także kwestii dostępu do aparatu samoinkasującego. Można spotkać rozwiązania systemowe, które poprzez identyfikatory i pin wprowadzony przez osadzonego lub odpowiedni kod wprowadzony zdalnie przez funkcjonariusza inicjują działanie aparatu umożliwiając korzystanie z niego. Można również spotkać rozwiązania indywidualne polegające na blokowaniu działania telefonów w czasie innym niż przeznaczony na rozmowy osadzonych. W niektórych jednostkach z powodzeniem funkcjonują zabezpieczenia fizyczne, np. skrzynki, osłony otwierane lub zamykane w wyznaczonym czasie przez administrację, które ograniczają dostęp do aparatów, albo nawet osłony i budki, które po prostu mają zapewnić prywatność i komfort rozmowy skazanego.

Mnogość funkcjonujących rozwiązań telefonii dla osadzonych nie eliminuje problemów, a jedynie ułatwia ich niwelowanie. Duża ilość operatorów i pośredników telekomunikacyjnych powoduje większą ilość sposobów płatniczych za realizowane rozmowy telefoniczne. Płatność odbywa się z wykorzystaniem kart, kodów, zdrapek, co nie upraszcza korzystania z usługi. Dodatkowo towarzyszy temu problem niejednorodności cenowej w poszczególnych jednostkach. Skutkiem bywa niezadowolenie użytkowników telefonii czyli osadzonych. Z drugiej strony pomimo dostępnych na rynku podmiotów oferujących rozwiązania telefonii występują ograniczenia geograficzne, techniczne lub ekonomiczne. Problematyczne jest wdrożenie konkretnego rozwiązania lub operatora w niektórych jednostkach, szczególnie oddalonych od aglomeracji, położonych w kompleksach leśnych lub z zapotrzebowaniem na niewielką ilość aparatów.

Telefonia dla osadzonych w praktyce realizuje potrzeby nie tylko samych skazanych czy tymczasowo aresztowanych, ale także innych podmiotów. Rozmowy telefoniczne wykonywane są z osobami bliskimi, które korzystają z możliwości kontaktu z osobą przebywającą w jednostce penitencjarnej. Podobna za-

⁶ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz.U. 2016 poz. 2290)

⁷ Zarządzenie Dyrektora Aresztu Śledczego lub Zakładu Karnego

ležność występuje w przypadku adwokatów, radców prawnych i pełnomocników, którzy mają możliwość kontaktu z klientem pozbawianym wolności. Pożądana funkcjonalność przez osoby skazane, do utrzymania kontaktu z osobami bliskimi, to dobra jakość przy niskiej cenie połączeń, prostota obsługi aparatu, największa dostępność do usługi. Z drugiej strony jest interes publiczny reprezentowany przez organy dysponujące, prawidłowe zabezpieczenie toczącego się postępowania karnego, ale także ochrona osób pokrzywdzonych. W takiej sytuacji istotna jest możliwość ograniczenia niektórym skazanym lub tymczasowo aresztowanym wykonywania połączeń do określonych numerów lub umożliwienie połączeń wyłącznie z określonymi numerami. Przy czym skuteczne działanie ograniczeń powinno uwzględniać funkcjonalności i nowinki telekomunikacyjne jak np. przekierowanie rozmowy przez odbiorcę czy zestawianie telekonferencji, co aktualnie jest już podyktowane regulacją kodeksową. Poza obszarem użytkowników korzystających z telefonii dla osadzonych jest administracja jednostki, która realizuje uprawnienia ustawowe osadzonych do rozmów telefonicznych. Dzięki temu zapewnia się osadzonym kontakt z rodziną i osobami bliskimi, co pozytywnie wpływa na resocjalizację. Ponadto umożliwia się kontakt z obrońcami i przedstawicielami prawnymi, a także instytucjami. Jednocześnie administracja jednostki radzi sobie z ograniczeniami kadrowymi w sytuacji konieczności weryfikowania rozmów, ale także problemami technicznymi czy choćby "żywiotowym" zachowaniem osadzonych podczas korzystania z aparatów telefonicznych. Z punktu widzenia administracji jednostki, istotnym jest odpowiednia ilość aparatów, stała dostępność i dobra jakość usługi, bezpieczeństwo dostępu, wandaloodporność i możliwość zautomatyzowania procesu obsługi oraz zarządzania realizacją usługi rozmów telefonicznych dla osadzonych.

A perfect future

Przyszłość powinna wiązać się z nowymi, ale lepszymi rozwiązaniami, aby spełniony był warunek postępu. Jakie będą przyszłe rozwiązania dotyczące telefonii osadzonych? Odpowiedź na to pytanie częściowo znajduje się w przepisach prawnych dotyczących regulacji komunikacji telefonicznej osadzonych. Zmiany regulacji dotyczących korzystania z telefonii będą wpływały na jej funkcjonowanie w jednostkach. Choć specyfika izolacji osób skutecznie ogranicza kontakt telefoniczny z wykorzystaniem pełnej funkcjonalności medium telekomunikacyjnego, to przecież w jednostkach są regularnie wykorzystywane połączenia osadzonych z rodzinami poprzez wideokonferencje. Jest to jednak tryb oddzielny, mniej powszechny, określony mianem „innych środków łączności”. Wracając do odpowiedzi na pytanie o kierunek rozwiązań telefonii osadzonych. Potrzeba kontaktu ze światem zewnętrznym osób pozbawianych wolności jest stała i związana z naturą, a nie postępem. Ten natomiast podsuwa nowe możliwości realizowania kontaktu interpersonalnego. Kierunek rozwoju telefonii dla osadzonych w ujęciu ogólnym jest zgodny z rozwojem telekomunikacji. Dotyczy to postępu technologii, sposobu świadczenia usługi, jakości, mediów transmisyjnych, interfejsu użytkownika. W ujęciu szczegółowym różnice pomiędzy wolnym dostępem, a ograniczeniami wynikającymi z izolacji więziennej, wydają się być pewne. Przestanki uzasadniające pozbawienie wolności mają odzwierciedlenie także w dostępie do środków łączności. Izolowanie osadzonego od społeczeństwa nie może przecież równocześnie umożliwiać mu kontaktowania

się bez żadnych ograniczeń. To kwestia bezpieczeństwa społecznego, ale także sposobu realizowania tymczasowego aresztowania lub wykonywania kary pozbawienia wolności. Ponadto jest jeszcze służba więzienna, która jest organizatorem telefonii, wykonawcą nadanych osadzonemu uprawnień do korzystania z rozmów telefonicznych. Jest wreszcie nadzorującym właściwe korzystanie z tych uprawnień, ale i działanie systemu.

Mając na względzie powyższe rozważania wyłania się zarys, który powinien zmierzać do zaspokojenia oczekiwań zainteresowanych. Zarówno osadzonych, ich bliskich oraz osoby prawne i przedstawiciele instytucji, jak i administrację jednostki, przy zachowaniu bezpieczeństwa i porządku publicznego i prawnego. Ponadto przyszły system telefonii dla osadzonych powinien podążać w ślad za rzeczywistymi zmianami tej dziedziny technologii. W praktyce oznacza to rozwiązanie systemowe, jednolite i spójne we wszystkich jednostkach penitencjarnych dla wszystkich osadzonych. Oczywiście uwzględniając sposób i charakter izolacji oraz regulacje prawne. Z punktu widzenia osadzonego jednolity system telefoniczny daje identyczny sposób obsługi telefonów, eliminuje różnice kosztów za połączenia, wprowadza jednoznaczny sposób płatności, zrównuje poziom funkcjonalności i jakości komunikacji telefonicznej. Z drugiej strony administracja jednostki, dbając o interes społeczny i prawny, mogłaby zarządzać systemem zapewniając jego właściwe działanie. Tworząc czarne i białe listy połączeń osadzonego, skutecznie umożliwiać lub ograniczać połączenia telefoniczne. Zarządzanie czasem rozmów i miejscem korzystania z aparatów, zapewnia większy porządek i bezpieczeństwo w jednostce. Wprowadzenie jednolitych, systemowych funkcjonalności pozwala na ich szybkie i elastyczne dostosowanie do zmian prawnych i innowacji telekomunikacyjnych. Uwierzytelnianie z wykorzystaniem nowym technologii, włącznie z biometrią, pozwoliłoby wyeliminować szereg niepożądanych zjawisk związanych z postępowaniem osadzonych. Identyfikacja korzystających z systemu byłaby jednoznaczna. Czynnikiem zapewniającym rozliczalność jest możliwość przeglądu i analizy wykonywanych połączeń i użytkowania systemu telefonii. Wykorzystanie inteligentnych rejestratorów reagujących na określony klucz zapewniłoby kontrolę i prewencję na najwyższym poziomie technologicznym. Natomiast działanie systemu telefonii dla osadzonych na wysokim poziomie automatyzacji zaangażowałoby kadrę jednostki do roli zarządzania systemem, zdejmując szereg ról związanych z bezpośrednią obsługą i nadzorem.

Przedstawione pokrótce cechy pożądanego systemu nie są wcale melodią przyszłości, ani mrzonką. Podobne rozwiązania już istnieją lub są możliwe do zrealizowania. Wdrożenie nowoczesnego systemu telefonii dla osadzonych zależy także od możliwości rynku. Ostatnia nowelizacja zdaje się przybliżać podmiotu, które będą mogły dostarczyć dedykowane rozwiązania do polskich więzień. Skoro rozwiązania są możliwe, a na rynku są przedsiębiorcy zdolni do ich wdrożenia, ale i także realizacji, to rozwój i obecność nowoczesnych rozwiązań telefonii dla osadzonych wydają się przesądzone.

mjr Michał Mudy

Dyrektor Aresztu Śledczego w Gliwicach

MATERIAŁ DOWODOWY Z SYSTEMU DOZORU WIZYJNEGO. JAKOŚĆ OBRAZU – SUBIEKTYWNE WRAŻENIA CZY OBIEKTYWNA OCENA

Zapis z systemu dozoru wizyjnego (ang. video surveillance system VSS¹, monitoringu) jest podstawą do analizowania zdarzeń i ewentualnych konsekwencji wyciąganych wobec operatorów zwanych w Służbie Więziennej „monitorowymi”. Pojawiające się subiektywne oceny są krzywdzące, przekładają się na postępowania dyscyplinarne i karne². Tymczasem parametry jakościowe systemu dozoru wizyjnego opisują normy. Normy ogólnie nie są do obowiązkowego stosowania, ale przywołane w instrukcjach, wytycznych, specyfikacjach już tak³. Jako zebrane dobre praktyki wiedzy technicznej, wprowadzają standaryzację i jednoznaczność⁴. Normy nie tylko określają parametry jakościowe obrazu, ale podają przykładowe testy jak je badać. Wśród tych testów znajdujemy także test „operacyjności” operatora tzn. czy rozpoznaje obiekty o sparametryzowanej w normie wielkości względem całego obrazu (zdj.1) i czy rozpoznaje zdarzenia w określonym czasie. Zarówno parametry techniczne obrazu, cel stosowania, czyli co system powinien zarejestrować i na co powinien zwrócić uwagę operator zawiera się w „wymaganiach użytkowych” (ang. Operational Requirement, OR) systemu dozoru wizyjnego⁵.

Sygnał wizyjny przetwarzany w systemach w systemach dozoru wizyjnego jest kwalifikowany, jako przetwarzanie danych osobowych (zgodnie z zapisami RODO). W Służbie Więziennej stosowany jest do „monitorowania”, którego cel stosowania i definicja znajdują się w ustawie kodeks karny wykonawczy⁶ – a mianowicie „**Monitorowanie stanowiące możliwość obserwacji zachowania osadzonego (...)**”. Stałe monitorowanie dotyczy głównie cel mieszkalnych i kładek sanitarnych.

Konsekwencje „źle” wykonanego systemu dozoru wizyjnego są tragiczne w skutkach:

- Dochodzi do prób samobójczych i samobójstw mimo stałej obserwacji;
 - Operatorzy „monitorowi”⁷ ponoszą konsekwencje dyscyplinarne i karne.
- „Źle” wykonany system charakteryzuje:
- Pomijanie norm dotyczących systemów dozoru wizyjnego;

- Brak testów jakościowych;
- Stanowisko operatora niespełniające wymagań ergonomii stanowiska;
- Brak szkoleń lub szkolenia pozorne, które nie podnoszą rzeczywistych kompetencji operatora „monitorowego”;
- Niewłaściwy dobór operatora – brak badań psychofizycznych wykonanych przez lekarza medycyny pracy, brak doświadczenia w służbie.

Jakość definiowana obecnie w szeregu norm⁸ związana jest nierozdzielnie z wieloma cechami. Filozoficznie określona przez Platona, jako „pewna forma doskonałości”, w zakresie jakości produktu jakim są kamery i system dozoru wizyjnego mówimy o jakości technologicznej, którą cechuje funkcjonalność, praktyczność, niezawodność, trwałość, bezpieczeństwo użytkowania⁹. **Zatem mówiąc o jakości, oceniając rozwiązanie techniczne, nie należy stosować kryteriów subiektywnych.** Autorzy prowadząc badania nad systemami dozoru wizyjnego w Służbie Więziennej wielokrotnie spotykali się z subiektywną oceną jakości obrazu lub wykonywanych zadań przez operatora, „monitorowego”.

Nieszczęśliwie, parametr rozdzielczości przetwornika kamery postrzegany jest współcześnie, jako jedyny parametr jakościowy. To pospolite rozumienie przekłada się na błędy w projektowaniu i założeniach użytkowych systemu dozoru wizyjnego.

Minimalne parametry techniczne dla systemu dozoru wizyjnego w więzieniach określa Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 16 października 2009 r.¹⁰ Niestety, Rozporządzenie to określa parametry dla systemu analogowego, między innymi z minimalną liczbą 3 klatek na sekundę – jak wykazują doświadczenia są to parametry niewystarczające. Dlatego zostały one rozszerzone w Wytycznych Nr 3/2013 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej¹¹. Wytyczne te przywołują do obowiązkowego stosowania normy serii PN-EN 50132¹².

Elementy systemu dozoru wizyjnego wpływające na parametry jakościowe sygnału wizyjnego, to:

- Obiektów, kąt obserwacji, jasność, głębokość ostrości, transmisyjność, odległość od obiektu, warunki obserwacji, automatyka obiektu;

¹ Na potrzeby tego artykułu tożsame nazwy z telewizją dozorową, przemysłową czy CCTV

² C. Mecwaldowski, R. Poklek, „(Nie)dobre praktyki stosowania monitoringu wizyjnego w służbie więziennej” OIB wydanie specjalne 2021

³ S. Siudalski, „Błędy w systemach ochrony”, wydanie elektroniczne, 2022

⁴ W. Więckowski, „Dlaczego powinniśmy posługiwać się normą?!” SEC&AS 6/2018

⁵ C. Mecwaldowski, „Rola projektanta w procesie tworzenia stanowiska operatora systemów dozoru wizyjnego” A&S 6/2019

⁶ Ustawa kodeks karny wykonawczy art. 73a § 1 do 10

⁷ C. Mecwaldowski, R. Poklek, „Samobójstwo w celi monitorowanej. Wykorzystanie dozoru wizyjnego do przeciwdziałania samobójstwom w izolacji więziennej”, OMIL 5/2019

⁸ Normy ISO 9000: Zarządzanie jakością

⁹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Jakość>

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 października 2009 r. w sprawie w sprawie rodzaju urządzeń i środków technicznych służących do przekazywania, odtwarzania i utrwalania obrazu lub dźwięku z monitoringu w zakładach karnych

¹¹ Wytyczne Nr 4/2013 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w sprawie określenia standardów systemów zabezpieczeń elektronicznych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej

¹² Normy PN-EN 50132: Systemy alarmowe – systemy dozoru CCTV stosowane w zabezpieczeniach

Zdj. 1. Przykład zastosowania normatywnej wielkości obiektu względem wielkości wyświetlanego obrazu dla operatora, powiązane z poziomami percepcji

Źródło: C. Mecwaldowski, R. Poklek, „Psychologiczne i techniczne aspekty stanowiska operatora systemu dozoru wizyjnego cz.2. Percepcja i uwaga w pracy obserwatora” SEC&AS 2/2019

- Rodzaj kamery (przetwornika) analogowa, cyfrowa, automatyka kamery – przetwarzanie sygnału wizyjnego, kompresja, warunki obserwacji, miejsce montażu i obserwacji;
- Tor transmisji sygnału wizyjnego;
- Rejestrator, przetwarzanie sygnału wizyjnego (liczba klatek na sekundę);
- Monitor, wielkość rodzaj matrycy, rozdzielczość, warunki obserwacji.

Wszystkie elementy systemu należy rozpatrywać pod względem wzajemnej współpracy w systemie. Każdy powyższy element systemu posiada co najmniej kilkanaście parametrów mających wpływ na ostateczną jakość sygnału wizyjnego obserwowanego przez operatora. Jakość sygnału wizyjnego rozpatrujemy inaczej dla systemów analogowych i cyfrowych. Aby zbadać parametry jakościowe systemu dozoru wizyjnego, należy wykorzystać do tego celu, jedno z dwóch narzędzi w postaci dedykowanych tablic formatu A3 (zdj. 2). Następnie wykonuje się test operatora, czy potrafi on zaobserwować założone zdarzenia (obiekty zależnie od ich wielkości, zdj. 1) w założonym czasie, tzn. czy spełnia założenia umieszczone podczas projektowania w wytycznych użytkowych.

Normy wskazują na istotny wpływ operatora na skuteczność systemu. Stanowisko operatora i sam operator są w tym zakresie wzajemnie uzupełniającymi się „elementami systemu”¹³.

Psychofizyczne parametry postrzegania oraz subiektywny aspekt analizy i obiektywnej oceny

Aby rzetelnie przeprowadzić postępowania wyjaśniające (lub wynikające z nich postępowania dyscyplinarne lub karne) należy właściwie zabezpieczyć materiał dowodowy – w omawianym przypadku zapis z monitoringu – ale to nie wszystko. Należy pamiętać, że system monitoringu wizyjnego to nie tylko sprzęt i stanowisko operatora, ale niezwykle ważny czynnik ludzki z jego możliwościami i ułomnościami. Dostrojenie interfejsu człowiek-maszyna, czyli dopasowanie stanowiska obserwatora monitoringu do funkcjonariusza „monitorowego” oraz procedur realizacji jego zadań wymaga (na poziomie projektu, wdrożenia i ewaluacji) współpracy wielu specjalistów – techników, „bhp-owców”,

psychologów i szkoleniowców¹⁴. Dopiero spełniający te kryteria zabezpieczony materiał w postaci zarejestrowanego obrazu może stanowić dowód w postępowaniu. Materiał ten podlega ocenie osób prowadzących postępowanie, a na jego podstawie formułowane są przez nich wnioski. Powstaje pytanie, na ile uzyskany film pozwala na wyciągnięcie obiektywnych wniosków, a ile jest subiektywnej oceny obserwującego ten obraz.

Zazwyczaj materiał z zapisu monitoringu jest wykorzystany w postępowaniach przeciwko funkcjonariuszom w sytuacji, gdy nastąpił zgon osadzonego w wyniku zamachu samobójczego w celi monitorowanej. Materiałem staje się, z oczywistych względów, zapis z celi monitorowanej, a także zapis z kamer umieszczonych w pomieszczeniu operatora monitoringu, jeżeli takowe są zainstalowane. W tym drugim przypadku jest to nielegalne, ponieważ jak wynika z ustawowego zapisu kodeksu pracy, pracodawca nie ma prawa wykorzystywać monitoringu do kontroli wykonywania pracy przez pracowników. Niemniej zapisy z tych kamer stanowią zazwyczaj materiał dowodowy w toczących się postępowaniach wyjaśniających, a następnie dyscyplinarnych i karnych. Spróbujmy zatem przeanalizować, na ile mogą to być obiektywne dowody wskazujące na przykład na nieprawidłowe wykonywanie obowiązków lub zaniechanie podjęcia działań przez funkcjonariusza, co będzie skutkowało zarzutem w postaci niedopełnienia obowiązków służbowych i przyczynienie się do śmierci osadzonego.

Po pierwsze analiza zapisu incydentu **z kamery w celi mieszkalnej** pozwala stwierdzić, że samobójstwo miało rzeczywiste miejsce i wykluczyć udział osób trzecich. Nie oznacza jednak automatycznie, że zawinił funkcjonariusz monitorowy. Pamiętajmy, że taka analiza materiału odbywa się post factum i zazwyczaj przez kilka osób jednocześnie, a zapis może być wielokrotnie zatrzymywany i cofany. Najważniejsze jednak jest to, że obserwatorzy wiedzą czego się mogą spodziewać. Po wtóre w gronie osób prowadzących postępowanie rzadko znajdują się eksperci od technicznych parametrów stanowiska i obrazu z monitoringu oraz specjaliści znający się na psychologii obserwatora¹⁵. Wreszcie po trzecie analiza materiału odbywa się w warunkach diametralnie

¹⁴ C. Mecwaldowski, R. Poklek, „Samobójstwo w celi monitorowanej. Wykorzystanie dozoru wizyjnego do przeciwdziałania samobójstwom w izolacji więziennej”, OMil 5/2019

¹⁵ Pojęcie „psychologia obserwatora” zostało opisane przez autorów m.in. w artykułach: R. Poklek, C. Mecwaldowski, „Psychologiczne i techniczne aspekty pracy operatora monitoringu wizyjnego. Część 1 – wrażenia i percepcja”, SEC&AS 1/2019; „Psychologiczne i techniczne aspekty pracy operatora monitoringu wizyjnego. Część 2 – percepcja i uwaga w pracy obserwatora”, SEC&AS 2/2019

¹³ C. Mecwaldowski, „Kompetencje operatora w systemie monitoringu wizyjnego” SEC&AS 4/2017

odbiegających od rzeczywistych. Przeważnie jest to pojedynczy obraz z tej konkretnej kamery rzucony z projektora na duży ekran. Wielkość obserwowanego materiału odbiega wielokrotnie od wycinka obrazu na monitorze, na którym oprócz niego znajdują się też obrazy czasami z kilkunastu innych kamer, nie wspominając o innych monitorach. Okoliczności na pierwszy rzut oka wydają się nieprawdopodobne, żeby funkcjonariusz nie zauważył tego co widzą osoby oglądające później ten sam obraz. Wnioski nasuwają się same i w takich sytuacjach operatorem „monitorowym” stawiane są zarzuty dyscyplinarne, a prokuratura prowadzi przeciwko nim śledztwo w sprawie karnej. Jednak czy słusznie wyciąga się konsekwencje wobec osoby, która z psychologicznego, albo technicznego punktu widzenia, de facto nie była w stanie dostrzec i zareagować na widoczny na ekranie monitora akt samobójczy¹⁶. Autorzy od kilku lat wskazują na główne mechanizmy, które należy wziąć pod uwagę, zanim postawi się funkcjonariuszowi pełniącemu obowiązki na stanowisku monitorowego zarzuty dyscyplinarne, a zwłaszcza karne. Indywidualne właściwości wzroku (tzw. próg wrażliwości sensorycznej) oraz wady wzroku powodują, że część bodźców w ogóle nie zostanie zarejestrowane percepcyjnie. Nie da się objąć jednocześnie wszystkich obrazów na monitorze, ponieważ wzrok skupia się zawsze na wąskim wycinku całości (widzenie centralne). Monotonia powoduje przyzwyczajenie się do widoku obrazów (habituacja) i obniżenie koncentracji uwagi (dryftowanie), jedynie bardzo silne bodźce są w stanie wzbudzić zainteresowanie znużonego obserwatora¹⁷. Istnieje zjawisko „ślepoty z nieuwagi” polegające na nieświadomym pomijaniu niektórych bodźców, w celu koncentracji na innych uznanych za ważniejsze (nastawienie poznawcze)¹⁸. Ponadto obserwacja wielu obrazów i przechodzenie do kolejnych powoduje, że nie ma zachowanej pełnej sekwencji zachowania więźnia i kontekstu sytuacyjnego, dlatego bez całości trudno zinterpretować je jako zagrożenie czy przygotowanie do zamachu. Zazwyczaj przy skutecznych samobójstwach cały plan odebrania sobie życia układany jest przez więźnia zdecydowanie wcześniej i wiąże się ze zmianami behawioralnymi (zamyślenie, zmiany stanu emocjonalnego zauważalne na twarzy i w gestach, początkowa nerwowość, próby ukrycia swoich zamiarów, a na końcu pozorna poprawa samopoczucia), które są na tyle subtelne, że obserwator nie jest w stanie ich ze sobą powiązać i skojarzyć jako przygotowanie do samobójstwa. Jak wykazała analiza zachowań zarejestrowanych bezpośrednio przed dokonaniem czynu samobójczego większość z nich jest typowa i nie odbiega zbyt wiele od codziennych czynności. Jest to spowodowane pozorną poprawą samopoczucia charakterystyczną dla samobójców – osadzony spokojnie realizuje swój plan, jest zdeterminowany, co często nadaje pewność jego ruchom¹⁹.

Jeszcze większe wątpliwości budzi zapis z **kamer zainstalowanych w pomieszczeniu ze stanowiskiem operatora monitoringu**. Oczywiście w przypadku właściwej reakcji monitorowego

Zdj. 2. Przykład testu typu Rotakin wg normy PN-EN 50132-7 coraz rzadziej stosowany ze względu na wysokiej rozdzielczości kamery
Źródło: <https://www.ifsecglobal.com/installers/cctv-guide-setting-objectives-requirements/>

i prawidłowego działania zapis z monitoringu może świadczyć na jego korzyść i stanowić korzystny (a czasami przesądający) dowód w sprawie²⁰. Jednak jak już wspomniano wykorzystanie nagrania z kamery do kontroli sposobu wykonywania pracy jest nielegalne i jako takie nie powinno być dopuszczane, choć znane są przypadki wykorzystywania go w postępowaniach przeciwko funkcjonariuszom. Jak zauważają biegli sądowi, których opinie zawarte są w prawomocnych wyrokach sądów: „Z przyjętej ochrony nastawionej jedynie na kontrolę pracy pracowników załogi i pracowników ochrony nawet prawidłowa i niezakłócana awariami praca systemu CCTV nie zapewniała ochrony obiektu²¹”.

Analizowanie takiego materiału wizualnego przez osoby prowadzące postępowanie w sprawie niewłaściwego pełnienia służby, czy niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariusza również jest obciążone błędami. Sposób, w jaki ludzie postrzegają różne obiekty i sytuacje, zależy nie tylko od cech tego co jest spostrzegane, ale również od czynników pośredniczących związanych z cechami osoby, która spostrzega dane zdarzenie. Czynniki te można podzielić na obiektywne (niekorzystne usytuowanie obserwatora, ograniczenia widoczności, znaczna złożoność obserwowanej sytuacji itp.), fizjologiczne (wady wzroku i złe funkcjonowanie zmysłów, fizjologiczne ograniczenia percepcyjne) i psychologiczne. Te ostatnie mają ogromne znaczenie w dokonywanej ocenie. Proces spostrzegania jest złożonym procesem poznawczym, warunkowanym nie tylko aktualną sytuacją poznania, ale cechami konstytutywnymi jednostki o charakterze stałym (poziom inteligencji, zasób wiedzy, obraz osobowości, temperament, styl funkcjonowania społecznego i inne). Upřednie doświadczenia i wytworzone schematy poznawcze mają wpływ na percepcję zjawisk i ludzi oraz późniejsze oceny rzeczywistości²².

Percepcja materiału obejmuje dwa rodzaje procesów psychicznych, tzw. procesy przetwarzania odgórnego i przetwarzania oddolnego. Procesy te zachodzą jednocześnie i kierują uwagą obserwatora. Przetwarzanie odgórne to analiza percepcyjna skupiająca się na poszukiwaniu przez obserwatora bodźców i reagowaniu na nie na podstawie istniejących w jego umyśle oczekiwań, wspomnień, pojęć i innych czynników poznawczych. Rozpoznanie interesującego bodźca polega na porównaniu spostrzeganego przedmiotu z reprezentacją pamięciową lub

¹⁶ C. Mecwaldowski, R. Poklek, „Czy inteligentna analiza wizyjna zapobiegnie samobójstwom w celi więziennej Cz. 1”, A&S 4/2021

¹⁷ R. Poklek, C. Mecwaldowski, „Wykorzystanie monitoringu wizyjnego w zapobieganiu samobójstwom więźniów w kontekście odpowiedzialności funkcjonariuszy pełniących służbę na stanowisku „monitorowego””, OiB Wydanie specjalne dla Służby Więziennej cz. 1, 2021

¹⁸ R. Poklek, C. Mecwaldowski, „Video surveillance of prisoners in Polish Prison Service. Observer's perspective”, Journal of Humanities and Social Science, February 2018, Volume 23, Issue 2, Ver. 3

¹⁹ C. Mecwaldowski, R. Poklek, „Czy inteligentna analiza wizyjna zapobiegnie samobójstwom w celi więziennej Cz. 2”, A&S 5/2021

²⁰ C. Mecwaldowski, R. Poklek, „Funkcjonariusz służby więziennej w oku kamery”, OiB, Wydanie specjalne dla Służby Więziennej cz. 1, 2021

²¹ S. Siudalski, Błędy w systemach ochrony, wydanie elektroniczne, 2022

²² B. W. Wojciechowski, Psychologiczne uwarunkowania zeznań i wyjaśnień, [w:] Zeznania i wyjaśnienia. Badania nad oceną i psychologicznymi uwarunkowaniami, (red.) B.W. Wojciechowski, Difin, Warszawa 2017

Zdj. 3. Przykład tablicy testowej do zbadania parametrów jakościowych systemu dozoru wizyjnego

Źródło: ViDi Labs test, <http://www.lessimmonds.com.au/pdf/1006-TestYourLens-01.pdf>

Zdj. 4. Przykład testu do identyfikacji twarzy

Źródło: <https://www.ifsecglobal.com/video-surveillance/cctv-standard-bs-en-50132-72012-demystified/>

wyobrażeniową obrazu istniejącą w umyśle²³. Nastawienie to wytwarza się wraz z przyjętym celem obserwacji i polega na zwiększeniu dostępności jednej kategorii bodźców, a hamowaniu innych kategorii²⁴.

Jest to tzw. selektywna percepcja, czyli tendencja do zaburzania percepcji przez oczekiwania obserwującego materiał dowodowy.

W psychologii społecznej znane jest zjawisko tzw. podstawowego błędu atrybucji, polegającego na skłonności ludzi do

wyjaśniania zachowania obserwowanych osób w kategoriach ich wewnętrznych dyspozycji (cech charakteru, przypisanych im intencji) a pomijaniu lub niedocenianiu zewnętrznych okoliczności i wpływów sytuacyjnych²⁵. Błąd atrybucji prawdopodobnie wynika z nieświadomości i jest efektem automatycznego przetwarzania informacji. Natomiast uwzględnienie zewnętrznych czynników sytuacyjnych jest procesem kontrolowanym i wymaga świadomego skierowania uwagi, co jest trudniejsze ze względu na mechanizm tzw. oszczędności poznawczej. Znałe są również inne błędy poznawcze: efekt potwierdzania (przyjmowanie wyłącznie faktów potwierdzających założenia, a pomijanie zaprzeczających); efekt skupienia (zwracanie nadmiernej uwagi na jeden aspekt sytuacji i ignorowanie innych aspektów); efekt zaprzeczania (krytyczne weryfikowanie tylko tych informacji, które zaprzeczają dotychczasowym opiniom, przy jednoczesnym bezkrytycznym akceptowaniu informacji, które je potwierdzają); efekt halo – anielski lub szatański (wnioskowanie o cechach ludzi na podstawie pierwszego wrażenia – ocenianie na podstawie pierwszej zauważonej cechy pozytywnej lub negatywnej) i wiele innych²⁶.

Subiektywne wnioski i oceny nie mogą wpływać na postępowanie wyjaśniające, dyscyplinarne i karne. Do oceny

niezbędne są obiektywne, czyli normatywne, stałe parametry jakościowe.

Wobec zaprezentowanych w artykule argumentów, dowód w postaci nagrania śmierci samobójczej przez monitoring zainstalowany w celi mieszkalnej budzi uzasadnione wątpliwości co do winy funkcjonariusza „monitorowego”, które zgodnie z doktryną prawa powinny przemawiać na korzyść oskarżonego (In dubio pro reo iudicandum est). W praktyce może się zdarzyć, że przyjęte założenia (w tym wypadku przekonanie o winie lub niewinności) i nieświadome mechanizmy psychologiczne mogą wpływać znacząco na ostateczne decyzje podejmowane przez osoby prowadzące postępowanie wyjaśniające, dyscyplinarne lub karne na podstawie wyłącznie nagrania z kamery zainstalowanej w pomieszczeniu ze stanowiskiem obserwatora monitoringu, a prezentujące zachowanie funkcjonariusza monitorowego. Budzi to poważne wątpliwości autorów, ponieważ nie da się odtworzyć warunków obserwacji z przed momentu zdarzenia, tak aby osoby oceniające materiał, nie były obciążone oczekiwaniem sytuacji – nastawione percepcyjnie. Sam widok otwartych oczu skierowanych w stronę monitora, nie jest dowodem świadomej obserwacji. Więcej, niektóre zachowania, spojrzenia, mimika mogą być błędnie zinterpretowane.

Autorzy nie poddają w wątpliwość przypadków ewidentnych zaniedbań i nieprawidłowości, sugerują jedynie więcej ostrożności w interpretowaniu materiału dowodowego w postaci nagrań z monitoringu. Jak opisano powyżej, w wielu sytuacjach, operator „monitorowy” mimo chęci i zaangażowania w realizację obowiązku obserwacji, nie dostrzeże zdarzenia. Niestety, zdarzały się przypadki krzywdzących ocen, które nie uwzględniały:

- Wykonania systemu dozoru wizyjnego niezgodnie z zaleceniami norm, brak wytycznych użytkowych, spełnienia kryteriów percepcyjnych obserwowanego obiektu, brak testów jakościowych systemu wraz z testem operacyjności obserwatora;
- Stanowiska operatora, które nie tylko nie spełnia zaleceń norm, ale także obowiązkowych zasad ergonomii stanowiska;
- Braku szkoleń albo pozornych szkoleń, które nie wyposażają operatora „monitorowego” w niezbędne kompetencje;
- Brak badań operatorów w zakresie zdolności psychofizycznych;
- Doboru przypadkowych operatorów „monitorowych”, tzn. bez doświadczenia w rozpoznawaniu zachowań osadzonych.

Aby rzetelnie ocenić zdarzenie, uniknąć występującego nastawienia negatywnego, poszukiwania uzasadnienia nieuważności, system dozoru wizyjnego musi spełniać uniwersalne parametry jakościowe, to stanowi punkt wyjścia. **Spełniając normy mamy gwarancję, że materiał dowodowy jest zobiektywizowany i rozliczalny.** Osiągane jest rzeczywiste bezpieczeństwo czyli stan, który daje poczucie pewności i gwarantuje jego zachowanie²⁷. Tym samym minimalizowane jest ryzyko utraty życia przez osadzonego oraz ponoszenia konsekwencji niedopełnienia obowiązku przez funkcjonariuszy.

mjr mgr inż. Cezary Mecwaldowski

Starszy wykładowca w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej w Kułach. Wykładowca Ośrodka Szkolenia Polskiej Izby Systemów Alarmowych. Prelegent i autor publikacji branży security.

dr Robert Poklek

Psycholog, adiunkt na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Członek Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Samobójstwom

²³ A. Falkowski, T. Maruszewski, E. Nęcka, Procesy poznawcze, [w:] J. Strelau, D. Doliński (red.): Psychologia akademicka. Podręcznik, Tom 1. Warszawa 2010

²⁴ A. Kolańczyk, Uwaga ekstensywna. Model ekstensywności vs. intensywności uwagi. Studia Psychologiczne, t. 49, z. 3/2011

²⁵ F. Forsterling, Atrybucje. Podstawowe teorie, badania i zastosowanie, GWP, Gdańsk 2005

²⁶ Patrz: A.S.R. Manstead i in. (red.) Psychologia społeczna, Warszawa 2001; A. Reber, Słownik psychologii, Warszawa 2002; P.G. Zimbardo, F.L. Ruch, Psychologia i życie, Warszawa 1999.

²⁷ W. Fiałka, „Monitoring osiedlowy, czyli rzecz o kupowaniu iluzji”, Twierdza 2/2016

RADYKALIZACJA NIEJEDNO MA IMIĘ, CZYLI EKSTREMIZM A FUNKCJONARIUSZE SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

„Jesteśmy jak kameleony, zmieniamy ton i kolor naszego charakteru moralnego w zależności od ludzi wokół nas”

J. Locke

Zakłady penitencjarne od lat są wskazywane jako ośrodki, w których zachodzi proces radykalizacji dżihadystycznej. Na charakter i znaczenie tych zależności zwracały uwagę m.in. raporty Parlamentu Europejskiego oraz The Radicalisation Awareness Network oraz publikacje: Prevention of Radicalization to Terrorism in Prisons: A Practical Guide z 2022, Dealing with radicalisation in a prison and probation context z 2022, Revisiting the Relationship between International Terrorism and Transnational Organised Crime z 2018, Preventing radicalisation in prisons z 2015. To właśnie więzienia bywały często „inkubatorami terroryzmu”, miejscem, w którym odbywający karę z tytułu prowadzenia aktywności przestępczej stykali się z ideami ekstremistycznymi oraz je przyswajali, czego dobitnym przykładem stało się więzienie w irackim Bagram. Stąd też tak wiele programów zapobiegania radykalizacji w Europie obejmuje wielopłaszczyznowe przedsięwzięcia realizowane w instytucjach penitencjarnych, polegające m.in. na monitoringu treści, z którymi styczność mają osoby pozbawione wolności, oraz na wysiłkach podejmowanych na rzecz ich integracji oraz inkluzji społecznej.

Radykalizacja bywa definiowana jako proces, który charakteryzuje stopniowe uwewnętrznianie skrajnych przekonań oraz ekstremistycznego światopoglądu, uzasadniającego stosowanie przemocy. Zawiera ona aspekty kognitywny (idee, wartości, sądy) oraz behawioralny, manifestujący się poprzez określone czyny, choć trzeba zaznaczyć, że nie w każdym przypadku internalizacja skrajnych idei musi znaleźć kontinuum w aktach przemocy. Proces ten ma charakter stopniowy i wielofazowy, obejmuje mechanizmy socjalizacyjne budowane za pośrednictwem kontaktów z osobami już zradikalizowanymi, (auto)indoktrynację oraz kształtowanie tożsamości na filarze skrajnego światopoglądu. Większość europejskich krajów boryka się z niebezpieczeństwem płynącym ze strony funkcjonujących na jej terenie komórek ekstremistycznych, związanymi zarówno z ruchami nacjonalistycznymi, jak i globalnym ruchem fundamentalizmu islamskiego. Aktywności jednych i drugich grup ewoluują w czasie i przybierają różne formy pośrednich i bezpośrednich mechanizmów działalności ekstremistycznej.

Zdj. 1. Międzynarodowe seminarium MIRAD – readaptacja brutalnych ekstremistów i terrorystów

Źródło: materiały własne

Dlatego też autorka tekstu, która jednocześnie prowadzi szereg szkoleń dla funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz innych struktur bezpieczeństwa, wskazuje na zasadność wyciągania wniosków z wydarzeń jakie miały miejsce w zagranicznych zakładach penitencjarnych oraz wskazuje na celowość odpowiedniego przygotowania polskiej Służby Więziennej na wyzwania związane z radykalizacją, zarówno wśród osadzonych jaki i samych funkcjonariuszy. Dotychczasowe badania oraz skala zjawiska związana z ekstremizmem, ukazuje szeroką skalę problemu oddziaływania propagandy w zakładach zamkniętych. Na uwagę zasługuje fakt, iż wyzwania płynące ze związków łączących sieci przestępcze i terrorystyczne, koncentrują się na głównych przedsięwzięciach i projektach, podyktowanych potrzebą minimalizacji ryzyka wystąpienia postaw ekstremistycznych również w Polsce. Wielowymiarowa analiza oraz śledzenie procesu przeobrażeń współczesnego terroryzmu unaocznia, jak ważne miejsce zajmuje wpisująca się w wymiar propagandowy, służący werbunkowi nowych członków oraz samego zjawiska radykalizacji¹.

¹ M. El Ghamari, *Między terroryzmem a radykalizacją. Specyfika działalności organizacji Daesz*, 2021, Wydawnictwo Difin.

Krajowe systemy więziennicze i kuratorskie stają się coraz bardziej narażone na występowanie radykalizacji prowadzącej do brutalnego ekstremizmu. Dlatego też środowisko więziennicze może być potencjalną pożywką dla radykalizacji z powodu zagrożeń, takich jak: rekrutacja innych więźniów; wspieranie grup ekstremistycznych z zakładu karnego; uzyskiwanie wsparcia od grup ekstremistycznych poza zakładem karnym; przygotowywanie się do brutalnych ekstremistycznych/ideologicznych nielegalnych działań po zwolnieniu; wrogość wobec innych grup więźniów i/lub pracowników; czy też radykalizacja z powodu żalu/frustracji/żłości związanych z pobytem w więzieniu. Należy jednak podkreślić, że więzienie nie jest głównym inkubatorem radykalizacji. Co ważniejsze, zarówno więzienie, jak i system probacji są silnymi partnerami w deradykalizacji/wytęczeniu, rehabilitacji i przesiedlenia. Radykalizacja postaw prowadząca do gwałtownego ekstremizmu z pewnością nie jest nowym zjawiskiem dla więziennictwa i kurateli. Aczkolwiek skala problemu, wraz z rosnącą liczbą ekstremistycznych przestępców (zwłaszcza zagranicznych bojowników) wymaga refleksji nad istniejącymi perspektywami, środkami i interwencjami. Potwierdza to zjawisko zagranicznych bojowników (ang. *Foreign terrorist fighters*, FTFs). Okazuje się, że ludzie opuszczają Europę, aby udać się do Syrii, Iraku, Mali lub na Ukrainę, gdzie stają się zagranicznymi bojownikami i w dużej mierze angażują się w zachowania ekstremistyczne. Po powrocie do Europy mogą stać się zarówno nowymi rekrutami jak i aktywnymi działaczami różnorodnych form ekstremizmu. W niektórych krajach większość powracających i przygotowujących się do podróży „bojowników” jest ścigana, co stanowi nowe wyzwanie zarówno dla systemu sądownictwa i więziennictwa. Profile osób planujących wyjazd lub powracających są jednak bardzo zróżnicowane i nie zawsze są to prawdziwe przypadki radykalizacji.

W miarę zróżnicowania społecznego oraz licznych wyzwań, nie tylko w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego, ale i międzynarodowego, również środowisko więziennicze przybiera coraz to większe zróżnicowanie. Dlatego też na szczególną uwagę zasługują kompetencje personelu więziennego i kuratorskiego, jak i szkolenia w obszarze radykalizacji oraz samych form ekstremizmu, w których kluczową rolę odgrywa tożsamość. Wrażliwość i zrozumienie innych kulturowych i religijnych norm, wartości i sposobów wyrażania się stały się coraz ważniejsze dla budowania dobrych relacji między personelem a więźniami. Upředzenia i strach pracowników, prowadzące do nadmiernych i negatywnych interakcji z więźniami, mogą osłabić wysiłki na rzecz deradykalizacji czy też dezintegracji. Personel mający do czynienia bezpośrednio ze skazanymi terrorystami potrzebuje specyficznych umiejętności i nie wszyscy pracownicy będą się do tego nadawać. Wyzwaniem jest dobór i szkolenie personelu w zakresie radykalizacji i brutalnego ekstremizmu. Pomimo kilku bardzo dobrych projektów badawczych² w zakresie więziennictwa i probacji, wiedza i dane dotyczące osób, które uległy lub ulegają radykalizacji podczas pobytu w zakładzie karnym i okresie próbnym, są ograniczone. Brakuje

również danych na temat oceny i skuteczności programów i interwencji. Oczywiście jest, że jak dotąd bardzo niewielu więźniów radykalizowanych w więzieniu podjęło działania po powrocie do społeczeństwa. Mimo to prognozowanie i symulowanie potencjalnych zagrożeń ukazuje możliwą zmianę tego trendu wraz z rosnącą liczbą zagranicznych bojowników czy też szeroko pojętych „ekstremistów” w więzieniach. Doświadczenie pokazuje, że osoby te są często młodsze od innych więziennych radykałów i mogą mieć dość płytkie podstawy ideologiczne. Ponadto, są często podatni na wpływy, zarówno ze strony osób rekrutujących ekstremistów, jak i specjalistów od deradykalizacji. Potrzeba więcej badań i spostrzeżeń, aby wyjść poza założenia i opracować interwencje oparte na dowodach i międzynarodowemu doświadczeniu.

Środowisko więziennicze i kuratorskie definiuje się zarówno jako środowisko fizyczne, jak i środowisko doświadczane pod względem wartości, atmosfery, relacji interpersonalnych itp. O ile kuratorzy nie pracują w zakładzie karnym, środowisko probacyjne znajduje się zazwyczaj poza zakładem karnym, przed osadzeniem lub po zwolnieniu. W celu prognozowania zagrożeń związanych z radykalizacją, istotne jest, aby kierownicy zakładów karnych zapewnili porządek i skuteczne środki wywiadowcze. Ponadto ocena ryzyka, kategoryzacja i wybór reżimu więziennego odgrywają rolę w ograniczaniu ryzyka podczas pobytu w zakładzie karnym, ale także w ograniczaniu ryzyka ponownego popełnienia przestępstwa po zwolnieniu do społeczeństwa. Nie ulega również wątpliwości, iż prowadzenie dobrze zorganizowanego, uporządkowanego zakładu karnego jest kluczowym warunkiem uniknięcia dalszej kryminalizacji, a także radykalizacji. Dotychczasowe badania autorki jak i środowiska naukowego oraz praktyków, wskazują, że środowisko więziennicze ma istotne znaczenie w procesie radykalizacji. Konieczna jest precyzja przy omawianiu zwiększonego ryzyka radykalizacji i w równym stopniu, czynników wspierających deradykalizację. Czynniki deregulujące, takie jak przełudnienie, brak personelu, napięcia między więźniami i personelem oraz słabe udogodnienia (np. jeśli chodzi o jedzenie, prysznic lub pracę) mają negatywny wpływ na sygnalizowanie i radzenie sobie z radykalizacją. Jednak te elementy nie oznaczają automatycznie, że zakład karny będzie funkcjonował, jako inkubator ekstremizmu czy radykalizacji. Badania pokazują, że gdy niektóre przepętione zakłady karne były punktem wyjścia dla przestępców, którzy później dokonali aktów terrorystycznych, to inne równie przepętione więzienia nie były.

Wśród państw członkowskich UE opinie i doświadczenia związane z systemami więziennymi są niezwykle zróżnicowane. Różnice w liczbie, prawodawstwie, infrastrukturze i innych istotnych elementach tła utrudniają porównanie i sformułowanie ogólnych zaleceń dla Polskiej Służby Więziennej. Na szczególną uwagę zasługuje wybór systemu więziennego (skoncentrowanego lub rozproszonego), który może jednak mieć istotny wpływ na potencjał radykalizacji/deradykalizacji³.

System „rozproszony”, czyli umieszczanie skazanych ekstremistów w systemie z innymi więźniami, którzy nie

² The Radicalisation Awareness Network, https://ec.europa.eu/home-affairs/networks/radicalisation-awareness-network-ran_en; Multi-Ideological Radicalisation Assessment towards Disengagement, <https://mirad-project.eu/>; Evidence-Based Model for Evaluation of Radicalisation Prevention and Mitigation, <https://www.indeedproject.eu/>.

³ Dealing with radicalisation in a prison and probation context RAN P&P – practitioners working paper, https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2016-12/ran_p_and_p_practitioners_working_paper_en.pdf.

Zdj. 1. Szkolenie funkcjonariuszy Służby Więziennej – Radykalizacja nie jedno ma imię

Źródło: materiały własne

zostali skazani za przestępstwa związane z terroryzmem, posiada zarówno szereg korzyści jak i wad. Bowiem z jednej strony jest mniej prawdopodobne, że więźniowie będą uważać się za zmarginalizowanych z powodu swoich przekonań i do pewnego stopnia będą traktowani jak zwykli więźniowie. Jednocześnie więźniowie mogą być pod pozytywnym wpływem przebywania w otoczeniu różnych grup więźniów o odmiennym sposobie myślenia. Z drugiej strony wadą jest, iż personel więzienny zajmujący się sprawami osadzonych nie jest przygotowany specjalistycznie do tej kategorii więźniów. Pojawia się też ryzyko radykalizacji innych więźniów oraz ryzyko łączenia się ekstremistów z siatkami przestępczymi. Ponadto zarówno więzień, jak i jego środowisko wymagają ścisłego monitorowania w celu zidentyfikowania wszelkich negatywnych wpływów.

System „skoncentrowany”, czyli umieszczanie skazanych terrorystów razem, posiada zarówno szereg korzyści jak i wad. Potencjalne korzyści obejmują fakt, iż wszyscy więźniowie w danym obszarze ekstremizmu mogą być całkowicie monitorowani w ich kontaktach w obrębie swojej aktywności. Pojawia się ograniczona możliwość wpływania na innych więźniów. Można pracować indywidualnie i grupowo z więźniami w zakresie deradykalizacji/desegregacji oraz innych interwencji. Personel więzienny zaczyna się specjalizować w danej formie ekstremizmu, ponieważ funkcjonariusze oraz kuratorzy pracują z więźniami o radykalnych poglądach. Ponadto tylko niewielka grupa pracowników musi być przeszkolona. Takie podejście może upewnić społeczeństwo, że podejmowane są realne i skuteczne działania służące jego ochronie. Wadą zastosowania tego systemu jest fakt, iż określone grupy ekstremistów mogą na siebie wpływać (większa spójności wewnątrz grupy) i w ten sposób ułatwiać dalszą radykalizację, czy też ekstremistyczne akty. Mogą powstać nowe relacje między więźniami, a to może zwiększyć ryzyko po opuszczeniu więzienia. Ponadto brak kontaktu wolnościowego podczas osadzenia może powodować trudności w nawiązywaniu kontaktów towarzyskich po zwolnieniu. Więźniowie mogą się też czuć stygmatyzowani z powodu np. przebywania w oddzielnym skrzydle, jednak inni postrzegają to jako oznakę podniesienia statusu lub wiarygodności jako ekstremistów. Deradykalizacja czy też dezintegracja może być utrudniona, zaś takie dedykowane zakłady mogą być kosztowane i grozić utworzeniem społeczności więziennej o dużej sile symbolicznej. To rozróżnienie jest w pewnym sensie sztuczne, ponieważ w rzeczywistości systemy są prawdopodobnie bardziej mieszane i elastyczne. Ponadto więzień może być umieszczany w różnych syste-

mach w trakcie odbywania kary w zależności od oceny ryzyka. Jednakże taki przegląd zalet i wad może pomóc w podejmowaniu decyzji. Należy też podkreślić, że większa i szersza wiedza na temat tych systemów i sposobu ich organizacji jest niezbędna.

Doświadczenia wielu europejskich krajów, w zakresie przeciwdziałania różnym formom ekstremizmu obejmują szereg ważnych płaszczyzn, ukazując jak między innymi Francja, Wielka Brytania czy Hiszpania na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat wdrożyły wiele istotnych inicjatyw i programów prewencyjnych. Więzienia stanowią jedno z wielu newralgicznych obszarów, które wymagają szczególnej analizy, zaś personel więzienny szeregu szkoleń specjalistycznych, które byłby ustrukturyzowane oraz miały swoje miejsce w całym systemie kształcenia Służby Więziennej w Polsce. Chociaż procesy radykalizacji nie zawsze mają swoje kontinuum w formie czynów terrorystycznych, nie ulega jednak wątpliwości, że proces ten jest kluczowy dla zrozumienia trajektorii dróg do internalizacji, a następnie eksternalizacji religijnie legitymizowanego ekstremizmu. Dlatego też wielokierunkowe projekty prewencyjne są fundamentem efektywnego zapobiegania zagrożeniom tego typu. Co więcej w odniesieniu do ekstremistów motywowanych ideologicznie możliwy jest skutecznie przebiegający proces resocjalizacji, wymagający odpowiedniej wiedzy oraz przygotowania. Kara, którą odbywają, powinna mieć wymiar terapeutyczny. Należy także pamiętać, że do więzienia mogą trafić osoby zradykalizowane, ekstremiści czy terroryści, którzy zostaną skazani za przestępstwa zupełnie innej kategorii, przestępstwa pospolite. Mogą wtedy wyknąć się właściwemu rozpoznaniu i zakwalifikowaniu. Będą stanowili poważne zagrożenie radykalizacją względem innych więźniów, stąd tak ważne jest odpowiednie wyszkolenie pracujących z nimi funkcjonariuszy.

Poza sygnalizowanymi w tej analizie ogólnymi wytycznymi i kierunkami działań, praktyki zaradcze muszą być w dużym stopniu spersonalizowane, uwzględniające indywidualne trajektorie uwewnętrznienia radykalnych przekonań i do nich dostosowane. Jeżeli nie pomija się znaczenia czynników społecznych, ekonomicznych i psychologicznych stwarza to szansę na kompleksowe ujęcie problemu, właściwą diagnozę motywacji jednostki i odpowiedni dobór mechanizmów reagowania. Jednym z wielopłaszczyznowych działań jest dbałość o zapewnienie inkluzji społecznej, co nie dotyczy rzecz jasna tylko więźniów lub byłych skazanych. Doświadczanie dyskryminacji i wykluczenia społecznego, poczucie upokorzenia i braku wartości często prowadzą, jak wiadomo, do krystalizacji postaw radykalnych. Wskazywanie alternatywnych opcji życiowych, nauka empatii i umiejętności odejścia od dychotomicznych ram percepcji rzeczywistości okazują się niejednokrotnie skuteczniejszą metodą prewencyjną aniżeli zastosowanie instrumentów represyjnych. Dbałość o należytą resocjalizację i spójne programy integracyjne są ważnym elementem strategii zapobiegawczych i od ich skuteczności w dużym stopniu zależy niwelowanie zasięgu oddziaływania ekstremistycznego, a co za tym idzie – poprawę poziomu bezpieczeństwa.

dr Magdalena El Ghamari

Kierowniczka Pracowni Bezpieczeństwa Kulturowego Collegium Civitas
Warszawa, Polska

BRAMKA DO WYKRYWANIA TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH LXDP-2000

Bramka LXDP-2000 to dwupolowe urządzenie przeznaczone do zapobiegania wnoszenia telefonów komórkowych i broni do zakazanych obszarów w chronionych obiektach, aresztach czy zakładach karnych. Sprzęt skutecznie wykrywa wszystkie typy telefonów komórkowych niezależnie od tego czy są włączone czy wyłączone z bateriami czy bez. Bramka jest w pełni mobilna oraz autonomiczna, może pracować albo

Portal i kontroler z wyświetlaczem

Program do modułu USB z logowaniem zdarzeń

na bateriach, albo przy podłączeniu do stałego zasilania. Waga całego zestawu to tylko 14kg a całkowity pobór mocy to tylko 2W. Zestaw można opcjonalnie doposażyć w bezprzewodowy moduł USB do wyświetlania powiadomień bezpośrednio na ekranie komputera/laptopa. Bramka jest nieczuła na przedmioty takie jak klucze, klamry do pasków, guziki, monety, karty kredytowe, zegarki, biżuterię, rozruszniki serca, implanty kostne, buty wojskowe itp. Osoba nie musi się rozbierać ani oddawać wszystkiego przed przejściem przez portal tak jak w przypadku bramki do wykrywania metalu.

Filmy z prezentacją produktu:

<https://lxdp2000.lynxelectronics.com/lxdp2000/>

Lynx Electronics Limited
The Black Church,
St. Mary's Place,
D7, Dublin, Irlandia

+48 222 706 039
sw@lynxel.com

<https://lynxel.com>

GRUPA WB: INTELIGENTNE ROZWIĄZANIA DLA WIĘZIENNICTWA

Sytuacja międzynarodowa z jaką mamy odczynienia o od wybuchu wojny na Ukrainie wyraźnie pokazuje, że ochrona obiektów infrastruktury krytycznej nabiera szczególnego znaczenia. Oprócz wzmacniania potencjału militarnego, stanowi to także niezbędny element zapewnienia bezpieczeństwa państwa. Ważna jest integracja dostępnych rozwiązań w jeden, spójny system zarządzania.

Proponowanym przez GRUPĘ WB integratorem jest system komunikacji i wymiany danych z rozbudowanymi możliwościami dyspozytorskim PIK-MC. Wspiera go cyfrowy system ochrony granic i obiektów infrastruktury krytycznej AMSTA i osobiste bezzałogowce X-FRONTIER. Wszystkie oferowane przez GRUPĘ WB inteligentne rozwiązania zwiększają świadomość sytuacyjną i operacyjną funkcjonariuszy i mogą znacząco wspomóc służbę Straży Więziennej. A tym

samym poprawić poziom bezpieczeństwa w jednostkach penitencjarnych na terenie całego kraju.

Inteligentna komunikacja i wymiana danych

W dzisiejszym świecie szybka i sprawna wymiana informacji jest kluczowa dla wykonania misji lub realizacji zadania. Nie inaczej jest w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa publicznego. W tym obszarze wymiana informacji między funkcjonariuszami poszczególnych służb ma krytyczne znaczenie, dotyczy często spraw „życia i śmierci”.

Wbrew powszechnemu rozwojowi środków do wymiany informacji, ogólny obraz łączności radiowej w polskich służbach porządku publicznego nie przedstawia się najlepiej (np. w Komendzie Stołecznej Policji funkcjonują obecnie cztery niekompatybilne ze sobą systemy łączności: analogowy VHF, analogowo-cyfrowy UHF EDACS, cyfrowy UHF TETRA oraz VHF DMR TIER II). A przecież brak koordynacji między służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo, zarówno w działaniach bieżących, jak i sytuacjach kryzysowych, to brak optymalnej realizacji postawionych przed nimi zadań.

Kwestia stworzenia Ogólnopolskiego Cyfrowego Systemu Łączności Radiowej (OCSŁR), który umożliwiłby jednolitą łączność i integrację działań różnych służb, od przeszło 11 lat pozostaje w zawieszeniu. Czy w związku z tym, jedynym rozwiązaniem braku natychmiastowej łączności między

funkcjonariuszami różnych służb są tylko, jak to najczęściej bywa w praktyce, prywatne telefony komórkowe?

Odpowiedź na to pytanie dają inżynierowie polskiej firmy MindMade, którzy opracowali nowatorski system łączności i zarządzania kryzysowego PIK-MC (Platforma Integracji Komunikacji-Mission Critical). Dzięki wykorzystaniu powszechnie dostępnej infrastruktury łączności, jaką jest sieć telefonii komórkowej, PIK-MC umożliwia szybkie i tanie stworzenie ogólnopolskiego systemu łączności radiowej i wymiany danych o dowolnym zasięgu. Największą zaletą systemu jest umożliwienie komunikacji, w tym również przekaz obrazu, między różnymi służbami, korzystającymi z własnych rozwiązań łączności radiowej.

Zaawansowana ochrona granic i obiektów

Wybuch gazociągów Nord Stream, przerwa w dostawach energii ze Szwecji do Polski, sabotaż systemu zarządzania kolejami niemieckimi wyraźnie pokazuje, że myśląc o bezpieczeństwie państwa nie możemy tylko się skupiać na ochronie przed zagrożeniami militarnymi.

Granica państwowa, ale też lotniska, elektrownie, rafinerie, składy paliwowe, magazyny i inne obiekty infrastruktury krytycznej niezbędnej dla funkcjonowania państwa lub poszczególnych instytucji, wymagają szczególnej ochrony. Oprócz tradycyjnych rozwiązań w postaci ogrodzenia z kamerami lub kontroli dostępu, jednym z rozwiązań wspomagających pracę służb dbających o bezpieczeństwo w jednostkach, są systemy ochrony perymetrycznej.

Jedynym dostępnym na polskim rynku rozwiązaniem, całkowicie opracowanym i produkowanym w Polsce jest system AMSTA. To dzieło spółki MindMade, wchodzącej w skład GRUPY WB. Podstawą systemu ochrony perymetrycznej, już wdrożonego na jednej z granic Polski, jest sieć inteligentnych sensorów sejsmicznych, kamer (dziennych i termowizyjnych) oraz algorytmów analizujących wykryte sygnały, wykorzystujące sieci neuronowe.

AMSTA, czyli Advanced Monitoring of Stand-off Areas, to kompleksowy system ochrony, który dzięki swojej skalowalności może być dostosowany do potrzeb różnych odbiorców. W zależności od lokalizacji, rodzaju obiektu i potencjalnych zagrożeń użytkownik może zbudować system dopasowany do swoich własnych specyficznych wymagań.

AMSTA może być stosowana zarówno do zbudowania stacjonarnej ochrony granicy państwowej lub elektrowni, jak też do stworzenia strefy chronionej ad-hoc bez konieczności inwestowania w prace budowlane specjalistycznej infrastruktury ochronnej. Z racji swojej uniwersalności system jest dostępny w dwóch wariantach: stacjonarnej AMSTA-S i mobilnej AMSTA-M. Różnica pomiędzy odmianami sprowadza się do sposobu w jaki użytkownik będzie chciał z niego korzystać. Czy montując na stałe do infrastruktury chronionego obszaru (np. płotu lub budynku) lub rozmieszczając w miarę potrzeby, aby chronić określony teren, bez montażu stacjonarnego.

Osobisty system bezzałogowy

Ponieważ system AMSTA został całkowicie zaprojektowany przez polski podmiot, istnieje możliwość jego dowolnej konfiguracji, a także włączenie do innych elementów oferowanych przez GRUPĘ WB. Jednym z nich może być powietrzny system bezzałogowy.

X-FRONTIER to osobisty system powietrzny będący wyposażeniem żołnierza lub funkcjonariusza służb mundurowych. Znacząco rozszerza świadomość sytuacyjną użytkownika, zapewniając mu jednocześnie możliwość bezpiecznej obserwacji chronionego obiektu. Niewielka masa i wymiary X-FRONTIER ułatwiają jego transport – może być przenoszony podczepiony do pasa lub kamizelki ochronnej. System może być też zintegrowany z innymi rozwiązaniami GRUPY WB, w tym zabudowany na pojazdach lub punktach stacjonarnych.

X-FRONTIER jest natychmiast gotowy do użycia – start odbywa się z ręki lub wyrzutni pozwalającej na jednoczesne ładowanie osobistego bezzałogowca. To sprawia, że błyskawicznie dostarcza użytkownikowi informacji o otoczeniu. System może być sterowany ręcznie lub wykonywać lot po zaplanowanej trasie, prowadząc stałe misje patrolowe np. w pobliżu więzienia lub na terenach mieszczących infrastrukturę krytyczną. W przypadku połączenia z systemem AMSTA, X-FRONTIER może automatycznie startować do rozpoznania wykrytych anomalii lub dokonać identyfikacji potencjalnych intruzów.

Wyposażenie pracowników służb mundurowych w osobiste bezzałogowce X-FRONTIER znacząco wpływa na ich świadomość sytuacyjną, a co za tym idzie przyspiesza proces reakcji na zagrożenia.

MindMade sp. z o.o.
Plac Konstytucji 3
00-647 Warszawa, Polska

tel./fax (+48) 22 627 66 96
biuro@mindmade.pl

www.wbgroup.pl/mindmade/

NOWE RADIOTELEFONY Z SERII AP5 I BP5 W OFERCIE FIRMY Hytera

Hytera poinformowała o wprowadzeniu do swojej oferty kolejnych nowych radiotelefonów – seria AP5 i BP5. Są one doskonałym wyborem dla użytkowników poszukujących prostych i efektywnych rozwiązań do profesjonalnej łączności radiowej w trybie analogowym lub cyfrowym. Seria AP5 to konwencjonalne radiotelefony analogowe, BP5 pracuje w standardzie DMR Tier II. Wszystkie modele zostały opracowane w oparciu o najnowsze rozwiązania techniczne oraz świeże koncepcje w zakresie ergonomii użytkowania.

Hytera AP5

Konwencjonalne radiotelefony analogowe cieszą się dalej ogromną popularnością wśród użytkowników rozwiązań do łączności profesjonalnej. Dlatego Hytera zdecydowała się wprowadzić na rynek modele z serii AP5. Wyróżniają się nie tylko bardzo konkurencyjną ceną ale także i doskonałą jakością wykonania.

Na serię AP5 składają się dwa modele – AP515 i AP585. Wyposażone są w głośniki o mocy 3W i zaawansowane algorytmy redukcji szumów pozwalające wyeliminować niepożądane szумы tła, zmniejszyć zniekształcenia i tłumić gwizdy

powodowane przez inne urządzenia, gdy znajdują się one w bliskiej odległości. Urządzenia z najnowszej serii są bardzo lekkie (AP515 – 200 g, AP585 – 230 g) i oferują łatwy dostęp do przycisków i pokręteł sterującego. Czułość odbiornika na poziomie 0,18µV istotnie wpływa na poprawienie zasięgów.

Urządzenia spełniają wymagania rygorystycznej normy US Army MIL-STD-810G w zakresie odporności na wstrząsy i wibracje. Odporność na pył i wodę zgodnie z normą IP54 lub IP67 umożliwia użytkownikowi wybór odpowiedniej wersji zgodnie z jego potrzebami.

Radiotelefony wyposażone są w nowoczesne akumulatory w technologii Li-Ion lub Li-polymer zapewniając nawet do 18 godzin pracy w trybie 5/5/90 dla modelu AP515. Oba modele można ładować za pośrednictwem wbudowanego złącza USB-C. Do modelu AP585 w komplecie dostarczana jest także ładowarka biurkowa.

Opcjonalny moduł Bluetooth umożliwia wykorzystanie bezprzewodowych akcesoriów audio lub programowanie urządzeń za pośrednictwem aplikacji na smartfona z systemem operacyjnym Android. Model AP585 posiada także prosty wyświetlacz LCD informujący m.in. o podstawowych parametrach pracy urządzenia, wybranym kanale czy umożliwiając dostęp do menu urządzenia.

Hytera BP5

Radiotelefony z serii BP5 to urządzenia pracujące w standardzie ETSI DMR Tier II z możliwością pracy także w trybie

konwencjonalnym analogowym. Na serię BP5 składają się dwa modele – BP515 i BP565. BP515 to uproszczony model względem swojego większego brata – pozbawiony wyświetlacza i dodatkowych przycisków sterujących. Oba modele wyposażone są w głośniki o mocy 3W i zaawansowane algorytmy redukcji szumów oparte o sztuczną inteligencję (AI).

Tak samo jak AP5, także i BP5 spełniają wymogi rygorystycznej normy US Army MIL-STD-810G w zakresie odporności na wstrząsy i wibracje oraz posiadają odporność na pył i wodę zgodnie z normą IP54 lub IP67.

Seria BP5 może się pochwalić obsługą szeregu zaawansowanych funkcji:

- VOX – aktywowanie transmisji głosem
- Głosowa informacja o wybranym kanale
- Podstawowe szyfrowanie w trybie DMR
- Samotny pracownik (lone worker) oraz przycisk alarmowy
- Roaming w trybie DMR
- Pseudo Trunk – dynamiczny przydział głosu i danych do szczelin
- i wiele więcej

Modele z serii BP5 mogą być także wyposażone w opcjonalny moduł Bluetooth umożliwiając skorzystanie z bezprzewodowych akcesoriów audio lub programowanie urządzeń za pośrednictwem smartfona.

Na koniec 2022 roku Hytera wprowadzi do oferty kolejne urządzenia profesjonalne w standardzie DMR:

- Radiotelefon mobilny **HM655** – kompaktowy model urządzenia przeznaczonego do montażu w pojeździe lub stacjonarnie. Wyposażony w sterowanie wyniesione na mikrofonogłośnik wyposażony w wyświetlacz LCD.

Niewielki rozmiar (164x154x42mm), waga (1.1kg) oraz innowacyjne sterowanie umożliwia jego instalację w szerokim spektrum pojazdów. Urządzenie może być wyposażone w moduł Bluetooth lub GPS.

- Radiotelefon mobilny **HM685** – kolejny model radiotelefonu mobilnego tym razem wyposażonego w klasyczny panel sterujący z kolorowym wyświetlaczem LCD, głośnik oraz przyciski. Radiotelefon może być wyposażony w moduł Bluetooth lub GPS.

- Przemienник **HR655** – najnowsza stacja retransmisyjna firmy Hytera będzie dostępna w kilku wersjach:
- Moce nadawcze 10W i 25W
- Stopień ochrony IP54 lub IP67

Przemienник może być także wyposażony w dołączany akumulator o pojemności 12.5Ah co tworzy zwartą i lekką do przenoszenia mobilną konstrukcję odporną na czynniki zewnętrzne jak brud czy woda (klasa IP67). Wyposażając go w mikrofonogłośnik z wyświetlaczem LCD może być także używany jako stacja bazowa.

Przemiennik HR655 może być także zamontowany na stałe np. na maszcie lub wewnątrz budynku co w przypadku użycia wersji o mocy 25W czyni z niego doskonałe rozwiązanie do budowy rozległych sieci łączności DMR.

Rok 2023 będzie obfitował także w kolejne nowości ze stajni Hytery – nowe serie radiotelefonów HP5, HP9 oraz HM7.

SYSTEM KOMUNIKACJI AUDIO-WIDEO WSPIERA FUNKCJONARIUSZY SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

Komunikacja audio-wideo pomiędzy osadzonymi (cele mieszkalne, oddziały, miejsca przy kratkach, bramach, w śluzach, w poczekalniach oraz we wszystkich pozostałych miejscach, gdzie wymagane jest zastosowanie interkomów) a pracownikami służby więziennej (oddziałowy, wychowawca, psycholog, monitorowy, czy punkt dowodzenia – pomieszczenie dowódcy) musi spełniać najwyższe standardy i podlegać ciągłemu monitorowaniu. Gwarantuje to najwyższą ochronę i bezpieczeństwo zarówno funkcjonariuszom, jak i wszystkim osobom znajdującym się na terenie jednostki.

W sytuacjach awaryjnych istotne jest, aby komunikaty były jasne, łatwo słyszalne i doskonale zrozumiałe dla wszystkich odbiorców. Wbudowana kamera, w jaką wyposażone są interkomy OD1 od Commend, zapewnia nawiązanie połączenia nie tylko głosowego, ale także video.

Rozwiązanie komunikacji interkomowej Commend jest dostosowane do codziennego funkcjonowania w jednostce i zapewnia wartość dodaną w zakresie bezpieczeństwa we wszystkich nadzorowanych strefach.

Połączenia alarmowe

W przypadku zdarzenia nadzwyczajnego system interkomowy umożliwia nadanie cichego powiadomienia alarmowego do wielu osób w tym samym czasie. Generowanie alarmu odbywa się za pomocą różnych urządzeń podłączonych do zacisków wejściowych np. przycisku napadowego, nożnego lub poprzez np. interkom oddziałowy, który jest wyposażony w funkcję nadawania alarmu poprzez wpisanie kodu, czy wybranie odpowiedniego przycisku. Można zastosować prostsze i szybsze rozwiązanie, jakim jest przewrócenie stacji, co wiąże się z automatycznym wygenerowaniem alarmu na pozostałych stacjach interkomowych.

Dzięki aktywacji cichego alarmu, każdy odbiorca automatycznie jest odbiorcą dźwięku pochodzącego ze stacji generującej alarm. Aby nie wzbudzać podejrzeń, mikrofon stacji interkomowej generującej alarm pozostaje włączony, natomiast głośnik jest wyłączony.

Odbiorca może nadać komunikat głosowy na stację generującą alarm. Alarmujący ma możliwość odebrania wielu sygnałów alarmowych w tym samym czasie. Dodatkowo, na wyświetlaczu alarmującego, jest wyświetlana informacja o ilości osób, które odebrały alarm.

Jeżeli żadna z osób nie odbierze alarmu przez zaprogramowany czas, powiadomienie zostaje przekierowane do innej grupy odbiorców.

Bezpieczeństwo i pewność rozwiązania

Stały automonitoring zapewnia prawidłowe działanie wszystkich elementów systemu i połączeń. Stacje interkomowe dokonują okresowego, automatycznego testowania swoich jednostek mikrofonowych i głośnikowych pod kątem ich prawidłowego działania. W przypadku wykrycia nieprawidłowości działania, do określonych systemów zarządzania budynkiem i bezpieczeństwem wysyłane są komunikaty alarmowe.

Rozgłoszenia grupowe

System umożliwia przekazywanie komunikatów zespołowych z wybranej stacji interkomowej nabiurkowej na wszystkie interkomy, bądź do określonej grupy odbiorców. Ponadto można wysyłać komunikaty na głośniki tubowe lub sufitowe instalowane na pasach ochronnych, polach spacerowych, na terenie jednostki, czy w poczekalniach dla odwiedzających.

Indywidualnie ustawiony dźwięk zapowiadający rozgłoszenie grupowe pozwala odbiorcom zidentyfikować rodzaj komunikatu. Istnieje możliwość ustawienia dźwięku tonowego, gongu oraz zapowiedzi głosowej (komunikat słowny). Komunikat tekstowy na wyświetlaczu interkomów umożliwia lepszą identyfikację grupy odbiorców oraz rodzaju rozgłoszenia.

KOMPAKTOWA FORMA, WYSOKA FUNKCJONALNOŚĆ

**Komunikacja interkomowa
na najwyższym poziomie**

www.ccpartners.pl

WIĘZIENIE – OBIEKT POD SPECJALNYM NADZOREM

Jednostki penitencjarne są szczególną klasą obiektów w zakresie ochrony obwodowej. Instalowane systemy ochrony perymetrycznej mają z reguły za zadanie zabezpieczyć obszar chroniony przed wtargnięciem intruzów do wewnątrz. W przypadku zakładów karnych to zadanie jest odwrotne, system ma jak najbardziej utrudnić i uniemożliwić opuszczenie zabezpieczonego terenu przez osadzonego. W tym artykule chciałbym przedstawić jeden z możliwych scenariuszy zabezpieczenia przykładowego obiektu z wykorzystaniem urządzeń z oferty firmy CIAS.

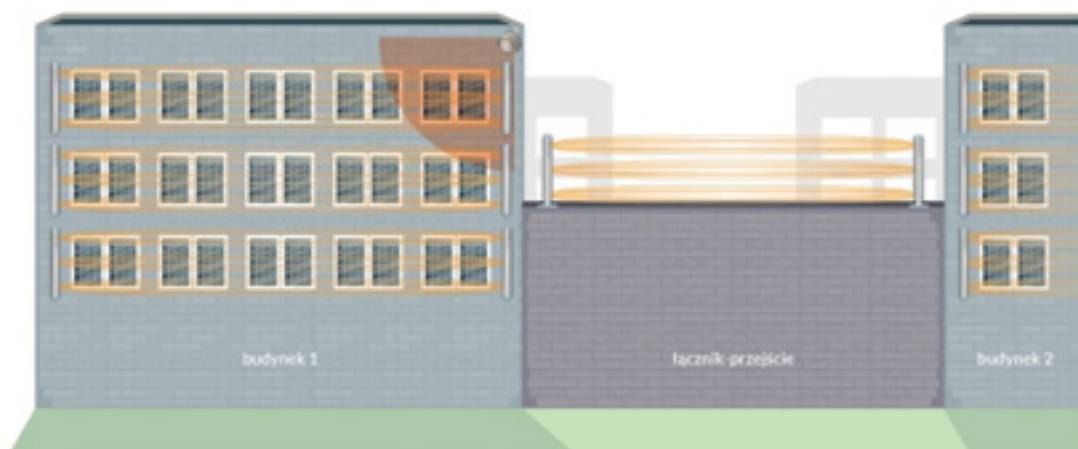
Plan sytuacyjny został przedstawiony na *Rysunku 1*. Otaczający obiekt płot składa się z dwóch części: betonowego muru i ogrodzenia ze zgrzewanego drutu ostrzowego. W części wykonanej z siatki zainstalowano na szczycie dodatkowo zwoje drutu ostrzowego. Do zabezpieczenia tej części ogrodzenia zaprojektowany został system SIOUX PRO2. Może on być zainstalowany na różnych typach ogrodzenia (siatka zgrzewana, siatka pleciona, panele zgrzewane) o wysokości do 6 metrów. Jeżeli zainstalowana na szczycie takiego ogrodzenia *concertina* zostanie fizycznie przytwierdzona do struktury ogrodzenia, to jest ona również nadzorowana przez system SIOUX i nie jest konieczne stosowanie dodatkowego systemu do jej zabezpieczenia. Czujniki systemu SIOUX PRO2, które standardowo instalowane są co pięć metrów, wykorzystują w swoim działaniu technologię 3D MEMS. Dzięki jej zastosowaniu oraz zaawansowanej analizie sygnałów opartej o algorytm FUZZY LOGIC system wykrywa próby wspinania się, przecinania lub obalania ogrodzenia, przy jednoczesnej odporności na warunki zewnętrzne – brak nie-

pożądanych alarmów wywołanych przez np.: porywy wiatru, przejeżdżające samochody lub pociągi. System ten pozwala na zastosowanie topologii pętlowej, co dodatkowo podnosi jego niezawodność, gdyż uodparnia go na przypadki utraty ciągłości (usterka lub celowe uszkodzenie) magistrali sygnałowo-prądowej. W ciągu instalowanych czujników można zastosować dodatkowe izolatory zwarć, jak również moduły wejść pozwalające na zbieranie sygnałów alarmowych z czujek zewnętrznych np. kontaktronów zabezpieczających bramy wjazdowe. Jeden sterownik systemu SIOUX może nadzorować do 1400 metrów ogrodzenia i pozwala na tej długości wydzielić nawet 80 stref alarmowych o dowolnej długości, również z wykorzystaniem technologii *TOUCH&ZONE*. Sterowniki SIOUX można łączyć w system o dowolnej długości. Sygnały alarmowe mogą być przekazywane do systemu nadrzędnego poprzez standardowe przełączniki lub z wykorzystaniem integracji programowych. W tym drugim przypadku istnieje możliwość takiego skonfigurowania systemu, aby podawał on konkretne miejsce naruszenia ogrodzenia z dokładnością do 1 metra a nie do wyznaczonej strefy alarmowej. SIOUX PRO2 jest zaawansowanym technologicznie systemem, który jest jednocześnie przyjazny użytkownikowi. W przypadku wymiany uszkodzonego przewodu, łączącego czujniki zainstalowane na płocie dzięki technologii *PLUG&PLAY*, nie ma konieczności wykonywania dodatkowych czynności serwisowych – system powraca samoczynnie do stanu sprzed usterki. W przypadku diagnostyki systemu można ją wykonać dwójako: podłączając się do sterownika bezpośrednio poprzez port USB lub zdalnie poprzez protokół Ethernet, gdyż sterowniki SIOUX PRO2 są urządzeniami natywnymi IP.

W części ogrodzenia wykonanej z betonu nie było możliwości, ze względów architektonicznych, zainstalowania na szczycie zwojów *concertina*. Do zabezpieczenia tego odcinka wykorzystane zostały bariery mikrofalowe *MICRO-RAY*. Pozwalają one na stworzenie bardzo wąskiej strefy detekcyjnej o szerokości 1 metra, długości do 100 metrów i wysokości do 3 metrów. Jest to produkt unikatowy na skalę światową, łączący w sobie wszystkie zalety barier mikrofalowych (niezawodne działanie w każdych warunkach pogodowych, nieczułość na opady śniegu lub deszczu, mgłę, szron, szadź, warunki nasłonecznienia) i dostępną dotychczas jedynie dla barier podczerwieni, wąską strefę detekcji. Dodatkowo

Rysunek 1. Plan obiektu

Rysunek 2. Front budynku

wieże, w których instalowana jest bariera MICRO-RAY, można malować na dowolny kolor farbami niemetalicznymi. W przypadku zwieńczenia muru wykorzystano bariery o wysokości 1 metra. Zastosowanie rozwiązania dwuwieżkowego pozwoliło na rozdzielenie charakterystyki działania bariery. Część dolna została uczulona na powolne przekradanie się przez strefę detekcji, a górna na szybsze próby jej pokonania. Jednocześnie obie zostały skonfigurowane jako pracujące w przestrzeni, w której obecne są ptaki i małe zwierzęta. Takie ustawienie parametrów pracy ma na celu minimalizowanie niepożądanych alarmów. Dookoła wszystkich budynków (pomarańczowe wiązki *Rysunek 1*) zainstalowana została wirtualna ściana (z barier MICRO-RAY) o wysokości 3 metrów i parametrach pracy zbliżonych do opisanych wcześniej, ale uzupełniona o scenariusz wykrywania prób przebiegania i przeskakiwania przez strefę detekcji. Tak jak w przypadku wszystkich cyfrowych urządzeń firmy CIAS, również MICRO-RAY ma możliwość zasilania lokalnym napięciem 13,8V lub poprzez PoE. Sygnały alarmowe są przekazywane do systemu nadrzędnego poprzez przekaźniki lub transmisję cyfrową, przez dodatkowy moduł IP DOORWAY z wykorzystaniem Ethernet-u. Do zabezpieczenia tej strefy, jeżeli jest tam wystarczająco szeroka przestrzeń, można również wykorzystać bariery mikrofalowe z serii ERMO X3 PRO, o zasięgu od 50 do 500 metrów i szerokości strefy detekcji od 5 do 12 metrów. Pomiędzy budynkami mieszkalnymi znajdują się przejścia, ponieważ są one od nich niższe, konieczne było zabezpieczenie ich dachów przed próbami wspięcia się na nie lub przed próbami opuszczenia się z nich na poziom gruntu. Tu również wykorzystano bariery MICRO-RAY ze względu na ich unikalne cechy – rozdzielenie scenariuszy działania w zależności od wysokości i algorytm uwzględniający ptaki.

Dodatkowym aspektem było zabezpieczenie frontów budynków przed próbami wydostania się przez okna. Standardowo w takich sytuacjach stosuje się czujniki MURENA PLUS CURTAIN (ideowo zobrazowane przez pomarańczowy ćwierć-

okrąg na *Rysunku 2*), pokrywając nimi całą powierzchnię budynku. Jest to wygodne, gdy na elewacji znajdują się rynny lub kanały wentylacyjne, dzielące powierzchnię zabezpieczaną na sekcje. W tym przypadku ze względu na brak przeszkód i łatwiejszą instalację zastosowano po raz kolejny bariery MICRO-RAY na uchwytych instalacyjnych, takich jak na płocie betonowym tylko uzupełnionych o dedykowane uchwyty, pozwalające na montaż tych barier na froncie budynku.

Miejsca szczególnie sprzyjające próbom wydostania się a jednocześnie narażone na zaistnienie niepożądanych alarmów w wyniku aktywności czy to ptaków, czy np. kotów można dodatkowo dobezpieczyć nowością w ofercie CIAS – systemem SYNAPSES. Jest to urządzenie wykorzystujące wyspecjalizowane oprogramowanie do klasyfikacji wizualnej obiektów pojawiających się w strefie chronionej zarejestrowanych przez system telewizji dozorowej. SYNAPSES pozwala na sterowanie czułością wszystkich urządzeń cyfrowych z oferty CIAS (bariery i czujniki mikrofalowe oraz system napłotowy) w zależności od klasyfikacji intruza. Jeżeli w strefie znajdzie się kot to system obniży czułość detekcji np. systemu SIOUX, aby nie wywołać „fałszywego” alarmu ale jeżeli pojawiający się obiekt zostanie zaliczony do klasy INTRUZ to czułość zostanie podniesiona w takim stopniu aby nawet minimalne dotknięcie ogrodzenia spowodowało alarm.

Przedstawiony powyżej scenariusz wykorzystania urządzeń z oferty firmy CIAS wraz z połączeniem z systemem nadzoru wizyjnego i zabezpieczeniami fizycznymi (kraty, płoty, mury) pozwala na maksymalne utrudnienie wydostania się z obiektu bez zaalarmowania funkcjonariuszy nadzorujących ten obszar. Stworzono trzy linie zabezpieczeń elektronicznych pomiędzy wnętrzem budynku a przestrzenią poza murem. Pozwala to, w razie próby wydostania się osadzonego, na zmaksymalizowanie czasu dostępnego personelowi do zneutralizowania zagrożenia ucieczki.

Paweł Cendrowski

CIAS Sp. z o.o.
ul. Żeligowskiego 8/10
90-753 Łódź

+48 42 236 37 38
biuro@cias.com.pl

www.cias.com.pl

INTEGRACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZEŃ GWARANCJĄ BEZPIECZEŃSTWA W JEDNOSTKACH PENITENCJARNYCH

Nikogo nie trzeba przekonywać, jak istotne jest skuteczne zabezpieczenie więzień i aresztów śledczych. Bezpieczni chcą czuć się pracownicy tych obiektów, społeczeństwo oraz sami osadzeni. Niebezpieczne sytuacje w relacjach między więźniami, jak również między osadzonymi a strażnikami nie są niczym niezwykłym w codziennej rzeczywistości. **Najnowsze systemy zabezpieczeń są na tyle skuteczne, że często zapobiegają takim zdarzeniom a na pewno minimalizują częstotliwość ich występowania. Takie systemy posiada w swojej ofercie nasza firma – Miwi Urmet. W jednostkach penitencjarnych możemy pochwalić się wdrożeniami systemów kontroli dostępu, monitoringu wizyjnego czy interkomowego systemu bezpieczeństwa.** Są to rozwiązania o wysokiej funkcjonalności, niezawodne, łatwe w użyciu zarówno dla kadry zarządzającej, personelu, osadzonych, jak i osób odwiedzających.

Kontrola dostępu – Zintegrowany System Bezpieczeństwa ProtegeGX

Rozwiązanie integrujące wiele technologii informatycznych przy użyciu otwartych standardów. Pozwala na integrację funkcji zabezpieczenia w dużych obiektach zaawansowanych technologicznie. Wpływa to na pełniejsze wykorzystanie funkcjonalności poszczególnych systemów czy modułów oraz sprawia, że obsługa całego systemu jest łatwiejsza i bardziej intuicyjna. Współdziałanie wielu różnych systemów i modułów stwarza dodatkowe funkcjonalności podnoszące poziom bezpieczeństwa chronionego obiektu. Dzięki zaawansowanemu modułom sprzętowym oraz oprogramowaniu opartym na najnowszych rozwiązaniach i otwartych standardach, system ProtegeGX oferuje najwyższy stopień zabezpieczenia, rozproszoną logikę odporną na awarie połączeń i punktów sprzętowych, wysoką funkcjonalność oraz intuicyjny interfejs użytkownika wraz z pełną wizualizacją zintegrowanych systemów.

System ochrony obwodowej

Mitech® to włoski producent barier (mikrofalowych oraz podczerwieni) i czujników do ochrony perymetrycznej, któ-

rego produkty mamy w swojej ofercie. Urządzenia Mitech® charakteryzują się innowacyjnością, najwyższą niezawodnością oraz wysoką jakością wykonania. Pełna gama produktów pokrywa zapotrzebowanie budownictwa cywilnego, przemysłu, a także obiektów wrażliwych, takich jak więzienia, obiekty militarne czy odcinki granic.

Telewizja przemysłowa

Kompleksowa oferta Miwi Urmet w zakresie telewizji przemysłowej obejmuje wszystkie niezbędne do uruchomienia systemu urządzenia. W zakresie służb mundurowych na szczególną uwagę zasługują wandaloodporne, narożne kamery do monitorowania cel, kamery specjalistyczne PTZ z doświetleniem światłem widzialnym oraz podczerwienią, kamery współpracujące z radarem, rozwiązania wspierające analizę wideo oraz systemy zapewniające integrację z innymi systemami zabezpieczeń, w tym ProtegeGX.

System interkomowy Castel

System ten zapewnia interkomunikację za pomocą głosu i obrazu na najwyższym poziomie jakościowym i technicznym. Dedykowany jest m.in. do obiektów w sektorze więziennym i obejmuje urządzenia mogące mieć zastosowanie zarówno w celach więziennych, okienkach podawczych czy pokojach widzeń.

Zaletą współpracy z naszą firmą jest nie tylko kompleksowa oferta, która wyżej została przedstawiona. **Ważne jest również to, że na każdym etapie realizowanej inwestycji, projektanci, inwestorzy, integratorzy i instalatorzy mogą liczyć na fachowe wsparcie, pomoc w projektowaniu, instalacji, konfiguracji oraz uruchamianiu naszych rozwiązań. Pomagamy również w tworzeniu koncepcji i projektów opartych na urządzeniach z naszej oferty.** Prowadzimy też bezpłatne szkolenia z zakresu: projektowania, instalacji oraz obsługi oferowanych systemów.

Miwi Urmet Sp. z o.o.
ul. Pojezierska 90A
91-341 Łódź

 42 616 21 00
 miwi@miwiurmet.pl

www.miwiurmet.pl

**KD
CCTV
INTERKOMY
SSWiN**

ZINTEGROWANE SYSTEMY ZABEZPIECZEŃ

ICTProtegeGX®

Milesight

NUUO®

MITECH®
LEADING PERIMETER SECURITY

urmet
MIWI

MIWI URMET Sp. z o.o. +48 42 616 21 00
ul. Pojezierska 90a, 91-341 Łódź miwi@miwiurmet.pl

www.miwiurmet.pl

SPECJALIZOWANE ZAMKI I DRZWI DLA WIĘZIENNICTWA

KŁOS Nowoczesne Technologie Bankowe Sp. z o.o. jest firmą, której marka na trwałe wpisała się w rozwój rynku zabezpieczeń. Od 1964 roku charakterystyczne logo KŁOS pojawiło się na wrzutniach depozytowych oraz zamkach własnej konstrukcji produkowanych na zlecenie Narodowego Banku Polskiego.

W miarę opracowywania kolejnych rozwiązań w obszarze zabezpieczeń, firma rozwinęła m.in. linię zamków mechanicznych ASP (kl. 7, certyfikat IMP), zaprojektowanych z myślą o zwiększeniu bezpieczeństwa i funkcjonalności pracy w aresztach śledczych, zakładach karnych i izbach zatrzymań. Ze względu na specyfikę warunków użytkowania, zamki ASP charakteryzują się prostą konstrukcją, zapewniającą niezawodne działanie oraz odporność na uszkodzenia mechaniczne, zmiany temperatury, wilgotność, pył i kurz. Zamki ASP są produkowane w wersji jednostronnej i obustronnej, dostępna jest również opcja zatrzaśku umożliwiającego szybkie zamknięcie bez użycia klucza. Masywny klucz może w przypadkach ekstremalnych służyć do samoobrony.

KŁOS to również dostawca certyfikowanych drzwi w klasie odporności RC4, które wyposażone są w zamek więzienny ASP. Drzwi te wykonujemy w wersji zaprojektowanej dla zakładów karnych i miejsc zatrzymań. Mogą być wyposażone w okienko podawcze, ręczne zasuwki i inne funkcjonalności zgodnie z potrzebami klienta.

Zarówno drzwi, jak i zamek ASP posiadają certyfikat Instytutu Mechaniki Precyzyjnej.

KŁOS NTB zapewnia kompleksowy montaż u klienta oraz własną obsługę serwisową na terenie całego kraju. Naszymi klientami są zakłady karne, banki komercyjne i spółdzielcze, sieci stacji paliwowych oraz sklepów wielkopowierzchniowych. Zapraszamy do kontaktu i rozmowy na temat solidnych rozwiązań dostosowanych do Państwa indywidualnych potrzeb technicznych i użytkowych.

Kłos Nowoczesne Technologie Bankowe Sp. z o.o.

Mościska
ul. Chabrowa 32
05-080 Izabelin

+48 22 722 86 90

bank@klos.com.pl

WWW.KLOS.COM.PL

ZAMEK ASP 03

Zamek nawierzchniowy jednostronnie otwierany
z zatrząskiem (paniczny)

BEZPIECZEŃSTWO >>

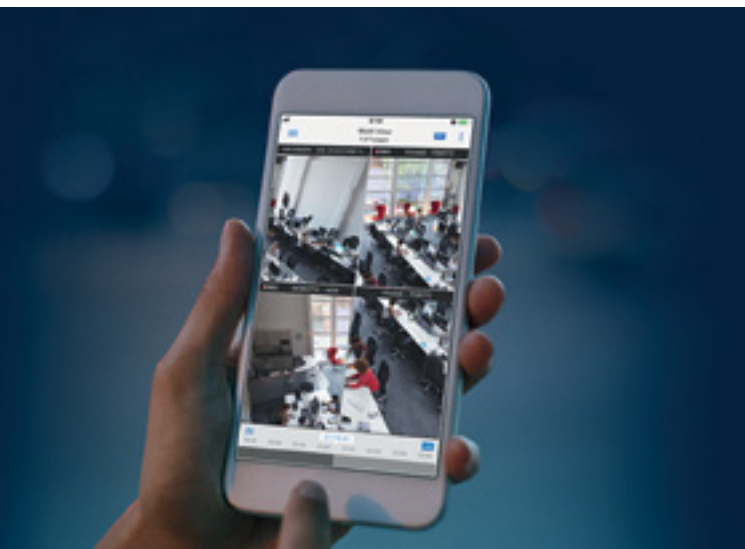
NIEZAWODNOŚĆ >>

**GWARANCJA
JAKOŚCI >>**

Zamek ASP 03 nawierzchniowy jednostronnie otwierany przeznaczony do cel więziennych, krat przejściowych, furt więziennych, który znajduje zastosowanie w placówkach penitencjarnych. Posiada certyfikat IMP.

LINCOLNSHIRE SECURE UNIT – PLACÓWKA WIĘZIENNA DLA NIELETNICH

Nawet w najbardziej wymagających środowiskach, w których bezpieczeństwo ma znaczenie krytyczne, takich jak więzienie, Synology Surveillance Station nigdy nie zawodzi. – Synology to rozwiązanie do nadzoru wideo, które bez wątpienia polecilibyśmy zarówno dużym, jak i małym klientom

Christopher Daly-Roy
dyrektor generalny

Firma

Firma Peachy Event Services rozpoczęła działalność na początku 2000 roku i przekształciła się w firmę instalującą sprzęt audio-wideo i do monitoringu (zarówno w branży eventowej, jak i w instalacjach komercyjnych). Działa również jako dostawca usług pomocy technicznej na różnego typu wydarzeniach.

Zespół firmy Peachy, z siedzibą w Lincoln i Littlehampton w Wielkiej Brytanii, zapewnia monitoring wideo, transmisje na żywo oraz rozwiązania audio-wideo dla wielu imprez i obiektów. Celem firmy jest znajdowanie rozwiązań tam, gdzie dla innych jest to niemożliwe, dzięki swojej elastyczności i pomysłowości.

Wyzwanie

Jednym z najwierniejszych klientów firmy Peachy jest Lincolnshire Secure Unit, placówka więzienna dla nieletnich, wymagająca wideonadzoru 24 godziny na dobę 7 dni w tygodniu. Używany od sześciu lat system placówki wymagał

modernizacji w celu zwiększenia wydajności monitorowania, rozdzielczości nagrań i ogólnej niezawodności systemu. Nowe rozwiązanie musiało obsługiwać bezprzerwowe zasilanie (UPS) w celu zapewnienia ciągłości pracy w przypadku awarii zasilania, a także inne opcje nadmiarowości.

Istniejący system obejmował dwa urządzenia Synology RS3614xs rejestrujące obraz z ponad 160 kamer, które zastąpiły rozwiązanie analogowe sprzed 2000 r. i od czasu instalacji działa bez zarzutu. Korzystał jednak z kamer MPEG o rozdzielczości 720p, niewystarczających według aktualnych standardów.

W odpowiedzi na zwiększoną złożoność strumieni danych i sieci urządzeń placówka wyróżniła trzy główne problemy: uproszczenie strumieni danych i kanałów na żywo; wydłużenie czasu pracy bez przestojów dzięki zapasowym serwerom nagrywającym; wdrożenie centralnego zarządzania systemem dozoru, kamerami i urządzeniami monitorującymi.

Ponieważ od ponad 6 lat placówka nie miała żadnych znaczących problemów z pierwotnie zastosowanymi dwiema jednostkami Synology, nie wahała się wdrożyć dodatkowych rozwiązań firmy Synology.

Rozwiązanie

Nowy system placówki obejmuje 167 kamer i sześć jednostek Synology RS3617RPxs działających jako serwery nagrywające, z których wszystkie zostały skonfigurowane tak, aby przełączały się awaryjnie na pulę dwóch jednostek RS3614xs działających jako rejestratory zapasowe w przypadku awarii.

Nowa para jednostek Synology RS3621xs+ w konfiguracji klastra Synology High Availability stanowi mózg systemu, pełniąc rolę serwerów centralnego systemu zarządzania Surveillance Station (CMS). Wykonują one jednak również inne ważne zadania, uruchamiają pakiety DHCP Server, Docker, Maria DB, php MyAdmin i Synology Webstation.

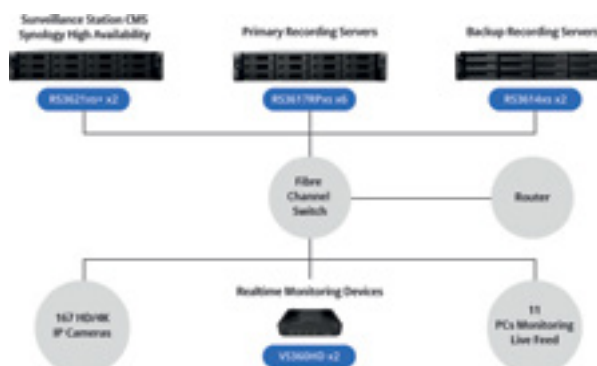
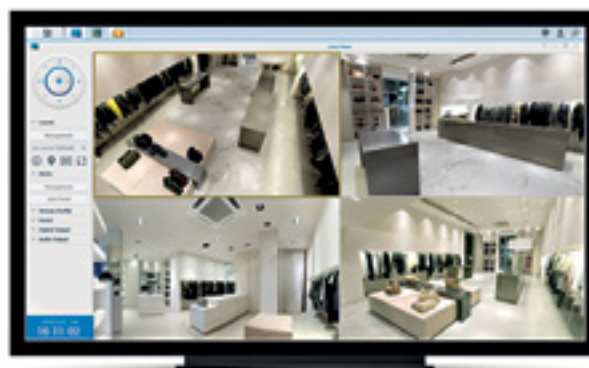
Serwerownia bazuje na szybkiej sieci Fibre Channel, odizolowanej od sieci kamer, aby zapewnić systemowi Surveillance Station CMS przepustowość do 2 Gb/s na Surveillance Station, z obsługą zasilaczy awaryjnych w celu uzyskania nadmiarowości zasilania. W celu zapewnienia, że systemy tworzenia kopii zapasowych będą działać w przypadku awarii, regularnie wykonywane jest ręczne przełączanie awaryjne. Dodatkowo, przy użyciu funkcji Hyper Backup, w lokalizacjach zdalnych często tworzone są kopie zapasowe konfiguracji systemu Surveillance Station CMS i przesyłane do pamięci Synology C2 Storage.

Korzyści

Zmodernizowane rozwiązanie Synology zapewnia placówce Lincolnshire Secure Unit nowoczesną podstawową sieć do nadzoru, która oferuje wysoką dostępność, proste zarządzanie, rozwiązania do odtwarzania danych po awarii i niezawodne kopie zapasowe.

– Nawet w najbardziej wymagającym środowisku, w którym bezpieczeństwo ma znaczenie krytyczne, takim jak więzienie, Synology Surveillance Station nigdy nie zawodzi – mówi Christopher Daly-Roy, dyrektor generalny firmy Peachy Events.

– Synology to rozwiązanie do nadzoru wideo, które bez wątplenia polecilibyśmy dużym i małym klientom.

Zalecane funkcje

Surveillance CMS – System scentralizowanego zarządzania (CMS) firmy Synology oferuje możliwość efektywnego zarządzania, elastycznego wdrażania, stałego nagrywania i prewencyjnej kontroli. Funkcje te przeznaczone są dla zastosowań na wielu obiektach i serwerach, obejmujących do 5000 kamer i 300 urządzeń NAS. (<https://www.synology.com/pl-pl/surveillance/feature/cms>)

Synology C2 Storage – Tworzenie kopii zapasowej danych serwera Synology NAS w chmurze (<https://c2.synology.com/pl-pl/storage/nas>)

High Availability – Połącz serwery Synology w centralnie zarządzany klaster pracy awaryjnej, aby zmaksymalizować czas pracy bez przestojów i zwiększyć niezawodność Twoich systemów informatycznych – dla Ciebie i Twoich klientów. (https://www.synology.com/pl-pl/dsm/feature/high_availability)

Wiecej informacji odnośnie bezpłatnej, dla posiadaczy serwerów Synology, aplikacji do monitorowania Surveillance Station tutaj: https://www.synology.com/pl-pl/vms/solution/surveillance_office_building

Synology GmbH
Grafenberger Allee 295
40237 Düsseldorf
Germany

✉ pl_sales@synology.com

www.synology.com

SYSTEM KONTROLI DOSTĘPU RACS 5 – OPTYMALNE ROZWIĄZANIE W OBIEKTACH PENITENCJARNYCH

Wymiar sprawiedliwości to jeden z filarów działalności państwa odpowiedzialnych za jego bezpieczeństwo. Nerozerwalnie związane są z nim miejsca przetrzymywania podejrzanych oraz skazanych. Z uwagi na charakter odpowiednie ich zabezpieczenie jest zadaniem wymagającym i skomplikowanym. Zakłady penitencjarne są szczególnie, ponieważ ryzyko wystąpienia zagrożenia dla ich bezpieczeństwa może nadejść zarówno z zewnątrz, jak i z wewnątrz. Miejsca, w których stosunkowo często może dochodzić do pojawienia się niebezpiecznych zdarzeń, muszą być wyposażone w skuteczne narzędzia ograniczające niepożądane sytuacje. Jednym z głównych elementów zapewniających odpowiednią ochronę jest dobrze dopasowany system kontroli dostępu (KD), który przede wszystkim uporządkuje procesy bezpieczeństwa oraz zadba o to, by zarządzanie obiektem było zautomatyzowane i intuicyjne.

Taki system powinien tworzyć całość w ramach kompleksowego zabezpieczenia danego obiektu zarówno poprzez środki ochrony fizycznej, jak i technicznej. Powinien bez problemów integrować się z pozostałymi elementami, takimi jak system dozoru wizyjnego (VSS/CCTV), system sy-

gnalizacji włamania napadu (SSWiN), sygnalizacji pożaru (SSP/SAP), czy systemami automatyki budynkowej, w szczególności automatyki pozwalającej na zdalne sterowanie bramami i przejściami. Wymogi te spełnia rodzimy produkt – system RACS 5, czyli zintegrowana platforma kontroli dostępu, bezpieczeństwa i automatyki klasy *Enterprise*. RACS 5 został opracowany przez inżynierów firmy Roger, posiadającej ponad 30-letnie doświadczenie w projektowaniu, produkcji i sprzedaży systemów zabezpieczeń. Ponadto jego funkcjonalność jest nieustannie rozwijana w celu dostosowywania systemu do zmieniających się potrzeb rynku.

Jednym z najważniejszych aspektów wpływających na poziom bezpieczeństwa w budynkach Służby Więziennej jest zapewnienie odpowiedniej ochrony przed nieuprawnionym dostępem do określonych stref obiektu i przejść. Odpowiadając na to zapotrzebowanie, RACS 5 umożliwia stosowanie w obiekcie bezpiecznych identyfikatorów zbliżeniowych, które stanowią kluczowy element bezpieczeństwa systemu. Z uwagi na to, iż są to rozwiązania oparte przede wszystkim na technologiach informatycznych, mamy tu do czynienia z bezpieczeństwem cybernetycznym. Używanie bezpiecznych kart MIFARE® DESFire® oraz MIFARE Plus® wy-

korzystających szyfrowane sektory danych (SSN) skutecznie minimalizuje ryzyko powielania kart i uzyskania w ten sposób niekontrolowanego dostępu do obiektu/przejścia. Wykorzystanie numeru SSN wymaga stosowania odpowiedniego sprzętu i jego właściwej konfiguracji, dlatego wszystkie czytniki MIFARE® marki Roger oferują możliwość odczytu szyfrowanego numeru karty. Dodatkowo można stosować też czytniki biometryczne, również dostępne w ofercie.

Platforma RACS 5 oferuje także wieloetapowe tryby identyfikacji użytkowników, które wymuszają użycie więcej niż jednej formy identyfikacji, np. karta + PIN lub karta + odcisk palca. Dodatkowo oprogramowanie pozwala na tworzenie własnych trybów. Zastosowanie tej funkcji wraz ze wspomnianymi wcześniej bezpiecznymi kartami MIFARE® tworzy bardzo trudną do pokonania barierę bezpieczeństwa, która może zostać jeszcze wzmocniona. Zapewnia to funkcja dostępu z autoryzacją zewnętrzną, w której ostateczna decyzja o przyznaniu dostępu jest uzależniona od operatora śledzącego i kontrolującego pracę systemu. Druga opcja to skorzystanie z funkcji wejścia komisyjnego, gdzie dostęp może być przyznany dopiero po równoczesnej identyfikacji dwóch użytkowników uprawnionych do danego przejścia.

System pozwala również na tworzenie algorytmów korzystania z przejść, wymuszających określone zachowanie, np. służa – gdzie nie można otworzyć drugich drzwi/przejścia bez zamknięcia pierwszego czy brak możliwości ponownego otwarcia/wejścia do danej strefy bez jej uprzedniego opuszczenia.

Jedną z podstawowych cech zapewniających wysoki poziom bezpieczeństwa w zakładzie penitencjarnym jest możliwość weryfikacji każdej chronionej strefy i reagowania w czasie rzeczywistym na pojawiające się w niej zagrożenia przez operatora/dyżurnego czy administratora obiektu. System RACS 5 daje takie rozwiązanie w postaci wizualizacji systemu kontroli dostępu oraz zintegrowanych z nim systemów VSS/CCTV, SSWiN i SSP/SAP. Dzięki tej funkcjonalności administrator może stworzyć plan sytuacyjny (wielopoziomowe mapy obiektu) dla monitorowanego obszaru i śledzić w ten sposób wiele budynków lub kondygnacji w tym samym czasie, bez konieczności przełączania się między osobnymi mapami. Oprócz tego moduł Map pozwala na podział obszarów na strefy alarmowe oraz śledzenie w czasie rzeczywistym znajdujących się w nich osób. Wizualizacja systemu umożliwia operatorowi oddziaływanie na monitorowane obszary, dzięki czemu może on szybko i skutecznie reagować na zaistniałe zdarzenia. Funkcja wizualizacji systemu RACS 5 oraz zintegrowanych z nim innych rozwiązań podnosi poziom bezpieczeństwa w obiekcie, a także zapewnia w wielu przypadkach kompleksowe zarządzanie wszystkimi systemami w ramach jednego oprogramowania. Możliwe przy tym jest tworzenie lokalnych punktów kontroli, co umożliwia rozproszone zarządzanie poszczególnymi strefami/partycjami z centralnym nadzorem, pozwalające na dostosowanie systemu do specyfiki danego obiektu.

Możliwe jest również uporządkowanie obiegu kluczy w monitorowanym obiekcie dzięki integracji systemu RACS 5 z depozytorami kluczy serii RKD (opracowanymi i produkowanymi także przez firmę Roger). Zarządzanie nimi w ramach jednego oprogramowania skutecznie ogranicza ryzyko uzyskania nieuprawnionego dostępu osób do kluczy oraz zapewnia pełną rejestrację zdarzeń związanych z ich obiegiem. Integracja pozwala również na tworzenie szeregu raportów i wykorzystywanie zaawansowanych funkcji, takich jak zdalne powiadomienia oraz monitorowanie zdarzeń online. Jedną z funkcji szczególnie przydatnych w obiektach Służby Więziennej jest możliwość zablokowania wyjścia z obiektu użytkownika, który nie zwrócił klucza pobranego wcześniej z depozytora.

System RACS 5 to platforma, której celem jest zapewnienie optymalnego rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa monitorowanego obiektu. Mając to na uwadze, RACS 5 jest wciąż rozwijany tak, aby był jak najlepiej dopasowany do zmieniających się wymagań użytkowników oraz rozwiązań dostępnych na rynku zabezpieczeń. Dzięki Serwerowi Integracji możliwe jest dostosowanie systemu do potrzeb konkretnych projektów, jak np. dodanie nowych funkcji czy integracja z innymi systemami. Firma Roger zapewnia również wsparcie techniczne na każdym etapie realizacji inwestycji, począwszy od projektowania aż po wdrożenie i użytkowanie systemu, co stanowi często istotny element brany pod uwagę przy wyborze konkretnego rozwiązania.

Szczegółowe informacje o systemie i dostępnych rozwiązaniach można uzyskać na stronie www.roger.pl, gdzie na bieżąco udostępniane są informacje o pojawiających się nowościach.

Roger Sp z o.o. sp. k.
Gościszewo 59
82-400 Sztum

+48 55 272 01 32
roger@roger.pl

www.roger.pl

RĘCZNY NEUTRALIZATOR – SKUTECZNIE UNIESZKODLIWIA DRONY

Ręczny neutralizator może być skuteczną bronią w walce z dronami przemysłowymi. W sposób elektroniczny blokuje ono działanie Bezzałogowego Statku Powietrznego (BSP), czyli drona, poprzez wysyłanie sygnału zatrzymującego działanie takiego pojazdu. Stanowi on jeden z głównych elementów antydronowego systemu HAWK. Urządzenie może znaleźć zastosowanie w różnych obiektach chronionych, stając się skutecznym antidotum m.in. na przemyt.

Neutralizator jest lekkim (waży zaledwie 3,5 kg), bezpiecznym dla użytkownika urządzeniem o zasięgu 1,7 km, które dzięki swym funkcjonalnościom może być także użytkowany w obszarze zabudowanym bez wpływu na osoby przebywające w obszarze jego działania. Ten polski produkt jest produkowany przez zielonogórską firmę Hertz Systems Ltd, która posiada własny dział B+R oraz ponad 30 lat doświadczenia w obszarze bezpieczeństwa. Neutralizator ręczny firmy Hertz posiada certyfikaty bezpieczeństwa dla użytkownika.

Służy on do natychmiastowego unieszkodliwienia drona, który znajdzie się np. na chronionym obszarze. Działanie neutralizatora powoduje, że obiekt taki, na skutek faktycznej utraty kontaktu z podmiotem sterującym nim, staje się bezużyteczny. W efekcie takiej neutralizacji BSP ląduje w miejscu utraty sygnału lub wraca, skąd przybywa i po prostu wykonywane przez niego działanie zostaje zablokowane – opisuje działanie neutralizatora Zygmunt Rafał

Trzaskowski, Prezes Hertz New Technologies – zielonogórskiej firmy, która sprzedaje systemy antydronowe wyprodukowane przez Hertz Systems.

Prosty w obsłudze i skuteczny

Schemat działania neutralizatora jest bardzo prosty. Do jego uruchomienia wystarczy naciśnięcie dosłownie jednego przycisku. Po uruchomieniu wysyłany jest sygnał blokujący działanie BSP, przez co zostaje on całkowicie pozbawiony kontroli ze strony urządzenia sterującego. W tym samym czasie BSP jest – co ważne: bezpiecznie – sprowadzany na ziemię lub nawet zmuszony do powrotu (tam, skąd przybył). Swoje zastosowanie może znaleźć w walce z przemytem w takich miejscach jak areszty, zakłady karne czy inne strzeżone miejsca odosobnienia.

Dzięki temu urządzeniu np. funkcjonariusz Służby Więziennej może w łatwy sposób, i to bez skomplikowanego szkolenia, zneutralizować BSP wkraczający na obszar więzienia z kontrabandą.

Neutralizator ręczny zapobiega więc wlotowi drona na teren zakładu penitencjarnego i nielegalnemu dostarczaniu więźniom przemysłowych przedmiotów – wskazuje Zygmunt Rafał Trzaskowski.

Neutralizator to jeden z elementów całego systemu antydronowego HAWK. System antydronowy HAWK należy do szeroko pojętych technologii wczesnego wykrywania BSP, które mogą być zintegrowane i sprzężone z istniejącymi już systemami zabezpieczeń w jednostce. HAWK pozwala na detekcję oraz w pełni autonomiczną neutralizację dronów.

Aby skutecznie wykrywać bezałogowe statki latające, wykorzystujemy przede wszystkim technologię radarową, radionamierniczą, akustyczną oraz kamery termowizyjne. System nasz jest w pełni autonomiczny i sam wykrywa oraz neutralizuje drony w momencie, kiedy zbliżą się one do strefy chronionej – zaznacza Prezes Hertz New Technologies. Dodaje przy tym, że jednym z elementów systemu HAWK jest precyzyjny i obrotowy, zaś kierunkowy neutralizator, po wykryciu i namierzeniu obiektu, kieruje emisję radiową tylko i wyłącznie w jego stronę, blokując systemy nawigacji takiego drona.

Nadlatujący BSP po prostu ślepnie – kwituje krótko Zygmunt Rafał Trzaskowski. Zwraca przy okazji uwagę na różne możliwości neutralizacji dronów.

Neutralizacja niekinetyczna

To tzw. *jamming*, czyli zagłuszanie. Zapewnia neutralizację poprzez przerwanie łączności między operatorem a dronem, przez co traci on możliwość sterowania. Zakłócony zostaje wpływ operatora drona na transmisję danych z kamer czy możliwość odparcia podpiętych pod niego ładunków wybuchowych.

Nasz neutralizator jest dookólny, czyli ma możliwość neutralizować zagrożenia w zakresie 360 stopni i nawet, kiedy w rejon chroniony wejdzie rój dronów z różnych kierunków, operator manualnie albo system automatycznie załącza dookólny system neutralizacji, tworząc parasol ochronny nad chronionym obiektem – opisuje Prezes Hertz New Technologies.

Moduł hakowania

System potrafi zhakować protokół drona, ujawniając, jakiego jest rodzaju i przez kogo został wyprodukowany. Wówczas operator, włamując się w jego software, może przejąć nad nim kontrolę, uniemożliwiając operatorowi pierwotnemu kontrolę nad maszyną.

Możemy mu wgrać nowy tor lotu, wyznaczyć nowy kierunek i wskazać miejsce, w które ma polecieć – wymienia możliwości hakowania HAWK-a Zygmunt Rafał Trzaskowski.

Spoofing, czyli zagłuszanie

Dzięki użyciu spoofingu możliwe jest odepchnięcie drona od miejsca chronionego albo wprowadzenie nowych danych co do kierunku, w jakim ma lecieć lub wysokości, którą można obniżyć tak, by uderzył w ziemię. Jest przy tym obojętne, jakim systemem nawigacji dysponuje dany dron: GPS, rosyjski Glonass, chiński Beidou czy Galileo.

Neutralizacja kinetyczna, czyli hard kill

HAWK zintegrowany jest z działkiem przeciwlotniczym wyprodukowanym przez Zakłady Mechaniczne Tarnów,

spółkę PGZ. System wykrywa i naprowadza działko na cel, który niszczy.

Cały system, a więc zarówno złożony z detekcji i neutralizacji BSP, jak i nawet tylko jeden jego element służący do neutralizacji drona może się okazać skutecznym antidotum wobec latających statków, które dostarczają więźniom niedozwolone produkty.

Narkotyki, telefony, broń, śrubokręty czy karty SIM. To przedmioty, które najczęściej doklejone do drona trafiają do rąk więźniów zamkniętych w zakładach penitencjarnych. Podklejone do dronów paczki z takimi przedmiotami są często odbierane na „spacerniaku” z podlatującego drona, zrzucone z powietrza lub zamontowane na prowizorycznej lancy utwierdzonej na dronie tak, by dostarczany pakunek mógł zmieścić się między kratami – mówi Zygmunt Rafał Trzaskowski, opierając się na konkretnych doświadczeniach Służby Więziennej. Zauważa, że w takich przypadkach wykrywanie i zakłócanie dronów mają bardzo ważne znaczenie dla utrzymania najwyższych standardów bezpieczeństwa.

To jest zagrożenie dla jednostki. Dron może coś opuścić, osadzeni to przemycą. Mogą to być środki niedozwolone, telefony komórkowe – potwierdza dla Telewizyjnego Kuriera Mazowieckiego ppor. Michał Pietrzak, zastępca kierownika działu ochrony Zakładu Karnego w Płocku. Wraz z przedstawicielami innych służb uczestniczył on na terenie płockiego Aeroklubu Ziemi Mazowieckiej

w zorganizowanym przez Hertz New Technologies pokazie działania antydronowego systemu HAWK.

Coraz większe zainteresowaniem przeciwdziałaniem przemytniczym dronom

Sprawa cieszy się coraz większym zainteresowaniem, tym bardziej że – jak np. relacjonował Polsat News w materiale pod tytułem „Skazaniec łapał przesyłkę na spacerniaku”

– o konkretnych incydentach z wykorzystaniem dronów do przemytu niedozwolonych przedmiotów do więzień informowały w ostatnich miesiącach media. Chodziło zarówno o przypadki krajowe, jak i zagraniczne. Oto niektóre z nich:

W 2017 r. doszło do ucieczki więźnia z Lieber Correctional Institution – zakładu karnego o maksymalnym rygorze, znajdującego się w Karolinie Południowej. Przy zbiegu schwytanym niedługo później w Austin (Teksas) funkcjonariusze policji znaleźli pistolet półautomatyczny, strzelbę, cztery telefony komórkowe i 47 654 dolarów w gotówce. W trakcie dochodzenia wyszło na jaw, że w trakcie ucieczki skazany korzystał z przecinaka do drutu, który został mu dostarczony przy użyciu drona [3, 4].

W obecnym roku, po ośmiomiesięcznym dochodzeniu, aresztowano 20 osób podejrzanych o przemyt narkotyków, noży, tytoniu i broni palnej do zakładu karnego Lee Correctional Institution w Karolinie Południowej. Aresztowani, należący do dwóch samodzielnie działających grup, byli opłacani przez więźniów. Prawdopodobnie broń pochodząca z powietrznego przemytu (za pomocą drona) została wykorzystana w trakcie kwietniowych zamieszek, w których zmarło 7 osób, a 20 raniono [5].

W UK po analizie w 2018 roku roczny przemyt narkotyków do więzień za pomocą dronów szacowany był na 80 mln funtów (20 ton) rocznie.

Podczas opisywanych tu zdarzeń żaden z zarządów więzień nie dysponował jeszcze skutecznym systemem antydronowym, który mógł udaremnić przemyt. Stosowne służby dopiero teraz podejmują decyzje o zakupie przeciwdziałającego dronom rozwiązania. Zrobiła to np. meksykańska policja, która od kilkunastu lat zmaga się z coraz większą plagą przemytu dokonywanego za pomocą BSP. Wyposażyła się ona ostatnio w kilka istotnych elementów antydronowego systemu HAWK od zielonogórskiej firmy Hertz New Technologies.

Hertz New Technologies Sp. z o.o.
Ul. Nowy Kisielin-A. Wysockiego 2
66-002 Zielona Góra

+48 785777554
p.olszewski@hertznnt.pl

www.hertznnt.pl

SYSTEM INTERKOMOWO – PRZYZYWOWY Z RADIOWĘZŁEM

System komunikacji głosowej stanowi niezbędne wyposażenie wielu zakładów karnych i aresztów śledczych. Jednak nie wszystkie systemy dają radę sprostać wymaganiom stawianym obecnie w jednostkach penitencjarnych. System musi posiadać bogatą funkcjonalność wspierającą pracę personelu, być niezawodny, intuicyjny w obsłudze i łatwy w utrzymaniu przez służby techniczne. Ważną cechą jest również możliwość podłączenia każdego urządzenia do istniejącej infrastruktury LAN. Takim systemem jest V-Cast.

Nowoczesne rozwiązanie

Wykorzystanie w systemie V-Cast technologii IP w serwerze i w urządzeniach końcowych, umożliwia wdrożenie elastycznego i skalowalnego systemu bezpieczeństwa. Pozwala ona na łatwą modyfikację funkcjonalności i zarządzanie systemem oraz późniejszą rozbudowę. System V-Cast zapewnia wiele funkcji.

Wezwania z celi

Wezwania są kolejkowane na jednym lub kilku stanowiskach odbiorczych.

Radiowęzeł

Na panelu stacji w celi może znajdować się przycisk wyboru kanału radiowęzła oraz przyciski regulacji głośności.

System nagłośnieniowy

Komunikaty mogą być nadawane na głośniki jak i na stacje interkomowe.

Detekcja sabotażu w celi

Alarm sabotażu zostanie przesłany do oddziałowego w przypadku naruszenia obudowy.

Monitorowanie audio

Oddziałowy ma możliwość prowadzenia niesygnalizowanego nasłuchu audio z celi.

Wandaloodporna, bezpieczna konstrukcja

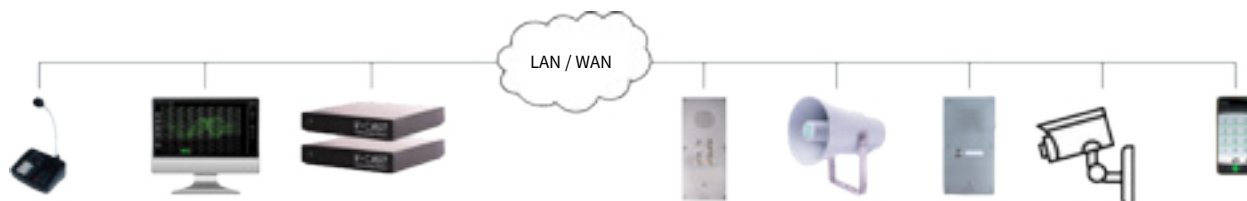
Front ze stali nierdzewnej pozbawiony wypukłych elementów i ostrych krawędzi.

Wejścia i wyjścia sterujące

Dostępne I/O umożliwiają sterowanie elementów „automatyki”.

Stanowisko oddziałowego

Składa się z terminala zapewniającego graficzną wizualizację stanu urządzeń. Daje także możliwość wykonywania połączeń jak i sterowania podłączonymi elementami systemu w tym I/O.

ASCS Sp. z o.o.
ul. Wyzwolenia 30
43-170 Łaziska Górne

+48 32 442 00 24

www.ascs.pl

Niezawodny system bezpieczeństwa zakładu karnego

Niezawodny system bezpieczeństwa zakładu karnego skutecznie wykrywa próby ucieczki, zniechęcając więźniów do forsowania ogrodzenia.

Ochrona dużego obiektu o różnych poziomach bezpieczeństwa, wczesne wykrywanie przy jednoczesnym uniknięciu niepotrzebnych alarmów wymaga zastosowania zaawansowanych rozwiązań, w tym niezawodnych technologii z użyciem laserów.

NOWA GENERACJA CZUJEK LiDAR

Firma OPTEX wprowadziła na rynek nową czujkę laserową REDSCAN PRO o największym jak dotychczas zasięgu, stanowiącą najlepsze rozwiązanie do stosowania na obszarach wymagających wysokiego poziomu bezpieczeństwa.

Czujki LiDAR z serii REDSCAN PRO, charakteryzujące się elastyczną detekcją, działają nawet w całkowitej ciemności. Pozwalają tworzyć wirtualne sufity, podłogi i ściany, dając możliwość dostosowania obszarów detekcji dla skutecznej ochrony obiektu ze wszystkich stron.

REDSCAN PRO potrafi z niezwykłą dokładnością wykrywać ludzi i obiekty na obszarze 50 x 100 m, bez jakichkolwiek luk i utraty skuteczności detekcji ze wzrostem odległości.

Obszar detekcji można podzielić na 8 niezależnych stref, dostosowując rozmiar obiektu docelowego, czułość i sygnał wyjściowy dla każdej z nich.

Czujka charakteryzuje się wysoką elastycznością adaptacji ustawień do rozmieszczenia stref i poziomu zagrożenia.

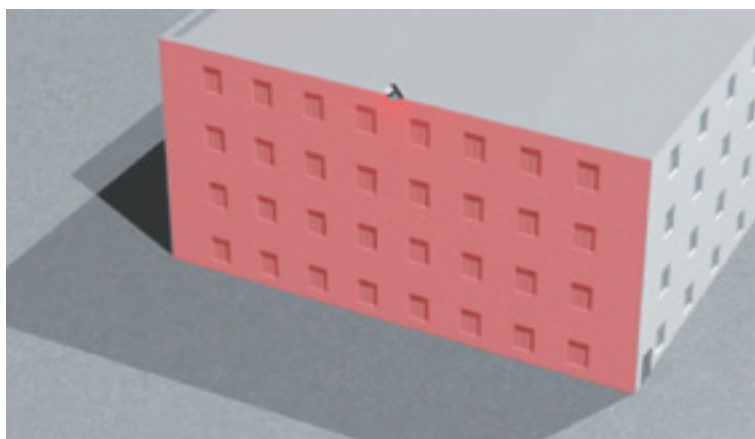
Przykładowo, wirtualną ścianę można podzielić na niezależne strefy detekcji wykorzystując presety kamery do potwierdzania zdarzeń w poszczególnych strefach.

Czujki LiDAR charakteryzują się łatwym montażem i umożliwiają precyzyjne dopasowanie kształtu obszaru detekcji do granicy terenu, a model REDSCAN-Pro z wbudowaną kamerą zgodną ze standardem OnVif daje dodatkową możliwość wizualnej weryfikacji przyczyny wzbudzenia.

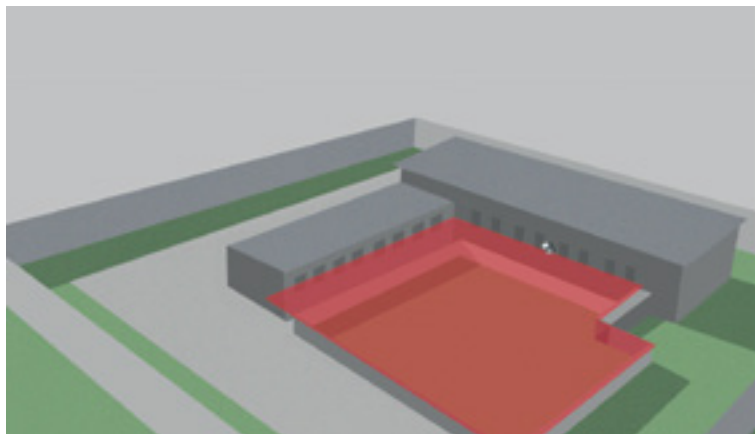
W przypadku integracji z systemem VMS, PSIM lub kamerą urządzenie pozwala śledzić osadzonych w celu ustalenia miejsca, do którego się udają i powstrzymania ich zanim dokonają próby ucieczki.

Ochrona obwodowa

Wirtualna ściana

Wirtualny sufit nad placem spacerowym

Inteligentne urządzenie odporne na warunki atmosferyczne

REDSCAN PRO oferuje funkcję odporności na warunki otoczenia w celu ograniczenia fałszywych wzbudzeń wywołanych trudnymi warunkami atmosferycznymi takimi jak deszcz, mgła czy śnieg. Czujka działa w temperaturze od -20 do +60 stopni, a w przypadku podgrzewanej soczewki czujkę można eksploatować w temperaturze minimum -40 stopni.

OPTEX Security Sp. z o.o.
ul. Sielecka 35
00-738 Warszawa

+48 22 404 90 12
optex@optex.com.pl

www.optex.europe.com/pl

ZABEZPIECZENIA TECHNICZNO-OCHRONNE JEDNOSTEK PENITENCJARNYCH

Drzwi Donimet do cel

Pomimo rozwoju zabezpieczeń i systemów informatycznych i teletechnicznych przeznaczonych dla jednostek penitencjarnych i coraz szerzej w nich stosowanych, nieodzownym atrybutem i cechą więzienia pozostają drzwi do cel, które są jednocześnie częścią składową ww. systemów, ale pełnią też rolę niezależnego zabezpieczenia. To właśnie za zamkniętymi drzwiami celi więzień odbywa karę i to właśnie solidność drzwi sprawia, że więzień odczuwa dolegliwość i nieuchronność odbycia kary oraz brak możliwości wyjścia. Firma Donimet, w oparciu o wieloletnie doświadczenie, konsultacje

ze służbami więziennymi oraz szereg przeprowadzonych badań oferuje i produkuje drzwi, których jakość i zgodność ze wszystkimi wymogami stawianymi drzwiom do cel, potwierdza Instytut Mechaniki Precyzyjnej, wydając Certyfikat Zgodności na DRZWI DONIMET DO CEL WIEZIENNYCH I ARESZTÓW TYPU DC3.1/ZK w różnych wersjach.

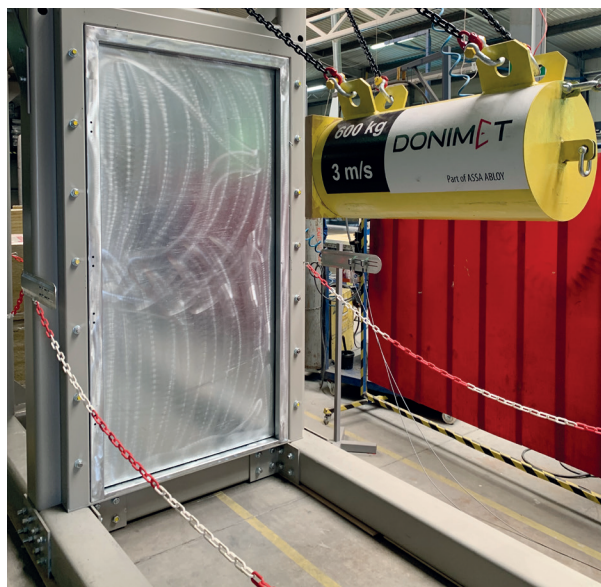
Podstawowym kryterium warunkującym możliwość stosowania drzwi w celach więziennych, jest odporność drzwi na włamanie. Od drzwi więziennych wymagana jest odporność na włamanie klasy RC4 wg PN-EN 1627.

Drzwi do cel charakteryzują się wieloma cechami istotnymi dla bezpieczeństwa osadzonych, takimi jak: brak jakichkolwiek możliwości manipulacji w celu otwarcia drzwi (skrzydło i ościeżnica całkowicie gładkie od strony celi), wizjer szerokokątny zabezpieczony szkłem antywłamaniowym P6 oraz zamykany metalową klapką, umożliwiającą podgląd całego pomieszczenia, możliwość szybkiego zamknięcia celi poprzez zaryglowanie wewnętrznych zasuw (możliwość zaryglowania dolnej zasuwki nogą), brak możliwości zatrzaśnięcia pracownika SW w celi (zamek główny nie jest wyposażony w rygiel klamkowy – zapadkę), możliwość szybkiego demontażu zamka od strony korytarza przy zamkniętych drzwiach (w przypadku awarii zamka lub sabotażu), wyposażenie drzwi w masywny tańczuch zapewniający brak możliwości zerwania nawet przy użyciu bardzo dużych sił, ograniczający otwarcie skrzydła do kilkunastu centymetrów, możliwość pewnego i silnego uchwytu drzwi podczas otwierania przez strażnika poprzez zastosowanie solidnego pochwyty od strony korytarza.

Wszystkie drzwi do cel produkowane w Firmie Donimet malowane są proszkowo w kolorystyce RAL, dostosowanej do kolorystyki każdego zakładu karnego. Poliesterowe powłoki malarskie umożliwiają łatwe i szybkie usunięcie z powierzchni wszelkich zabrudzeń. Drzwi do cel mogą być dodatkowo wyposażone w podajnik więzienny (otwierane drzwiczki), dający możliwość bezpiecznego skucia więźnia i stanowiący po otwarciu wygodną półkę (np. w celu podania posiłku).

Drzwi Donimet do cel mogą być produkowane z zamkiem głównym mechanicznym na klucz (możliwość tworzenia systemu klucza Master key), elektrycznym – wpiętym w system teletechniczny obiektu, jak również z zamkiem głównym na kartę magnetyczną, bez konieczności zasilania (możliwość utworzenia systemu Master key). Dodatkowo drzwi mogą być wyposażone w szereg czujników: kontaktrony (czujnik otwarcia drzwi), czujnik otwarcia zamka głównego, czujnik sejsmiczny, wizualny sygnalizator otwarcia drzwi itp.

Oprócz cech związanych bezpośrednio z bezpieczeństwem osadzonych, drzwi Donimet spełniają wiele wymogów zgodnych z przepisami budowlanymi i wymaganymi prawem budowlanym. Podstawowym jest wymóg o dopuszczeniu wyrobu budowlanego do stosowania w budownictwie. Aby wyrób budowlany (drzwi) został dopuszczony do stosowania w budownictwie, musi przejść szereg badań na zgodność z normą lub aprobatą techniczną/krajową oceną techniczną i być odpowiednio oznakowany tabliczką znamionową ze znakiem B lub CE. Ponadto, na drzwi musi być wystawiona Deklaracja Właściwości Użytkowych, zawierająca wszystkie zbadane i deklarowane cechy oraz drzwi w szczególnych przypadkach muszą uzyskać stosowny certyfikat. Drzwi Donimet spełniają wszystkie obowiązujące w tym zakresie normy i przepisy. Zostały zbadane przez laboratorium Instytutu Mechaniki Precyzyjnej na odporność na włamanie, jak również przez Instytut Techniki Budowlanej, potwierdzając ich wysoką odporność na wielokrotne zamykanie i otwieranie – klasa 6, izolacyjność akustyczną $R_w = 40\text{dB}$, wytrzymałość mechaniczną – klasa 4, odporność na korozję – klasa C3, oraz wysoki standard wielu innych cech użytkowych. Z uwagi na uzyskane wyniki, drzwi Donimet do cel mogą być stosowane w bardzo ciężkich warunkach pracy. Drzwi Donimet do cel mogą być również wykonane jako drzwi przeciwpożarowe dymoszczelne EI30S i EI60S.

Oprócz wyrobów sprawdzonych, przebadanych i posiadających odpowiednie dopuszczenia, rynek wciąż niestety oferuje szereg wyrobów nazywanych drzwiami do cel więziennych, a w rzeczywistości niezbadanych, niecertyfikowanych i nieoznakowanych zgodnie z obowiązującymi przepisami więziennictwa i prawem budowlanym. Stosowanie takich drzwi, oprócz tego, że stanowi naruszenie prawa, naraża zakłady penitencjarne na duże dodatkowe koszty związane z koniecznością wymiany takich drzwi, zakwestionowanych przez Nadzór Budowlany lub inne organy kon-

trolne. Na etapie wyboru drzwi w nieznacznie niższych cenach, tylko pozornie wydają się one atrakcyjniejsze. Dopiero dalsze procesy związane z drzwiami (terminowość dostaw, montaż, dokumentacja odbiorowa, odbiory, gwarancja, serwis gwarancyjny i pogwarancyjny, jakość), pokazują przewagę drzwi Donimet i faktyczne korzyści osiągnięte poprzez ich zastosowanie. Drzwi więzienne do cel produkowane przez firmę Donimet, od wielu lat „pilnują” więźniów w celach więziennych zakładów karnych m.in. w Opolu Lubelskim, Barczewie, Strzelinie, Bielsku Białym, Sieradzu, Przemyślu, Rzeszowie, Gliwicach, Przywarach, Wejherowie, Pionkach, Sztumie, Przylutach, Włodawie, Kędzierzynie Koźlu, Brzegu, Grodkowie, Krasnym Stawie, Chełmie w Warszawie i w wielu innych więzieniach, aresztach śledczych oraz komendach policji w kraju i za granicą włącznie z więzieniem na Bermudach gdzie oprócz wymogów mechanicznych drzwi musiały być wykonane w całości ze stali nierdzewnej.

	Sieć Badawcza Łukasiewicz INSTYTUT MECHANIKI PRECYZYJNEJ Zakład Certyfikacji 01-796 Warszawa, ul. Duchnicka 3 e-mail: certyfikacja.imp@imp.edu.pl http://www.imp.edu.pl		 AC 041
	CERTYFIKAT ZGODNOŚCI Nr P41/043/2021 (8222)		
Nazwa i adres posiadacza certyfikatu: DONIMET BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 05-660 WARKA, ul. Gośniewska 43			
Nazwa i adres producenta: DONIMET BIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 05-660 WARKA, ul. Gośniewska 43			
Nazwa wyrobu: Drzwi do cel więziennych i aresztów		Typ (odmiany): DC 3.1/ZK (Dokumentacja Techn. Nr 7/11/2020); DC 3.1/ZK2 (Dokumentacja Techn. Nr 4/11/2020); DC 3.1/ZK3 (Dokumentacja Techn. Nr 5/11/2020)	
Podstawowe parametry: Klasa odporności na włamanie: - RC4 - wg PN-EN 1627:2012			
Wyrób spełnia wymagania zawarte w: PN-EN 1627:2012			
Data ważności certyfikatu: 22 lutego 2024 roku			
Niniejszy certyfikat jest ważny w okresie od 23 lutego 2021r. do 22 lutego 2024r. wyłącznie dla wyrobów określonych w wniosku nr 188/W/2020 pod warunkiem, że ważna jest specyfikacja techniczna, wyrób spełnia jej wymagania oraz nie uległ istotnym zmianom: typ wyrobu, system, warunki i miejsce produkcji.			
Certyfikacja zgodności wyrobów Typ „3” wg PN-EN ISO/IEC 17067: 2014-01 Dobrowolny certyfikat zgodności wystawiony w ramach programu PC-03(MP)			
KIEROWNIK ZAKŁADU CERTYFIKACJI mgr inż. Marek ZIĘTAŁA		DYREKTOR dr inż. Anna OSTAPCZUK	
Certyfikat może być publikowany bez komentarzy, skrótów i zmian. Warszawa, dnia 23 lutego 2021r.			
Ważność niniejszego certyfikatu może być potwierdzona pod numerami telefonów: 22 663-43-24, 22 560-28-00 Sieć Badawcza Łukasiewicz-Instytut Mechaniki Precyzyjnej Formularz P-2.2.1, edycja 7, 30-03-2020 r.			

Najnowszym produktem Donimet zaprojektowanym i dedykowanym do cel więziennych o najwyższym stopniu bezpieczeństwa, spełniającym bardzo rygorystyczne wymagania wytrzymałościowe dla drzwi więziennych we Francji są drzwi typu RAM600 odporne na trzydziestokrotne uderzenia taranem o masie 600 kg z prędkością 3 m/s. Donimet posiada własne stanowisko badawcze do przeprowadzania tego typu testów.

Donimet Bis Sp. z o.o.
 ul. Gośniewska 43
 05-660 Warka

48 670 20 40
 office.donimet@assaabloy.com

www.donimet.com.pl

KOMPLEKSOWE SYSTEMY BEZPIECZEŃSTWA W OPARCIU O IFTER EQU2

Główne zadania jakie stawiane są przed systemem bezpieczeństwa w Zakładach Karnych to:

- skuteczna kontrola nad przemieszczaniem się osób
- wykrywanie i identyfikacja osób opuszczających strefy bezpieczeństwa
- prosty i zrozumiały dla każdego funkcjonariusza system zarządzania
- wysoki poziom niezawodności z szybką diagnostyką uszkodzeń

Do realizacji tych zadań stosuje się System Kontroli Dostępu (SKD), Depozytory Kluczy (DK), System Sygnalizacji Włamania i Napadu (SSWiN), Ochronę Perymetryczną (OP), Telewizję Dozorową (CCTV), monitorowanie zasilania i torów transmisji danych. Żaden z tych systemów nie jest w stanie samodzielnie

zapewnić pełnej ochrony obiektu, dlatego wymagana jest pełna i skuteczna koordynacja pracy tych systemów przez system integrujący klasy IFTER EQU2. Zapewnia on oprócz integracji również pełną wizualizację w sposób prosty i czytelny przekazującą informacje o powstałym zagrożeniu. Mechanizmy prezentacji alarmów, powiadomień z przejścia przez służę i wiele innych, zostały dopracowane na wielu Zakładach Karnych pod potrzeby funkcjonariuszy. Jest to możliwe dzięki temu, że IFTER EQU2 jest produktem polskim i dla dobra klienta dbamy, aby mechanizmy opracowane dla jednego ZK pojawiły się już w standardzie dla pozostałych.

System Kontroli Dostępu

Głównym zadaniem tego systemu jest sprawne zarządzanie przemieszczaniem się funkcjonariuszy po Zakładzie Karnym oraz uniemożliwienie przemieszczania się osobom nieuprawnionym. Głównym zadaniem SKD jest sterowanie

mechanizmem służ (tylko jedne drzwi w danej chwili mogą być otwarte), sterowanie pracą krat z akceptacją w systemie nadzorczym i weryfikacją obrazu z kamer. Osoby oczekujące na otwarcie przejścia muszą być prezentowane na listach osób oczekujących z lokalizacją przejścia, ich danymi oraz zdjęciem. Jeżeli operator w zadanym czasie nie obsłużył danych drzwi, osoba musi być automatycznie usunięta z listy, łącznie z podglądem kamer na dane przejście. Na wizualizacji wymagana jest prezentacja aktualnego stanu drzwi, dynamiczne listy osób przemieszczających się przez przejścia oraz możliwość uproszczonego zarządzania SKD. Idealnie dla tych zadań sprawdza się najnowszy produkt firmy IFTER – EQU ACC G4 spełniający najwyższy czwarty poziom bezpieczeństwa według EN 60839-11-1. Na każdym etapie transmisja w tym systemie jest bardzo dobrze szyfrowana i zabezpieczona przed przepięciami. Posiada dodatkowo bogatą diagnostykę z rejestracją danych np. wartością napięcia 230VAC, zasilania akumulatora, kontrolera, czy nawet temperatury wewnętrznej kontrolera. Wejścia są parametryzowane, dzięki czemu mamy informacje z każdego wejścia o otwarciu, zamknięciu, sabotażu czy antymaskingu. Każdy kontroler w pamięci wewnętrznej przechowuje pełną konfigurację oraz dane 1mln kart i 0,5mln zdarzeń. Oprócz rozbudowanych możliwości konfiguracyjnych, administrator systemu może pisać własne skrypty rozbudowujące funkcjonalność w dowolnym zakresie.

Depozytor

Wymagane jest efektywne zarządzanie kluczami do pomieszczeń w połączeniu z SKD. Dodanie osoby do SKD umożliwia dodanie jej zezwolenia do pobierania kluczy. Usunięcie osoby z SKD automatycznie odbiera posiadane zezwolenia. Dodatkowo osoba, która nie zdała kluczy może nie zostać wypuszczona z ZK, a osoba, która nie została zarejestrowana na wejściu do ZK, nie będzie mogła pobrać kluczy.

System Sygnalizacji Włamania i Napadu

Do głównych cech systemów należy wykrywanie intruza. Do tego celu wykorzystuje się cały szereg czujników: otwarcia, ruchu, wibracji, zbitcia szkła, bariery elektroniczne oraz przyciski napadowe, zorganizowanych w strefy alarmowe. Odczyt zdarzeń z centrali oraz sterowanie uzbrojeniem/rozbrojeniem stref alarmowych odbywa się przy pomocy rozbiatur umieszczonych np. przy chronionym pomieszczeniu. W systemie bezpieczeństwa Zakładu Karnego, wykrycie intruza ma automatycznie pokazać obrazy z kamer z tego miejsca i prezentować go, aż do zakończenia incydentu. Na planach architektonicznych prezentuje się lokalizację alarmu oraz stan pozostałych systemów bezpieczeństwa.

Telewizja Dozorowa

Ze względu na dużą liczbę zamontowanych kamer na Zakładzie Karnym, operator nie jest w stanie obserwować wszystkich w sposób efektywny. Dlatego też prezentacja odbywa się jedynie w chwili wystąpienia jakiegoś zdarzenia i jest prowadzona do czasu jego zakończenia lub poprzez świadome wybranie przez operatora kamery na mapach wizualizacji w celu obserwacji danego obszaru. Wykrywanie zdarzeń najlepiej

jest realizowane poprzez wykorzystanie różnych zjawisk fizycznych (podczerwień, obwody magnetyczne, styki kontrolne), które po analizie w systemie włamaniowym czy kontroli dostępu powodują wywołanie obrazu z odpowiednich kamer. Oczywiście w przypadku, gdy kamera ma wbudowaną obsługę protokołu Onvif-T może być wykorzystana jako element detekcyjny ruchu, którego centralną zarządzającą będzie system nadzorczy, co w połączeniu np. z ochroną obwodową i sumowaniu detekcji z czujników na ogrodzeniu i z kamery, może zmniejszyć ilość fałszywych alarmów. W tym zadaniu bardzo dobrze sprawdzają się rejestratory Digiprym francuskiej firmy Pryntec. Są to rejestratory klasy VMS, które można bardzo łatwo rozbudować o kolejne dyski oraz zarządzać wieloma rejestratorami przez wielu operatorów jednocześnie, korzystających z obserwacji obrazu on-line, archiwalnego oraz dokonujących analiz i raportów z wielu rejestratorów jednocześnie. Posiada elastyczną architekturę klient/serwer w pełni umożliwiającą zarządzanie użytkownikami i ich profilami, definiowanie centralnych zasad generowania raportów automatycznie rejestrowanych w systemie.

Funkcjonariusz nie łączy się indywidualnie do każdego rejestratora lecz ma w danej chwili dostęp do wszystkich kamer niezależnie od ich lokalizacji. Pozwala to na łatwe pobieranie i eksportowanie wideo, dokonywanie inteligentnego przeszukiwania archiwalnych zapisów, weryfikowanie stanu systemu (stan dysków, kamer, przekładników, alarmy i zdarzenia). Dodatkowo umożliwia automatyczne monitorowanie (% dostępności i stan rejestratorów) oraz kompletną zdalną konfigurację sprzętu wraz z jego zdalną aktualizacją (rejestratorów, kamer ...) oraz takich funkcji jak maski stref prywatności, czy też zarządzania zapotrzebowaniami na wideo (z możliwością definiowania daty, użytkownika, pliku, czasu trwania ...). Dostępna jest również bardzo rozbudowana analityka obrazu pozwalająca automatycznie wykrywać zagrożenia, między innymi poprzez określanie ilości osób w danym obszarze, rozpoznawanie osób, pakunków itp.

Monitorowanie infrastruktury teletechnicznej

Do infrastruktury technicznej zaliczamy transfer danych oraz zasilanie. Większość urządzeń wykorzystuje do transmisji sieć komputerową. Monitorowanie dzięki temu ogranicza się do switcha po protokole SNMP, pozwalającym na weryfikację czy podłączone urządzenie nie utraciło komunikacji, zmniejszyło lub zwiększyło transferu danych. Umożliwia również monitorowanie czy nikt nie podłączył do sieci nieautoryzowanych urządzeń oraz wiele innych parametrów pozwalających na szybkie wykrycie awarii lub przeciążeń. Monitorowanie zasilania realizowane jest zarówno przez monitorowanie poprzez SNMP pracy zasilacza UPS, jak i analizatory sieci lub liczniki poprzez protokół Modbus IP lub Mbus. Pozwala to na rejestrację parametrów zasilania oraz wykrywanie przerw w zasilaniu. Monitorowanie infrastruktury technicznej umożliwia szybką diagnostykę awarii, oraz optymalizacji parametrów transmisji danych lub zasilania, minimalizując przerwy w transmisji danych lub zasilania.

Wizualizacja i integracja – IFTER EQU2

Wizualizacja IFTER EQU2 pozwala na pełną integrację i wizualizację wszystkich systemów bezpieczeństwa zainstalowa-

nych na terenie Zakładu Karnego dodatkowo monitorując i diagnozując tory transmisji danych i zasilania.

Dzięki łatwej w obsłudze wizualizacji w oparciu o mapy architektoniczne nadzorowanych budynków, operator ma pokazaną dokładną lokalizację powstania incydentu z prezentacją obrazu on-line. Widząc rozmieszczone ikony kamer na planach i pobudzone czujniki lub otwarte drzwi, łatwo jest nadzorować przemieszczanie się intruza klikając na kolejne ikony kamer. Dodatkowo można do każdego czujnika skojarzyć kilka kamer, z których obraz będzie prezentowany automatycznie w chwili pobudzenia czujnika.

Pobudzanie kolejnych czujników powoduje podmianę najdłużej prezentowanego wideo na aktualnie obserwującego zagrożone miejsce.

Po zakończeniu incydentu, operator klikając na zdarzenie z czujnika włamaniowego lub drzwi automatycznie otwiera wideo z kamery obserwującej ten incydent. Pozwala to na minimalizację czasu niezbędnego do wykonywania weryfikacji. Dla zwiększenia efektywności przeglądania wideo na samym rejestratorze, IFTER EQU2 może wpisywać zdarzenia alarmowe lub np. odbicia kart z kontroli dostępu w znaczniki rejestrowanego obrazu. Wystarczy wtedy wpisać

w rejestratorze np. Jan Kowalski, aby znaleźć sekwencje obrazu związane z tą osobą. Z drugiej strony wykryta i zidentyfikowana osoba przez kamery jest przekazywana do wizualizacji w celu określenia lokalizacji danej osoby lub pojazdu. Kontrola dostępu EQU ACC dzięki odczytanym tablicom rejestracyjnym pojazdów może sterować przejazdami pomijając zbliżenie karty do czytnika. Analogicznie dzięki identyfikacji osób EQU ACC może przydzielać dostęp do poszczególnych pomieszczeń. Alarmy i zdarzenia przesyłane z rejestratora Digipryn pozwalają na natychmiastowe wykrywanie problemów z utratą komunikacji z kamerą, które można dodatkowo zweryfikować w IFTER EQU2 kontrolując urządzenia odpowiedzialne za transmisję danych i zasilanie poprzez protokół SNMP (switch, router, UPS). Połączenie możliwości rejestratora Digipryn, EQU ACC i IFTER EQU2 pozwala na dostosowanie do oczekiwań bardzo wymagających klientów zarówno wojskowych jak i korporacyjnych o bardzo rozproszonej strukturze zarządzanych obiektów.

Jerzy Taczański

IFTER Jerzy Taczański
Wola Niemiecka 78C
21-025 Niemce

☎ 81 473 53 17
✉ ifter@ifter.com.pl

www.ifter.com.pl

BĄDŹ NA BIEŻĄCO Z WIEDZĄ FACHOWĄ!

PRENUMERATA 2023!

W CZASOPIŚMIE PUBLIKUJEMY TREŚCI DOTYCZĄCE:

- Monitoringu wizyjnego
- Kontroli dostępu
- SSWiN
- Ochrony perymetrycznej
- Termowizji
- Bezpieczeństwa pożarowego
- Ochrony infrastruktury krytycznej
- Systemów łączności
- Zasilania awaryjnego
- DSO

Prenumerata
roczna:

69 zł

prenumerata@mediafachowe.pl

22 535 32 29

www.czasopisma.net

#WIĘZIENNICTWO

OGÓLNOKRAJOWA KONFERENCJA I TARGI SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

26-27 października 2022, Lublin

wieziennictwo.targi.lublin.pl

NOWOCZESNE TECHNOLOGIE W SŁUŻBIE BEZPIECZEŃSTWA

DONIMET
Part of ASSA ABLOY

Donimet Bis Sp. z o.o.
ul. Gośniewska 43, 05-660 Warka
+48 48 670 20 40
office.donimet@assaabloy.com

 www.donimet.com.pl